

A bölcsesség igéi

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE

BIBLIA-TANULMÁNYOK, 2015/1.

A bölcsesség igéi

PÉLDABESZÉDEK
KÖNYVE

A tanulmányokat összeállította:
Bálint György, Bóka Vera, Dankó Ferenc, Erdődi Péter,
Frend László, Horváth Gábor, Sonnleitner Károly

TARTALOM

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le.

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ
Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A
Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.
Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020
bik@bibliakiado.hu ■ www.bikkiado.hu
Felelős kiadó: Szigeti Gábor
Sorozatszerkesztő: Németh Péter
Nyomtatás: Reménység Alapítvány, Nágocs
ISBN 978-615-5260-28-5
ISSN 0865-3119

Előszó	7
I. tanulmány ■ január 3. A bölcsesség iránti vágy	9
II. tanulmány ■ január 10. Hogyan válik életgyakorlattá a megértett bölcsesség?	20
III. tanulmány ■ január 17. Élet és halál kérdései	29
IV. tanulmány ■ január 24. Isteni bölcsesség	38
V. tanulmány ■ január 31. Az igaz élet áldásai	50
VI. tanulmány ■ február 7. A valóság lényege nem szemmel látható	59
VII. tanulmány ■ február 14. Életvezetési tanácsok	70
VIII. tanulmány ■ február 21. A bölcsesség szavai	78
IX. tanulmány ■ február 28. Az igazság szavai – Az alapelvek fontossága	88
X. tanulmány ■ március 7. Kereszténység a gyakorlatban	101

XI. tanulmány ■ március 14.	
Hit által élni	114
XII. tanulmány ■ március 21.	
Agur tanítása az alázatról és a gyakorlati bölcsességről	127
XIII. tanulmány ■ március 28.	
A hatalmat gyakorlók felelőssége – Az „értelmes feleség” bemutatása	143
Igék minden napra	
Január	154
Február	155
Március	156

ELŐSZÓ

„...Én pedig kicsiny gyermek vagyok, nem tudok kimenni és bejönni...
Adj azért a te szolgádnak értelmes szívet, hogy tudja ítélni a te népedet,
és tudjon választást tenni a jó és a gonosz között;
mert kicsoda kormányozhatja ezt a te nagy népedet?”
(1Kir 3,7–9)

Salomon Izráel harmadik királyaként mély alázattal kezdte uralkodását. Nevezetes imájában kicsiny gyermeknek nevezte magát, s bölcsességért fohászolt Istenhez. Kérésére a Teremtő megadta neki ezt az ajándékot. Ennek a bölcsességnek a summázata olvasható a jórészt Salomon által szerzett Példabeszédek könyvében.

„Salomon Istentől ihletett bölcsessége dicsőnevekben és példabeszédek sokaságában fogalmazódott meg. »Háromezer példabeszédet mondott, és ezeröt éneket szerzett. Beszélt a fákról, a libanoni cédrustól kezdve a falból kinövő izsópig, és beszélt az állatokról, a madarokról, a csúszómászókról és a halakról.« (1Kir 5,12–13) Salomon a szent élet és a nemes erőfeszítések elveit körvonalazta példabeszédeiben; elveket, amelyek a mennyben születtek és istenfélelemhez vezetnek; melyek az élet minden tétét szabályozzák. Salomon uralkodásának kezdete azért volt az erkölcsi felemelkedés és anyagi jólét időszaka, mert ezekre az elvekre alapozta uralmát, s mindenki előtt elismerte, hogy egyedül Istent illeti dicséret és tisztelet.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 22. o.)

Salomon bölcsessége nem merült ki pusztán elméleti összegzésekben és rendszerezésben. Az életet a maga sokoldalúságában értette meg, és különösen uralkodása kezdeti szakaszában törekedett a megértett életelvek gyakorlati megvalósítására, hiszen ő a való-

di, a megvalósult életbölcsséget hirdette. Könyve is ennek megfelelő felépíttségű. Amilyen sokszínű az élet, olyan sokféle témát vet fel a rövid gondolatok sokasága, mindig a lényegre ragadva meg. S ahogyan az életünkben is többször találkozunk egy-egy kérdéskör újabb és újabb oldalával, így tér vissza egy-egy témára a könyv szerzője.

Példabeszédek könyve Isten nagyszerű üzenetét tartalmazza a helyes életfelfogásról, s a fentről jövő bölcesség megértéséről és gyakorlati alkalmazásáról. Fedezzük fel együtt ezeket a kinyilatkoztatásokat!

A bölcesség iránti vágy

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 1–3. FEJEZET

1 Mit tudhatunk a könyv szerzőjéről, milyen összefüggés van Salamon élete és Példabeszédek könyvének tartalma között? Milyen céllal íródott a Példabeszédek könyve?

- „Salamonnak, Dávid fiának, Izráel királyának példabeszédei, bölcesség és erkölcs tanulására, értelmes beszédek megértésére; okos fenytéknek, igazságnak, ítéletnek és becsületességnek megnyerésére. (...) Az Úrnak félelme feje a bölcességnek; a bölcességet és erkölcsi tanítást a bolondok megutálják.” (Péld 1,1–7)
- „Salamon bölcessége nagyobb volt, mint a napkelet minden fiainak bölcessége és Egyiptom egész bölcessége. (...) Híre neve volt minden nemzetség között. (...) Szerzett háromezer példabeszédet...” (1Kir 4,30–32)

.....

.....

.....

Isten nemcsak törvényt adott, hanem a kinyilatkoztatás során gondja volt rá, hogy törvényeinek hétköznapi, gyakorlati alkalmazásában se legyünk magunkra hagyva. Példabeszédek könyvében páratlan gazdagsággal mutatkozik meg a letisztult élet-

bölcsesség, az időtlen gondolatok esszenciája, amely az élet szövésében is világos utat mutat. Bevezető sorai tájékoztatnak bennünket a könyv céljáról. A könyvben gyakran szereplő héber *hokmáh*, a magyar nyelvre „bölcsesség”-ként fordított kifejezés „gyakorlati tudás”-t, „jártasság”-ot jelent. Ennek megszerzésére bátorítanak az első sorok, és ezt igazolja később a számos, rögtön alkalmazható gyakorlati jó tanács. Ezért – és könnyű olvashatósága miatt – Példabeszédek könyve gyakran ajánlott olvasmány a Szentírással ismerkedőknek. Mégis kiemelkedik az életvezetési tanácsok sorából, mivel a bölcsességet a mély és személyes Isten-kapcsolat összefüggésébe helyezi („Az Úrnak félelme a bölcsesség kezdete”).

A bölcsességben való kibontakozás, vagy a gondolkodásmód helyreállítása, gyógyulása elképzelhetetlen a személyes Isten-kapcsolatunk kibontakozása, elmélyülése nélkül. Hiányában legfeljebb „ahitófeli” bölcsességünk lehet, és hozzá hasonló sors vár ránk. Nemcsak benyomásokot szerezhethünk tehát Isten Salamonra árasztott bölcsességéről, hanem mi magunk is részesülhetünk abban. Salamon élete fényesen igazolja, hogy Isten a bölcsességét bárki számára elérhetővé teszi, de mégsem bitorolható, kisajátítható. Isten a személyes szabadságunkat tiszteletben tartva, az ember és Teremtője közötti akadályokat áthidalva ad értelmet, ha közeledünk hozzá. De ha távolodunk tőle, elenged, ezzel pedig tőle kapott értelmi képességeink is szükségszerűen elhomályosulnak. Döbbenetes példája ennek a törvényszerűségnek az a drámai ellentmondás, hogy ugyanaz a Salamon, akinek a bölcsességét többek között egy kisgyermek valódi anyját felfedő ítélete miatt csodálták, később a borzalmas, gyermekáldozatokkal járó Molok-kultusznak állított szobrot (1Kir 3,28, vö. 1Kir 11,4–7).

„Salamon a szent élet és a nemes erőfeszítések elveit körvonalazta példabeszédeiben; elveket, amelyek a mennyben születtek és istenfélelemhez vezetnek, s az élet minden tettét szabályozzák. Salamon uralkodásának kezdete azért volt az er-

kölcsi felemelkedés és anyagi jólét időszaka, mert ezekre az elvekre alapozta uralmát, s mindenki előtt elismerte, hogy egyedül Istent illeti dicséret és tisztelet.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, 22–23. o.)

„Salamon, aki a templom felszentelésénél ünnepélyesen felszólította a népet: »Szívetek legyen tökéletes az Úrhoz, a mi Istenünkhöz!« (1Kir 8,61), később a maga útját választotta, s szívét elszigetelte Istentől. A valamikor Istennek átadott értelem, melyet az Úr Lelke arra ihletett, hogy a bölcsesség legértékesebb szavait írja le, örök igazságokat mutasson be Példabeszédek könyvében, e nemes elme a rossz társaság következtében, és mert engedett a kísértéseknek, erkölcsileg elgyengült. Szégyent hozott magára, az ősi Izráelre és Istenre.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VII. köt., 152. o.)

2 Miért kapcsolódik össze a bölcsesség megszerzése és az intés elfogadása? Milyen következménye van annak, ha elfogadjuk Isten személyre szóló feddéseit? Mi a következménye a visszautasított intésnek?

■ „A bölcsesség kint az utcákon kiált; (...) Meddig szeretitek, oh, ti együgyűek, az együgyűséget, és gyönyörködnek a csúfolók csúfolásban, és gyűlölik a balgatagok a tudományt?! Térjetek az én dorgálásomhoz; imé közlöm veletek az én lelkemet, tudotokra adom az én beszédeimet néktek. (...) Aki pedig hallgat engem, lakozik bátorságosan, és csendes lesz a gonosznak félelmétől.” (Péld 1,20–23. 33)

- „Mivelhogy hívtalak titeket, és vonakodtatok, (...) elhagytatok minden én tanácsomat, és az én feddésemmel nem gondoltatok: én is a ti nyomorúságotokon nevetek, megcsúfollak, mikor eljön az, amitől féltek. (...) mikor eljön titeket a nyomorgatás és a szorongatás. Akkor segítségül hívnak engem, de nem hallgatom meg: keresnek engem, de meg nem találnak. Azért hogy gyűlölték a bölcsességet, és az Úrnak félelmét nem választották. (...) Esznek azért az ő utjaiknak gyümölcséből, és az ő tanácsaikból meglepednek. Mert az együgyűeknek pártossága megöli őket, és a balgatók szerencséje elveszti őket.” (Péld 1,24–32)
- Jel 3,14–16; Jel 3,19–20

A két legnagyobb ajándékot ígéri a nem rejtőzködő Bölcsesség – maga Isten –, azt, amit képtelenek vagyunk pótolni másként. Isten személyesen hozzánk szóló szavát, útmutatását és a Szentlélek bennünk lakozását. A Példabeszédek könyve rögtön az elején eligazít a Szentlélek bennünk lakozásának feltételéről. El kell fogadnunk azt, amire Isten figyelmeztet, és meg kell térnünk abból. Isten nemcsak a tudás és tapasztalat egységeként jellemzi a bölcsességet, hanem mindezt önmagával Istennel azonosítja. Gyakran misztikus, elvont, sorsszerű elképzelések vannak bennünk az Istennel való személyes kapcsolat elmélyülésének és a személyes vezetésre való eljutás útjáról. Gyakran várunk valami rendkívüli – külső tényezőktől, rendkívüli alkalmaktól, emberektől várjuk, hogy változás történjen, miközben a hétköznapi egyszerűségében észrevétlenül vagy szándékosan fordulunk el Istentől. Reménykedünk, hogy eljutunk az ismeretek, bölcsesség olyan fokára, amely majd átlendít a jelenlegi állapotunkon, lelki tespedtségünkön, belső megosztottságunkon, elhúzódozó, de eredménytelen küzdelmeinken. Persze jól tudjuk, hogy a végidőben szükséges megszentelődéshez és az ezt követő végső evangelizáció megvalósításához egyedül a Szentlélek maradandó jelenléte szükséges. Az alapvető problémánk mégis az, hogy bár tudjuk: változtatnunk kellene az életünkön, mégsem tesszük meg.

Az ismételt, sokféle úton kapott „isteni visszajelzések”-hez való hozzáállásunkkal engedjük be vagy utasítjuk vissza Istent. A megátalkodottság (mint a súlyos betegségek is) alattomosabb, mint a nyilvánvaló erkölcsi züllés, az egyszerű és egyértelmű vitathatatlan figyelmeztetések figyelmen kívül hagyásában („nem gondoltatok”) vagy az ezzel való tudatos szembenállásban („gyűlölték a bölcsességet”) öltének testet.

Környezetünk alacsonyabb erkölcsi, értelmi stb. színvonala átmenetileg megnyugtathat bennünket, de a valódi békesség csak a régóta ismert hibáinkkal való szembenézéssel és a szabadulás elfogadásával szerezhető meg (lásd Péld 1,33). Micsoda ígéret, hogy a figyelmeztetések, megrovások komolyan vétele nem merül ki a szembesülés fájdalomával, szomorúságával. Isten, az Ő Lelke kiárasztásának ígéretével bátorít (a Péld 1,23 versében szó szerint az áll, hogy „kiárasztom rátok Lelkemet”). A jelenben kapott figyelmeztetések elfogadásával készülhetünk fel a jövő megpróbáltatásaira. Isten tehát nem megszegényíteni akar, hanem miközben figyelmeztet végzetes öncsalásunkra, a vele kapcsolatos fenntartásainkat akarja eloszlatni. Igaz ugyan, hogy ha Istenhez közeledünk, elkerülhetetlen a szembesülés, Ő mégis vacsorázni szeretne velünk, Lelkét, önmagát akarja nekünk adni, hogy „bátorságban lakozzunk”, ezért féltő szeretettel kérdezi: meddig szeretjük még az együgyűséget?

3 Milyen lelki hozzáállás szükséges alapvetően a bölcsesség megszerzéséhez? Miért „csupán” ez a feltétele? Mi lesz ennek a jutalma, már itt a földön?

- „Fiam! Ha befogadod az én beszédeimet, és parancsolataimat elrejtéd magadnál, ha figyelmeztetvén a bölcsességre a te füledet, hajtod a te elmédet az értelemre, igen, ha a bölcsesség-

gért kiáltasz, és az értelemért a te szódat felemeled, ha keresed azt, mint az ezüstöt, és mint a kincseket kutatod azt: akkor megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek ismeretére jutsz. Mert az Úr ad bölcsességet, az ő szájából tudomány és értelem származik. Az igazaknak valóságos jót rejteget, paizst a tökéletesen járóknak, hogy megőrizze az igazságnak útjait, és kegyeseinek útját megtartja. Akkor megérted az igazságot, a törvényt és becsületességet, és minden jó utat. Mert bölcsesség megy az elmédbe, és a tudomány a te lelkedben gyönyörűsége lesz. Meggondolás örökös feletted, értelem őriz téged." (Péld 2,1-11)

■ **Jak 1,5; Zsolt 119,100**

A bevenni, elrejteni, figyelmezeni, elmét hajtani, kiáltani, keresni, kutatni kifejezésekben közös, hogy mind a valós szükségletünk miatti hiányérzet, az őszinte érdeklődés, keresés, a belső nyitottság, befogadókészség, egyszóval az alázat következményeire utalnak. Ez az alapja minden változásnak. Ez az egyetlen kapu, melyen át Isten bejut hozzánk. Megdöbbentő, milyen egyszerű a megoldás, ahogyan Ellen White írja a *Bizonyságtételek prédikátoroknak* című könyvben:

„Krisztus ezt mondja: »Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.« Ő küldte el Szentlelkét, hogy mindenben a segítők legyen. Ám sokan igen gyenge, gyér tapasztalatot szereznek valási életükben, mert ahelyett, hogy az Urat keresnék és a Szentlélek segítségét kérnék, emberekben bíznak. Neveljük Isten népét úgy, hogy gondjaival Istenhez forduljon, merítsen erőt ígéreteiből, amelyek igent és áment jelentenek minden hívő léleknek. Nekünk szólnak az Úr szavai: »Kérjétek és megadatik nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és megnyitvatik nektek...« Isten ígéretei bőségesek, nincs szüksége senkinek sem arra, hogy emberekhez forduljon segítségért, erőért. Akik Istenhez fordulnak, közel van hozzájuk, hogy segítse őket.»

4 Mitől, kiktől óv a bölcsesség? Hogyan aktualizálható ez a saját életünkre? Hogyan segít a bölcsesség a barátok és társunk megválasztásában?

- „Fiam, ha a bűnösök el akarnak csábítani téged: ne fogadd beszédüket. Ha azt mondják: jere mivelünk, leselkedjünk vér után, rejtezzünk el az ártatlan ellen ok nélkül; (...) Minden drága marhát nyerünk, megtöltjük a mi házainkat zsákmánnyal. Sorodat vesd közénk; egy erszényünk legyen mindnyájunknak. Fiam, ne járj egy úton ezekkel, tartóztasd meg lábaidat ösvényüktől; (...) Ilyen az útja minden kapzsi embernek: gazdájának életét veszi el.” (Péld 1,10-19)
- „Hogy megszabadítson téged a gonosznak útjától, és a gonoszságszóló férfiútól; akik elhagyják az igazság útját, hogy járjanak a sötétség útjain. Akik örülnek, gonoszt cselekedvén, vigadnak a gonosz álnokságokon. (...) Hogy megszabadítson téged a nem hozzád tartozó asszonytól, az idegentől, aki az ő beszédével hízelkedik, aki elhagyja az ő ifjúságának férjét, és Istenének szövetségéről elfelejtkezik; mert a halálra hanyatlik az ő háza, és ösvényei az élet nélkül valókhöz. (...) Hogy járj a jóknak útján, és az igazak ösvényeit kövesd. (...) A gonoszok pedig a földről kivágattatnak, és a hitetlenül cselekedők kiszaggattatnak abból.” (Péld 2,12-22)

Életünkben sorsdöntő a barátok és a társunk megválasztása. Nem véletlenül helyez erre ekkora hangsúlyt a bölcsességek könyve. Szüleinket, képességeinket, örökölt természetünket kapjuk, de barátokat, férjet, feleséget magunk választunk. Valószínűleg nehezebb élethelyzetekben született a híres magyar bölcsesség: „Madarat tolláról, embert barátjáról.” Míg azonban e mondás inkább csak diagnosztizál, s csupán utal a szabad választás lehetőségére, addig

a Példabeszédek könyve megelőz, segít. Rávilágít, hogyan ismerhetők fel a „kerülendő” emberek, és az is kiderül, mikor, hogyan és miért kell bátran nemet mondanunk nekik („ha el akarnak csábítani”, „aki beszédével hízelkedik”).

5 Milyen személyes áldásai vannak az elfogadott bölcsességnek? Milyen intéseket ad Salamon nekünk?

- **„Fiam! Az én tanításomról el ne feledkezz, és parancsolataimat megőrizze elméd; mert napoknak hosszú voltát és sokszentendős életet, békességet hoznak néked bőven. Az irgalmasság és igazság ne hagyjanak el téged: kösd azokat a nyakadra, ird be azokat szived táblájára; így nyersz kedvességet és jó értelmet Isten és emberek szemei előtt. Bizodalmaid legyen az Úrban, teljes elmédből, a magad értelmére pedig ne támaszkodj. Minden útjaidban megismerd őt; akkor ő igazgatja a te útjaidat. Ne légy bölcs a magad ítélete szerint; féld az Urat, és távozzál el a gonosztól. Egészség lesz ez a testednek, és megújulás a csontjaidnak. Tiszteld az Urat a te vagyonodból, egész jövedelmed zsengejéből. Ekképpen megtelnek csűrjeid elégséggel, és mustal áradnak el sajtód vályúi. Az Úrnak fenyítését, fiam, ne utáld meg, se meg ne und az ő dorgálását. Mert akit szeret az Úr, megdorgálja, mint az atya a fiát, akit kedvel.”** (Péld 3,1–12)

Isten a saját bölcsességéből akar adni nekünk, kétszer is hangsúlyozza ezt – „az én tanításomról”, „az én parancsolataimról” –, ami fontos, hogy ne tévedjünk el, ahogyan a következő figyelmeztetésben olvashatjuk:

„Ha összetévesztjük az ember okosságát Isten bölcsességével, az emberek okoskodása csak félrevezet. Ebben rejlik sokak veszedelme. Nem élnek egyéni lelki életet. Nem szoktak rá, hogy imádkozó szívvel maguk fontolják meg előítélet-mentesen, elfogulatlanul a felmerülő kérdéseket. Arra várnak, hogy előbb mások nyilvánítsanak véleményt. Ha mások ellene vannak, ez elég nekik. Tapasztalatlanok és nem tudnak helyesen gondolkodni, mert régóta az ellenségre hallgatnak. Mindig erőtlenekek lesznek, mint a csecsemők, mert mások fénye mellett járnak, mások tapasztalatából élnek, mások érzéseit követik, és a viselkedésüket is másokéhoz igazítják, mintha nem lenne egyéniségük. Személyiségük másokban tűnik el. Árnyékai csupán azoknak, akiket a helyes úton járóknak tartanak. Ha nem veszik észre, hogy milyen ingadozó a jellemük, s nem győzik le az ingatagságot, akkor elveszítik örök életüket, mert képtelenekek lesznek helytállni az utolsó napok veszedelmei között. Nem lesz bennük állhatatosság, hogy ellenálljanak a gonosznak, hiszen fel sem fogják ismerni. Valakinek mindig mellettük kell állni, hogy megmondja, ellenség közeledik-e, vagy jó barát. Nem lelkiek, így nem ismerik fel a lelki dolgokat. Nem ismerik az Isten országát érintő kérdéseket. Nem lehet ürügyük sem fiataloknak, sem öregeknek arra, hogy másokra bizzák életüket. Az angyal ezt mondta: „Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testbe helyezi erejét.” A keresztény életben, a keresztény hadviselésben nemes önállóságra van szükség.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, II. köt., 18. fej.)

Az Istenben való bizalom és önmagunkkal szembeni alázatos „bizonytalanság” együtt jár. Ahogy a gonosztól való távolodás és a testi-lelki megújulás is. A hálás szívvel való adakozás és Isten áldásainak megtapasztalása között éppúgy szoros összefüggés van, mint ahogy Isten feddésében, büntetésében felfedezhetjük szeretetét, gondviselését. Figyeljük meg, amint a parancsokat követő mondatokban a jutalom ígérete bátorít.

6 Milyen óriási értéke van a bölcsességnek? Milyen gyakorlati tanácsokkal ruház fel ebben a szakaszban?

- „**Boldog ember, aki megnyerte a bölcsességet, és az ember, aki értelmet szerez. Mert jobb ennek megszerzése az ezüst megszerzésénél. (...) Napok hosszúsága van jobbában, baljában gazdagság és tisztesség. Útjai gyönyörűséges utak, és minden ösvényei: békesség. Életnek fája ez azoknak, akik megragadják, és akik megtartják, boldogok! (...) Fiam, ne távozzanak el szemeidtől, őrizd meg az igaz bölcsességet és a meggondolást! Lesznek ezek élet a lelkednek, és kedvesség a nyakadnak. Akkor bátorsággal járod utadat, és lábadat meg nem ütöd. Mikor lefekszel, nem rettegsz, hanem lefekszel és gyönyörűséges lesz az álmod. Ne félj a hirtelen való félelemtől, és a gonoszok pusztításától, ha eljön, mert az Úr lesz a te bizodalmod, és megőrzi lábadat a fogságtól. Ne fogd meg a jótéteményt azoktól, akiket illet, ha hatalmadban van annak megcselekedése. Ne mondd a felebarátodnak: menj el, azután térj meg, és holnap adok; holott nálad van, amit kér. Ne forralj felebarátod ellen gonoszt, holott ő együtt ül bátorságosan veled. Ne háborogj egy emberrel is ok nélkül, ha nem illetett gonosszal téged. Ne irigykedj az erőszakos emberre, és néki semmi útját ne válaszd. (...) A bölcsék tisztességet örökölnek; a bolondok pedig gyalázatot aratnak.**” (Péld 3,13–35)

„Mint ahogy Isten mindent bölcsességgel alkotott, úgy nekünk, embereknek is a bölcsességre van szükségünk. A földi lehetőségekhez képest örömteli, boldog, békés élet legfőbb feltétele, hogy ne távozzon el szemünk elől, őrizzük a bölcses-

séget. Rögtön a gyakorlati életre lefordítva látjuk is, mit jelent ez: a kiszámíthatatlan élethelyzetekben megőrzött hitben, az adakozást nem halogató lelkiességben, a mellettünk bátran kitartó emberek iránti hűségben, a rosszindulatú kritika és erőszakosság elutasításában naponta bölcsék lehetünk. Már ebben az életben megtapasztaljuk ennek pozitív hozadékát. A bölcs azt mondja, hogy a bölcsesség útjai gyönyörűséges utak, és minden ösvénye békesség. Sokan melengetik azt a gondolatot, hogy az Isten iránti odaadás rossz hatással van az egészségre és a társas kapcsolatokra. Ellenkezőleg: a bölcsesség és szentség ösvényein járók örülni tudnak az élet igazi örömének. Az istenfélelem nem ellenkezik az egészség törvényeivel, hanem összhangban áll azokkal.” (Ellen G. White: „*A Te Igéd igazság*”, 74. o.)

Az e heti adomány a szociális osztályt támogatja. – A közösség szociális osztálya a rászorulókat anyagi vagy természetbeni támogatásban részesíti, a szükségleteknek megfelelően és a lehetőségekhez mérten.

Hogyan válik életgyakorlattá a megértett bölcsesség?

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 4,1–6,19

1 Mi az első lépése a jól felépített életnek? Hogyan szerezhető meg ez a bölcsesség?

- „**Szerezz bölcsességet, szerezz eszességet; ne felejtkezzél el, se el ne hajolj az én szám beszédeitől. Ne hagyd el azt, és megtart téged; szeresd azt, és megőriz téged. A bölcsesség kezdete ez: szerezz bölcsességet, és minden keresményedből szerezz értelmet. Magasztald fel azt, és felmagasztal téged; tiszteltté tesz téged, ha hozzád öleled azt.**” (Péld 4,5–8)

A bűn uralma miatt a természetünk arra készlet minket, hogy rövid távú céloknak rendeljük alá az életünket. Sok szép vagy éppen kevésbé szép cél lebeg a szemünk előtt, amelyek lekötik a figyelmünket, igénylik életenergiánkat, s reálisan fennáll annak a veszélye, hogy évtizedek után ébredünk rá arra, hogy a komoly és hosszú távú célok hiányoztak az életünkből, s ezért nem is haladtunk azok megvalósításának irányába. Mindannyian teljes értékű életet

kívánunk élni. Ennek lelki értelemben vett lehetőségét elsősorban nem a társadalmi helyzetünk, hanem a hozzáállásunk, nyitottságunk, elszántságunk vagy éppen ezek hiánya határozza meg.

„Az igazi nevelés nem becsüli le a tudományos ismeretet vagy az irodalmi műveltséget, de a tájékozottságnál többre értékeli az erőt, az erőnél a jóságot, a szellemi ismeretnél a nemes jellemet. A világnak nem annyira rendkívüli értelmű, mint inkább nemes jellemű emberekre van szüksége. Olyan férfiakra van szüksége, akiknek képességeit szilárd elvek kormányozzák! »A bölcsesség kezdete ez: szerezz bölcsességet...« (Péld 4,7) »A bölcsék nyelve beszél jó tudományt...« (Péld 15,2) Az igazi nevelés ezt a bölcsességet közli. Megtanít nemcsak egyetlen, hanem minden erőnk és képességünk helyes felhasználására: így betölti kötelezettségeink egész körét önmagunk, a világ és Isten iránt. A jellem fejlesztése a legfontosabb feladat, amelyet valaha is emberre bízta, és sohasem volt égetőbb igény, szükség erre, mint most! Egyetlen korábbi generáció sem volt szembeállítva olyan fontos feladatokkal, s fiatal férfiaknak és nőknek sohasem kellett szembenézniük oly nagy veszélyekkel, mint ma!” (Ellen G. White: *Előtted az élet*, 225. o.)

2 Milyen távlatok nyílnak meg előttünk, ha a bölcsesség forrásához fordulunk?

- „**Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, amely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig. Az istentelenek útja pedig olyan, mint a homály, nem tudják, miben ütköznek meg.**” (Péld 4,18–19)

„Akik a Mester szolgálatába álltak, azoknak olyan tapasztalatokra van szükségük, melyek sokkal magasabbak, mélyebbek és szélesebbek, mint ahogy azt sokan gondolnák. Isten nagy családjának tagjai közül sokan aligha tudják, mit jelent az Ő dicsőségét szemlélni, és dicsőségről dicsőségre jutni. Sokuknak már van némi fogalmuk Krisztus tökéletes voltáról, és szívükben túlrad az öröm. Vágynak jobban, mélyebben érzéklni a Megváltó szeretetét. Ápolják ezért lelkükben az Isten utáni vágyakozás minden szikráját! A Szentlélek munkálkodik azokban, akik ezt akarják; formálja azokat, akik formálódni akarnak, alakítja azokat, akik át akarnak alakulni. Gyakoroljátok a lelki gondolkodást, és ápoljátok a szent közösséget! Isten dicsőségének még csak a kora hajnali sugarait láttátok. Ha kitartóan törekedtek megismerni az Urat, meg fogtok győződni arról, hogy »az igazak ösvénye (...) olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig.« (Péld 4,18)” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 364. o.)

A megértett világosság szerinti életvitel, az Isten Lelkének való engedelmesség a feltétele ennek a lelki növekedésnek. Így tudunk egyre inkább gyarapodni a gyakorlati életbölcességben.

„Ha a világ világosságában jártatok volna, mely ösvényetekre ragyogott, ha közelebb húzódtok Istenhez, ha állhatatosabban hisztek az igazságban és ha alázatosan jártok Isten előtt a világosságban, amelyet adott, akkor már olyan tapasztalatotok lenne, amelynek felbecsülhetetlen az értéke. Ha kihasználtátok volna a talentumokat, melyeket Isten kölcsönzött nektek, akkor világosságként tündökölnétek a világban. De a világosság sötétséggé változik el mindannak, aki nem él aszerint. Ahhoz, hogy Isten elfogadjon és megáldjon, mint atyáinkkal tette, nekünk is feltétlenül hűségeseeknek kell lennünk. Ki kell használnunk a nekünk adott világosságot, amint az ősi, hű próféták is

kihasználták azt, amit kaptak. Teljesen eleget kell tennünk összes méltányos követelményeinek. Ahhoz, hogy eleget tegyünk felelősségeinknek, arra a magasztos alapzatra kell kiállnunk, melyet a szent, nekünk szóló igazság készített el számunkra.” (Ellen White: *Bizonyságtételek*, III. köt., 64–65. o.)

3 Mire figyeljünk, hogy a szép elveknek megfelelő élet ne csak ábránd maradjon?

- **„Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet. (...) Szemeid előrenézzenek, és szemöldökid egyenest magad elé irányuljanak. Egyengesd el lábaid ösvényeit, s minden útjaid állhatatosak legyenek. Ne térj jobbra, se balra, fordítsd el lábadat a gonosztól.”** (Péld 4,23–27)

A megértett igazság megvalósítása nem a véletlen műve, nem csak egyszerűen úgy alakul a hívő ember élete, hogy a hit tettei között találja magát. A hit emberei tudatos döntéseket hoznak az életükben ennek érdekében. Ráadásul ezek a döntések folyamatosan következnek, sorra egymás után. Állandóan szükség van az életutunk igazgatására. Ha kicsúszik a kezünkből az életünk irányítása, ha csak sodródunk, akkor újra és újra a célok megvalósulásának elmaradásával kell szembesülnünk.

„Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet – hangzik a bölcs ember tanácsa (Péld 4,23). A szívnek isteni kegyelem által kell megújulnia, különben hiába törekszik életszentségre. Aki megpróbálja a

nemes, erkölcsös jellemet Krisztus kegyelme nélkül felépíteni, az házát futóhomokra építi. A kísértés heves viharában az biztosan ledől. Dávid imája legyen minden lélek kérése: »Tiszta szívet teremts bennem, óh, Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem.« (Zsolt 51,12)

Ha részesei lettünk ennek a mennyei ajándéknak, tovább kell haladnunk a tökéletesség felé, mint »akiket Isten hatalma őriz hit által« (1Pt 1,5).

De tennünk is kell valamit, hogy ellenállhassunk a kísértésnek. Aki nem akar Sátán prédájává válni, annak jól meg kell őriznie a lelkéhez vezető utat. Kerülnie kell a tisztátalan gondolatokat sugalmazó kiadványok olvasását, az ilyesmi szemlélését vagy meghallgatását. Gondolatait még véletlenül sem szabad szabadjára engednie, hogy olyasmiknél kalandozzanak, amelyeket lelkének ellensége sugallhat.

Péter apostol ezt mondja: »...felövezvén elmétek derekait, mint józanok (...) ne szabjátok magatokat a ti előbbi kívánságaitokhoz, amelyek tudatlanságotok alatt voltak bennetek; hanem amiképpen szent az, aki elhívott titeket, ti is szentek legyetek teljes életetekben.« (1Pt 1,13–15) Pál apostol szavai pedig így hangzanak: »Amik csak igazak, amik csak tisztességesek, amik csak igazságosak, amik csak tiszták, amik csak kedvesek, amik csak jóhírűek; ha van valami erény és ha van valami dicséret, ezekről gondolkodjatok.« (Fil 4,8) Ez komoly imádkozást és szüntelen örködést kíván. A Szentlélek állandó befolyása kell hogy támaszunk legyen, aki gondolatainkat fölfelé irányítja, és rászoktat arra, hogy tiszta és szent dolgokkal foglalkozzunk.

Továbbá szorgalmasan kell tanulmányoznunk Isten Igéjét. A zsoltáríró így szól erről: »Mi módon őrizheti meg tisztán az ifjú az ő útját, ha nem a te beszéded megtartása által?« Bár csak mi is elmondhatnánk: »Szívembe rejtettem a te beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened.« (Zsolt 119,9. 11)» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Hitehagyás a Jordánnál c. fejj.)

4 Milyen tényt vegyünk figyelembe az életünk döntései és a kísértések során?

- **„Az Úr szemei előtt vannak mindenkinek az útjai, és minden ösvényeit ő rendeli. A maga álnokságai fogják meg az istentelent, és a saját bűnének köteleivel kötöztetik meg. Ő meghal fenyték híján, és bolondságának sokasága miatt támogatog.»** (Péld 5,21–23)

„Ha soha nem feledkeznénk meg arról, hogy Isten látja, hallja és pontosan nyilvántartja minden szavunkat, tettünket, és mindezekről számot kell adnunk, akkor félnénk vétkezni. A fiatalok mindig gondoljanak arra, hogy bárhol vannak és bármit csinálnak, Isten jelenlétében vannak. Viselkedésükből semmi sem kerüli el figyelmét. Nem rejthetjük el útjainkat a Magasságos elől. Sokan szigorú emberi törvényeket is áthágnak, gyakran leleplezés és büntetés nélkül. De nem így van ez Isten törvényével. A legsötétebb éjszaka sem rejti el a vétkezőt. Gondolhatja azt, hogy egyedül van, de minden tettét láthatatlan tanú látja. Még szívének indítékai is nyilvánvalók Isten szeme előtt. Minden tettet, minden szót és gondolatot olyan pontosan megjegyez, mintha az egész világon csak egy ember lenne, és a menny minden figyelve órá összpontosulna.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, József Egyiptomban c. fejj.)

„Őrizkedjünk attól, hogy a bűnt könnyen vegyük, mert hatalmas rettenetes módon nyilvánul meg annak cselekvőjében! »A maga álnokságai fogják meg az istentelent, és a saját bűnének köteleivel kötöztetik meg.« (Péld 5,22) A legnagyobb

gonoszsgot akkor követik el a gyermek vagy az ifjú ellen, amikor megengedik neki, hogy megerősödjön a rossz szokások szolgálatában. Az ifjúság természeténél fogva szereti a szabadságot. Meg kell értetnünk velük, hogy a felbecsülhetetlen áldásoknak csak az Isten törvénye iránti engedelmisségben örvendhetnek! Isten törvénye az igazi szabadság lehetőségét rejtja magában. Feltárja és megtiltja azokat a dolgokat, amelyek lealacsonyítanak és rabszolgaságba döntenek bennünket, és így az engedelmeseknek felkínálja védelmét a gonosz hatalma ellen.” (Ellen G. White: *Előtted az élet*, 288. o.)

5 Milyen csapdát rejt a kezesség? Miért gondoljunk át minden kötelezettséget, mielőtt elvállalnánk?

- „Fiam! Ha kezes lettél a barátodért, és kezedet adván, kötelezted magadat másért: szádnak beszédei által estél törbe, megfogattattál a te szádnak beszédeivel. Ezt mívelld azért, fiam, és mentsd ki magadat, mert a te felebarátodnak kezébe jutottál; eredj, alázd meg magadat, és kényszerítsd felebarátodat. Még álmot se engedj szemeidnek, se szunnyadást szemöldökidnek, szabadítsd ki magadat, mint a zerge a vadász kezéből, és mint a madár a madarász kezéből.” (Péld 6,1–5)

Vannak olyan helyzetek, amikor úgy tűnik, hogy egy jelentéktelennek tűnő vállalással – például kezesség – segíteni tudunk másokon. A segítségnyújtás azonban csak megfontoltsággal párosulva helyes. Ha nem ismernénk Isten Igéjét, akkor a bennünket körülvevő világ belevinne minket sokféle kötelezettségbe, akár saját ma-

gunk, akár embertársaink „érdekében”. Úgy tűnhet, hogy a kezesség valóban segítségnyújtás egy családtagnak, ismerősnek. Azonban reálisan számolnunk kell azzal, amit így vállalunk. Tényleg készek vagyunk arra, hogy jó szívvel fizessünk ki egy teljes hiteltartozást, ha a másik fél nem tud törleszteni? Van erre fedezetünk, s nem a családunktól, a jó célok megvalósításától vesszük el az anyagaikat egy kényszerhelyzet beálltakor? A hívő ember komolyan veszi az életet, nem köt meggondolatlanul szerződéseket, nem vállal beláthatatlan kimenetelű kötelezettségeket.

6 Kitől tanulhatjuk meg az életidőnk bölcs beosztását? Hogyan szabadulhatunk meg a túlvállalás és a restség önző csapdáiból?

- „Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útjait, és légy bölcs! Nincs vezére, igazgatója vagy ura, nyárban szerzi meg a kenyerét, aratáskor gyűjti eledelét. Oh, te rest, meddig fekszel? Mikor kelsz fel álmodból? Még egy kis álom, még egy kis szunnyadás, még egy kis kézösszefonás, hogy pihenjek – így jó el, mint az útonjáró, a te szegénységed, és a te szűkölködésed, mint a pajzosz férfiú!” (Péld 6,6–11)

„Washington, a nemzet nagy embere, azért tudott rengeteg munkát elvégezni, mert alaposan kidolgozott rendhez és rendszeretethez tartotta magát. Minden iratnak megvolt a maga helye, s így soha nem töltött időt azzal, hogy keresgélje, ami elkeveredett. Isten emberei legyenek szorgalmasak a tanulásban, lelkiismeretesek a tudás elsajátításában, egyetlen órát sem pa-

Élet és halál kérdései

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 6,20–7,27

zarolva el. Szívós igyekezettel a kitűnőség csaknem bármely fokára fel tudnak emelkedni mint keresztények, s mint erős és tekintélyes emberek. Sokan mégsem érik el a felsőbb szintet a szószéken vagy a szakmájukban, mivel nincs kitűzött céljuk, és hanyagok. Ezt sajátították el ifjúkorukban. Hanyagság, figyelmetlenség látszik mindenben, amibe belefognak. A néha-néha hirtelen nekirugaszkodás nem elég, hogy javulást eredményezzen az ilyen könnyű életet kedvelő, tunya embereknél. Olyan feladat lenne ez, amely megköveteli a jótettekben a türelmes állandóságot. A világi életben az emberek csakis akkor tudnak igazán sikeresek lenni, ha rendszeres időben kelnek fel, imádkoznak, étkeznek és fekszenek le. Ha a világi dolgokban rendre és rendszerességre van szükség, mennyivel inkább az Istennek végzett szolgálatnál! Sokan ágyban pazarolják el a ragyogó reggeli órákat. Az értékes órák, ha egyszer elvesztek, soha vissza nem térnek, elvesztek a földi élet és az örökkévalóság számára. Ha csak egy órát veszünk is naponta, mily időpazarlás ez az év folyamán! A szunnyadó gondoljon erre. Fontolja meg, hogyan fog elszámolni Istennel az elmulasztott lehetőségeikért.”

(Ellen G.White: *Bizonyságtételek*, IV. köt., 411–412. o.)

A bölcs időbeosztás nemcsak abban segít rajtunk, hogy tevékenyebbek lehessünk, hanem felszabadít az időzavar lelki terhei alól, az önigazolástól és a háritástól. A példaként állított hangyák a maga idejében végzik el a munkát, hogy ne a nehezebb időket terhelje a korábban is elvégezhető feladat. Az idő bölcs beosztása is megmutatja azt, hogy bízunk Istenben. Tudjuk, mi a feladatunk, és azt becsülettel ellátjuk, s nem engedjük azt sem, hogy aggodalmaskodó pótcselekvésekkel tegyük zsúfolttá és nehezen elviselhetővé az életünket önmagunk és a hozzánk közel álló emberek számára.

Az e heti adomány az ifjúsági osztályt támogatja.

1 Mi a gondolatismétlés jelentősége a Bibliában? Hogyan jelenik meg a gondolatismétlés Példabeszédek könyve 6,20–7,27-ben?

■ „Ugyanazokat írni néktek én nem restellem, tinéktek pedig bátorságos.” (Fil 3,1)

Példabeszédek könyve 6. fejezetének második fele és a 7. fejezet témája azonos, mindkettő a hetedik parancsolat megszegésének következményeivel foglalkozik. Sőt nem csak témájuk, de szerkezeti felépítésük is nagyon hasonló:

Felszólítás a tanítás megőrzésére	6,2	7,1
Milyen kapcsolatot ápoljunk Isten szavával?	6,21–23	7,2–4
Cél: az erkölcsi tisztaság	6,24	7,5
A törvényszegés következményének ábrázolása: tűzhasonlat	6,27–29	
Összevetés a 8. parancsolattal	6,30–31	
Szemléltetés konkrét történet által		7,6–23
Új felszólítás, a paráznság végső következménye: halál	6,25–26	7,24–27

A gondolatisméltés nem szokatlan jelenség Bibliában. Azon túl, hogy a héber költészet jellegzetes eszköze, nyilvánvaló, hogy a Szentlélek célja ezzel üzenetének elmélyítése. Ezért több szempontból, többféle hasonlattal, szemléltetéssel mondja el ugyanazt. A most vizsgált igeszakaszban a 7,1–27 megismétli, konkrét történettel szemlélteti 6,20–35 mondandóját.

2 Milyen tekintetben súlyosabb bűn a házasságtörés, mint például a lopás?

- „Nem utálják meg a lopót, ha lop az ő kívánságának betöltésére, mikor éheznek, és ha rajtakapják, hétannyit kell adnia, az ő házában minden marháját érte adhatja; aki pedig asszonyal paráználkodik, bolond: aki magát el akarja veszteni, az cselekszi ezt! Vereséget és gyalázatot nyer, és gyalázata el nem töröltetik. Mert a féltékenység a férfiú haragja, és nem cselekszik kegyelmességgel a bosszúállás napján. Nem gondol semmi váltsággal, nem nyugszik meg rajta, még ha nagy sok ajándékot adsz is neki.” (Péld 6,30–35)
- .....
- .....
- .....

Minden bűn zsoldja halál (Rm 6,23), így ebben a tekintetben nincs különbség bűn és bűn között. Az ószövetségi törvény áldozati rendszerében Isten látványosan, kézzelfoghatóan kifejezte, hogy „vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat” (Zsid 9,22). Így aki vétkezett, az bűnért való áldozattal rendezhette az Úrral való kapcsolatát.

Az emberekkel szembeni rendezésre pedig külön jóvátételi törvények voltak. A rajtakapott tolvajnak az ellopott jószág több-

szörösét kell megfizetnie, attól függően, hogy mit tulajdonított el (2Móz 22). Azonban Salamon mégis arra a következtetésre jut, hogy az éhes embert „nem utálják meg”, ha azért lop, hogy jóllakhasson.

Azonban a paráznaság olyan bűn, amit bizonyos értelemben lehetetlen jóvá tenni. Aki elszeregeti feleségét, az hiába ad „nagy sok ajándékot” – a törvényben sincs jóvátétel erre az esetre –, mert a féltékeny férj „nem gondol semmi váltsággal”. Ez az ár megfizethetetlen.

3 Hová vezet a paráznaság? Mi a vége az effajta életvitelnek?

- „A parázna asszony miatt jut az ember egy darab kenyérre, és más férfi felesége drága életet vadász!” (Péld 6,26)
  - „Sok sebesültet elejtett, és sokan vannak, akik attól megölettek. Sírba vívó út az ő háza, amely levisz a halálnak hajlékába.” (Péld 7,26-27)
  - „Mély verem az idegen asszonyok szája; akire haragszik az Úr, oda esik.” (Péld 22,14)
  - „Mély verem a tisztátalan asszony, és szoros kút az idegen asszony.” (Péld 23,27)
- .....
- .....
- .....

Az Ige a „szoros kút”, „mély verem” jelképeivel teljesen kilátástalan élethelyzetet ábrázol. Dávid ebben a helyzetben úgy érezte, megavulnak, elsorvadnak csontjai „a napestig való jajgatás miatt” (Zsolt 32,3). Találó hasonlattal „sírba vívó útnak” nevezi az idegen asszony házát, ezzel utalva arra, hogy nem a semmiből,

hirtelen történik a törvényszegés, hanem „útja” van. A 7. fejezet találóan szemlélteti ezt a bolond ifjú példatörténetével, aki szinte keresi magának a bajt. Bár látszólag hazafelé tart, mégis az ablakon kitekintő Salamon alkonyattól sötét éjfélig újra és újra az utcákon látja, míg végül „egy asszony eleibe jön...”.

Az Írás azonban idejében, már „az út elején”, mondhatnánk „az elágazásnál” figyelmeztet, sőt bátorít minket. Mind a 10. parancsolat („ne kívánd”), mind Jézus Krisztus tanítása („valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott azzal az ő szívében” – Mt 5,28) a gondolatok tisztaságát célozza. Jób „szövetségre lépett szemével” (Jób 31,1), Péter apostol pedig felhívja figyelmünket a „menekülés” egyetlen útjára: ha Krisztus ígéreteibe vetett hit által az isteni természet részesei leszünk (2Pt 1,3–4 – a „kikerülve a romlottságot” pontosított fordítás szerint: „megmenekülve a romlottságból”).

4 Milyen megtévesztő hasonlóságokat találunk az igaz és a hamis szerelem között? Hogyan különböztethető meg a kettő egymástól?

- **„Tégy engem mintegy pecsétet a te szívedre, mintegy pecsétet a te karodra...”** (Énekek 8,6)

.....

.....

.....

Ha összevetjük Példabeszédek könyve és Énekek éneke tanítását, azt láthatjuk, hogy az igaz és a hamis szerelem külsőleg igen sok hasonló vonást mutat, mindkettőt hasonló képekkel jellemezhetjük, azonban nyilvánvalóan más és más előjellel:

Színmez	„Színmezet csepeg az idegen asszony ajka...” (Péld 5,3) „Színmezet csepegnek a te ajkaid, én jegyesem...” (Énekek 4,11)
Illatos fűszerek	„Beillatoztam ágyamat mirhával, áloessel és fahéjjal...” (Péld 7,17) „...jóillatú nád és fahéj (...), mirha és áloes, minden drága fűszerszámokkal.” (Énekek 4,14)
Tűz	„Vehet-é valaki tüzet a kebelébe, hogy ruhái meg ne égnének?” (Péld 6,27) „[A buzgó szerelem] lángjai tűznek lángjai, az Úrnak lángjai.” (Énekek 8,6)
Sír és halál	„Sírba vivő út az ő háza, amely levisz a halál hajlékába.” (Péld 7,26) „...erős a szeretet, mint a halál, kemény, mint a sír, a buzgó szerelem.” (Énekek 8,6)
Nem fizethető meg	„[A megcsalt férj] nem gondol semmi váltsággal, nem nyugszik meg rajta, még ha nagy sok ajándékot adsz is néki.” (Péld 6,35) „Ha az ember minden házabeli marháját adná is e szeretetért, mégis megvetnék azt.” (Énekek 8,7)

Hol ragadható meg a végső különbség? Ott, hogy a hamis szerelem nem ismer korlátokat, „csélcsap és vakmerő, akinek házában nem maradhatnak meg a lábai (...), minden szegletnél leselkedik” (Péld 7,11–12). Ezzel szemben az Úrtól való kapcsolatban ott van a kizárólagosság, a határozott meggyőződésen alapuló hűség. Ez a szerelem „olyan, mint a berekesztett kert (...), mint a befoglaltatott forrás, bepecsételt kútforrás” (Én 4,12).

„A szerelem olyan szent érzés, amit csak kevesen ismernek igazán. Gyakran használt, de meg nem értett kifejezés. Az ösztön izzó parázslása, két fiatal egymás iránt érzett elragadtatása nem szerelem, nem érdemli meg ezt a nevet. Az igazi szerelemnek intellektuális alapja van, a szeretett lény mély, alapos ismerete. Ne feledd el, hogy csak az ösztönös szerelem vak teljesen. Tárgya éppúgy lehet méltatlan, mint méltó. Parancsolj nyugalmat és hűvösséget az ilyen szerelemnek! Adj teret az őszinte gondolatoknak és a mély, komoly észrevételnek! Fontold meg, hogy érzelmeid tárgya az értelem és az erkölcsi nemesség mérlegén, magatartásában és kialakított modorában olyan-e, hogy büszkén mutatná be apád családjának, s választottadnak neveznéd-e az egész világ előtt!” (Ellen G. White: *Levelek szerelmes fiataloknak*, Valóban szerelem? c. fejt.)

5 Mi az egyetlen módja az erkölcsi tisztaság megőrzésének?

- **„Őrizd meg, fiam, atyád parancsolatját, és anyád tanítását el ne hagyd. Kösd azokat szívedre mindenkor, fűzd a nyakadba. Valahová mégysz, vezérel téged, mikor aluszol, őriz téged, mikor felszerkensz, beszélget te veled. Mert szövétnek a parancsolat, és a tudomány világosság, és életnek útja a tanító fedések.”** (Péld 6,20–23)
- **„Fiam, tartsd meg az én beszédeimet, és az én parancsolataimat rejtse el magadnál. Az én parancsolataimat tartsd meg, és élsz; és az én tanításomat mint a szemed fényét. Kösd azokat ujjaidra, írd fel azokat szíved táblájára. Mondd ezt a bölcsességnek: Én néném vagy te; és az eszességet ismerősödnek nevezd.”** (Péld 7,1–4)

Példabeszédek könyve itt és más helyeken is úgy beszél a szülői intésekről, mint „élet útjáról”. Vajon tényleg győzhetünk a bűn felett, ha pusztán megszereztünk egyfajta tudást? Vajon a törvény (a Péld 6,20-ban és 7,2-ben szereplő *tanítás* a héber szó szerint a „törvény”, a „Tóra”), a parancsolat vagy a tudomány az az erő, amely megőrzi a gonosztól? Az Ige nyilvánvalóan nem ezt akarja nekünk mondani. Péld 6,22 részben segít feloldani ezt a látszólagos ellentmondást azáltal, hogy megszemélyesíti a bölcsességet – mint aki vezérel, őriz, beszélget velünk. A következő, 8. fejezet pedig egyenesen olyan személyként mutatja be a bölcsességet, aki Isten mellett volt, amikor a világot teremtette, sőt maga is mint kézműves részt vett abban. Pál apostol pedig azonosítja a jelképet azáltal, hogy kijelenti: Jézus Krisztus az, „aki bölcsességül lett nekünk Istentől” (1Kor 1,30). Ő maga Bölcsesség, személyesen, sőt egészen közel van hozzánk, hiszen a mi bölcsességünk.

Milyen fontos belegondolnunk, hogy amikor az Írást, az isteni bölcsesség kinyilatkoztatását kezünkbe vesszük, akkor maga Jézus Krisztus az, aki „beszélget velünk”! Mindezek ismeretében milyen mély tanítást hordoznak a Példabeszédek könyve 6–7. fejezetéből idézett szakaszok! Érdemes újraolvasnunk.

„Jézushoz hasonlóan minden gyermek szert tehet a tudásra. Ha megkíséreljük megismerni mennyei Atyánkat Igéje által, angyalok szegődnek mellénk, értelmünk megnyílik, jellemünk megtisztul és nemessé válik. Egyre jobban fogunk hasonlítani Megváltónkhoz.

A természet szépségét és nagyságát szemlélve szeretetünkkel Teremtőnk felé fordulunk. Ha istenfélelem tölt be minket, lelkünk megerősödik, és az Örökkévalóval lépünk kapcsolatba művei által.

Ha imában közösségünk van Istennel, szellemi és erkölcsi képességeink fejlődnek. Ha a lelkiekről elmélkedünk, lelki képességeink erősödnek.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Jézus gyermekége c. fejt.)

6 Milyen lelki vonatkozásai vannak a vizsgált szakasznak a végidőre nézve?

- „Elhitette őt mesterkedéseinek sokaságával, ajkainak hízelkedésével elragadta őt.” (Péld 7,21)
- Vö. Jel 17,1/b; 18,23/b

Ahogy az Énekek énekében bemutatott igaz szerelem – valós értelme mellett – Krisztus és az egyház kapcsolatát jelképezi,* úgy a tanulmányunkban vizsgált szakasznak is van jelképes tartalma.

A Példabeszédek és a Jelenések könyvében megjelenő két parázna asszony sok hasonlóságot mutat, amit érdemes átgondolnunk. Amellett, hogy mindkettő házasságtörő és másokat is arra csábít, mindkettő vallásos köntösbe bújtatja a maga álnokságát. Péld 7,14-ben az asszony így szól, amikor a bolond ifjúval találkozik: „Hálaáldozattal tartoztam, ma adtam meg fogadásaimat.” Mintha csak az 50. zsoltár szavait idézné: „Hálával áldozzál Istennek, és teljesítsd a felségesnek fogadásaidat!” Az itt említett „hálaáldozat” (szó szerint „békeáldozat”) kifejezés megegyezik a 3Móz 3. fejezetében leírt áldozattal.

Különösen érdekes 7,21-ben a *mesterkedés* kifejezés. Az itt szereplő héber szó, a *leqach* mindössze kilencszer fordul elő az Ószövetségben, és a Károli-Biblia minden más helyen *tanítás*, *tanulság*, *tudomány* szavakkal fordítja. Az angol fordítás pedig egyszerűen

* „A házastársi viszonyt Krisztus a közte és megváltottai közötti kapcsolat egyik szimbólumává tette. Ő maga a vőlegény, az egyház a menyasszony, akiről mint választottjáról ezt mondja: »Mindenestől szép vagy, én mátkám, és semmi szeplő nincs benned!« (Énekek 4,7)” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, A család alapítói c. fejezet)

doktrínának (*doctrine*), azaz tannak, tantételnek fordítja, egyedül itt szerepel úgy, hogy „szép szavak” (*fair speech*). Mondhatjuk tehát, hogy a parázna hitetése „tantételekben” áll. Nem véletlen, hogy amikor Jézus a történelem záró szakaszáról beszélt tanítványainak, mindenekelőtt így szólt: „Meglássátok, hogy valaki el ne hitessen titeket.” (Mt 24,4) Azt érthetjük meg ebből, hogy az utolsó idők legnagyobb veszélye a hitetés lesz, ami a választottakat is fenyegeti (Mt 24,24).

„Közvetlenül előttünk áll a válság, amikor sok erőre lesz szükségünk Istentől, hogy helytálljunk az ellenség csalásaival szemben, mert a hitetés minden elképzelhető módon tör majd ránk. Akik hagyták, hogy az ellenség kísértéseinek játékszerei legyenek, azok nem készülnek fel, hogy akkor majd az igazság oldalára álljanak. Elképzeléseik zavarosak, ezért nem tudnak majd különbséget tenni, mi származik Istentől, és mi a gonosztól.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., Egység és szeretet a gyülekezetben c. fejezet)

Mindennél nagyobb szükségünk van tehát arra, hogy elnyerjük Isten pecsétjét, amely – ahogyan Ellen White írja – „nem valamilyen látható pecsét vagy bélyeg, hanem az igazságban való mozdíthatatlan megalapozottság” (173. kézirat, 1902).

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja. – Hozzájárulás a Bibliaiskolák Közössége Könyvkiadónál megjelentetett kiadványok és a kiadó működési költségeihez.

Isteni bölcsesség

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 8,1–9,18

1 Hogyan személyesíti meg a bölcsességet ismét, az első fejezethez hasonlóan, a 8. fejezet eleje? Kiket sorol fel, kikhez szól hangos felhívása? (Vö. Mt 5,3) Milyen hajlam ellenében küzd? (Préd 7,29)

■ „Avagy a bölcsesség nem kiált-é, és az értelem nem bocsátja-é ki a szavát? A magas helyek tetein az úton, sok ösvény összetalálkozásánál áll meg. A kapuk mellett, a város bemenetelein, az ajtóknál zeng. Tinéktek kiáltok, férfiak, és az én szóm az emberek fiaihoz van! Értsétek meg, ti együgyűek,* az eszeséget, és ti balgatagok, vegyétek eszetekbe az értelmet! Halljátok meg, mert jeles dolgokat szólok, és szám felnyitása igazság. Mert igazságot mond ki az én ínyem, és utálat ajkaimnak a gonoszság. Igaz a szám minden beszéde, semmi sincs ezekben hamis vagy elfordult dolog. Mind egyenesek az értelmesnek, és igazak azoknak, akik megnyerték a tudományt. Vegyétek az én tanításomat, és nem a pénzt; a tudományt inkább, mint a választott aranyat. Mert jobb a bölcsesség a drágagyöngyöknél, és semmi gyönyörűségek ehhez egyenlők nem lehetnek.” (Péld 8,1–11)

* Az együgyűnek fordított héber *petha'im* szó egyszerűt, *naivat* is jelenthet, illetve alkalmasint *bolondnak* is fordították – mind a magyar Károlyi-féle szövegben, mind az angol nyelvű NKJV-ben, pl. Péld 9,6-ban.

■ „Hanem lásd, ezt találtam, hogy Isten teremtette az embert igaznak, ők pedig kerestek sok kigondolást.” (Préd 7,29)

Az előző fejezet idegen asszonyról szóló, példázatszerű leírását ismét egy asszony hasonlata követi: a bölcsességé. A legfőbb tanulsága ennek a képnek talán abban áll, hogy senkinek nem lehet mentsége. Mert igaz, hogy a parázna asszony „alkonyatkor, nap estjén, és setét éjjelben” (7,9), sőt „minden szegletnél leleskedik” (7,12), de a bölcsesség – a fentiek szerint – „magas helyek tetején”, forgalmas utak mellett, városkapuk mellett „zeng”, illetve „kiált”: lehetetlen tehát nem észrevenni. Így senkinek nem lehet az a mentsége, hogy nem tudhatta, mit kellett volna tennie.

Hajlamosak vagyunk ugyan az előnyöset összekeverni az erkölcsösssel, sőt már reflexszé is válhatott az a fajta észjárás, amikor az egyenest görbének, a görbét pedig egyenesnek látjuk: mégis az ismeretek és a tapasztalatok minden szintjén biztosítja Isten, hogy hallható és értelmezhető legyen az ember számára, merre van a helyes irány. Éppen ezért vagyunk erkölcsileg felelősségre vonhatók:

„A bűnre nincs kifogás. Lucifer és angyalai végső elítéltetésekor Isten megkérdezi: »Miért tettétek ezt?«, és nem tudják majd megindokolni. Amikor az utolsó nagy napon a bűnösöknek szembesülniük kell bűneikkel, és elhangzik a kérdés: »Miért követtétek el?«, minden száj néma marad. A bűnösök szótlannal fognak állni Isten előtt.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1901. szeptember 24.)

2 Milyen fontos meghatározását találjuk az istenfélelemnek ebben a részben?

- „Én, bölcsesség lakozom az eszességben,* és a megfontolás tudományát megnyerem. Az Úrnak félelme a gonosznak gyűlölése; a kevélységet és felfuvalkodást, a gonosz utat és az álnok száját gyűlölöm. Enyém a tanács és a valóság,** én vagyok az eszesség,*** enyém az erő. Általam uralkodnak a királyok, és az uralkodók végeznek igazságot. Általam viselnek a fejedelmek fejedelemséget, és a nemesek, a földnek minden bírái. Az engem szeretőket szeretem, és akik engem szorgalmasan keresnek, megtalálnak. Gazdagság és tisztesség van nálam, megmaradandó jó és igazság. Jobb az én gyümölcsöm a tiszta aranynál és színaranynál, és az én hasznom a válogatott ezüstenél. Az igazság útján járok, az igazság ösvényének közepén. Hogy az engem szeretőknek valami valóságost adjak örökségül, és erszényeiket megtöltsem.” (Péld 8,12–21)
- „Intelek azért mindenekelőtt, hogy tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberért, királyokért és minden méltóságban levőkért, hogy csendes és nyugodalmas életet éljünk, teljes istenfélelemmel és tisztességgel.” (1Tim 2,1–2)
- „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol a rozsdá és a moly megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és ellopják; hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem a rozsdá, sem a moly meg nem emészti, és ahol a tolvajok ki nem ássák, sem el nem lopják. Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.” (Mt 6,19–21)

* A héber 'ormah szó előrelátásnak, körültekintésnek, meggondoltságnak is fordítható.

** Tuwshiyah = hatásos bölcsesség, illetve amit maga után von, a maradandó siker.

*** A héber biyah megértést, tisztánlátást, jó megkülönböztető képességet is jelent.

Gyűjtsük össze, hogy a bölcsesség monológiájában (Péld 8,12–21) milyen kifejezések szólnak az isteni bölcsességről

- előfeltételéről,
- következményeiről,
- legbefolyásosabb forrásszemélyeiről,
- végső hozadékáról, valamint
- az azt kizáró tulajdonságokról.

Szinte himnikus magasságokat ér el ez az igeszakasz: még első olvasatra is teljesen érthető, miért sorolják Példabeszédek könyvét a Zsoltárok és Jób könyvével együtt a költői könyvek közé. Ugyanakkor egyértelművé teszi, hogy nem elvont, papírszagú bölcselkedésről van itt szó, hanem nagyon is gyakorlati kérdésekről, tettekről, döntésekről, motivációkról, amelyek az érzelmeinket is mélyen áthatják: „Az Úrnak félelme a gonosznak gyűlölése.” Amint a mágnes esetében egyértelmű, mit taszít és mit vonz, nagyívű felsorolásba kezd, hogy mennyi mindenre kihat, ha az isteni bölcsesség teret kaphat (az egyén és a társadalom életében is), és mennyi minden gátolhatja, hogy a bölcsességé legyen a meghatározó szerep.

„Isten Igéjének igazságai a Magasságos kijelentései. Aki beépíti ezeket az életébe, minden tekintetben új teremtéssé válik. Nem kap új értelmi képességeket, de a sötétség, ami tudatlanság és bűnök révén eddig beárnyékolta az értelmét, eltávozik. E szavak: »adok nektek új szívet«, azt jelentik, hogy »adok nektek új értelmet«. A szív megváltozása mindig együtt jár a keresztyeni kötelességekről való tiszta meggyőződéssel, az igazság megértésével. Aki imádkozó lélekkel gondos figyelmet szentel az Írásoknak, tiszta felfogást és józan ítélőképességet nyer, mintha Istenhez fordulásával az intelligencia magasabb fokát érte volna el.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1913. december 18.)

Amikor a 15. vershez érünk, s a világ legbefolyásosabb, vezető embereiről, azaz a „királyokról” és a „fejedelmekről” olvasunk, szó-

get üthet a fejünkbe, hogy róluk, illetve tetteikről tudjuk: nem szükségszerűen bölcsök (bár a történelem folyamán ezt gyakran hitték és hitették el magukról). Ha bármi bölcs és értelmes rendelkezés származik akár uralkodóktól, akár bíraktól, vagy bárkitől, akinek nagy hatalma és befolyása van, akkor ez isteni eredetű. „A szellemi világosság minden fénysugara, minden igaz gondolatfelvillanás a világ Világosságától származik.” (Ellen G. White: *Előtte az élet*, 10. o.) Ezért is szólít fel minket többször az Ige, hogy imádkozunk a hatalom embereiért, hogy a jó hatás érvényesüljön bennük és általuk.

A gondolatmenet visszatér az előző kérdésben már idézett összehasonlításhoz: a bölcsesség minden drága dolognál értékesebb voltához. Azért szükséges erre újra és újra visszatérni, mert hibás döntéseinket általában a téves értékítéletünk előzi meg: a rövid távú, szemmel látható haszon perdöntővé válik, mivel észlelés vagy kellemő mérlegelés hiányában nem kap elegendő súlyt a gondolkodásunkban a bölcsőbbik választás. Amit látunk, az fog dönteni, illetve annak alapján fogunk dönteni. Itt a „megmaradó” jó vagy – más fordításban – a gazdagság ennél a földi életnél hosszabb távlatot sejtet, és Jézus szavait idézi emlékezetünkbe a mennyei kincsekről.

3 Kire utal a 8. fejezet harmadik szakasza a 22–31. versekben?

- „Az Úr az ő útjának kezdetétől szerzett* engem; az ő munkái előtt régen. Örök időktől fogva felkenettem,** kezdettől, a föld kezdetétől fogva. Még mikor semmi mélységek nem voltak, születtem;*** még mikor semmi források vízzel teljesek nem voltak. Minekelőtte a hegyek leülepedtek, a halmoknak

* A héber *qanah* szó többjelentésű: megszerez, hozzájut, terem, vásárol, birtokol.

** A *nasak* szó jelentései: kiönt, szó, felállít, beiktat (SDA Bible Commentary, 973. o.).

*** A *chuwl* jelentései: táncol, csavar, vergődik, hordoz, születik, előhoz.

előtte születtem. Mikor még nem alkotta a földet és a mezőket, és a világ porának kezdetét. Amikor készítette az eget, ott voltam; mikor felvetette a mélységek színén a kerekéget; amikor megerősítette a felhőket ott fenn, mikor erőské lettek a mélységek forrásai; amikor felvetette a tenger határait, hogy a vizek át ne hágják az ő parancsolatját, mikor megalapította a föld fundamentumait: mellette voltam mint kézműves,* és gyönyörűségem voltam mindennap, játszva öeltem minden időben. játszva az ő földének kerekégén, és gyönyörűségemetelve az emberek fiaiban.” (Péld 8,22–31)

- „De te, Efratának Betleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között: belőled származik nékem, aki uralkodó az Izraelen, akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.” (Mik 5,2)
- „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ez kezdetben Istennél volt.” (Jn 1,1–2)

„A 22–31. versig terjedő szakasz értelmezése számos vita tárgyát képezte az évszázadok során. (...) Nyilvánvaló a párhuzam ebben a részben az Istenség második személyének munkájával. Ugyanakkor a szakasz jelképes, és óvatosan kell megközelíteni ahhoz, hogy ne feszítsük túl a jelkép kereteit ahhoz képest, amit írója gondolt.” (SDA Bible Commentary, 972. o.)

Találkozhattunk már azzal a nézettel, hogy Krisztus csupán teremtmény, és nem isteni személy, s ezt látszik alátámasztani a 22. vers is. Jelképes ábrázolásból dogmatikai következtetést levonni

* A héber *'amon* szó jelentése körül sok a bizonytalanság. Zsidó hagyomány szerint leginkább *előmunkás, munkavezető* a jelentése (SDA Bible Commentary, 973. o.).

azonban akkor is következtelenség lenne, ha nem lenne a szónak számos más jelentése is. Krisztus eredetét illetően pedig ismerjük mind a próféták (például Mikeás) kijelentéseit, mind a saját nyilatkozatát: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.” (Jn 8,58)

Ebben a részben a párhuzam Krisztussal legalább annyira nyilvánvaló, mint a Tírus királyáról szóló szakasz párhuzama Sátánnal kapcsolatban, Ezékiel könyve 28. fejezetében.

„A világegyetem Ura nem egyedül végezte jóságos munkáját. Volt egy társa – munkatársa, aki meg tudta érteni szándékait, és vele együtt tudott örülni a teremtett lények boldogításában. (...) Krisztus, az Ige, Isten egyszülöttje azonosult az örökkévaló Atyával – természetével, jellemével, szándékával. Ő volt az egyetlen olyan lény, aki tanácskozni tudott Istennel, és osztozni szándékában. »Hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fejedelmének.« (Ésa 9,6) »Származása eleitől fogva, öröktől fogva van.« (Mik 5,2) És az Isten Fia ezt mondja önmagáról: »Az Úr az ő útjának kezdetétől szerzett engem az ő munkái előtt régen. Öröktől fogva felkenettem, (...) mikor megállapította e földnek fundamentumait: mellette voltam mint kézműves, és gyönyörűsége voltam mindennap, játszva öelötte minden időben.« (Péld 8,22–30)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 34. o.)

4 Milyen ígéretet és figyelmeztetést olvashatunk a 8. fejezet bölcsességmonológja végén?

- „**És most, fiaim, hallgassatok engem, és boldogok,* akik az én útjaimat megtartják. Hallgassátok a tudományt és legyetek bölcsék, és magatokat el ne vonjátok! Boldog ember, aki hall-**

* Az 'esher szó jelentései: *boldog, áldott*.

gat engem, az én ajtóm előtt virrasztván mindennap, az én ajtóim félfáit őrizvén. Mert aki megnyer engem, nyert életet, és szerzett az Úrtól jóakaratot. De aki vétkezik ellenem, erőszakot* cselekszik a lelkén; minden, valaki engem gyűlöl, szereti a halált!” (Péld 8,33–36)

- „**Ha pedig valakinek közületek nincsen bölcsessége, kérje Istentől, aki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja; és megadatik néki.**” (Jak 1,5)
- „**De mikor eljön amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra.**” (Jn 16,13)
- Lásd még: a tíz szűz példázata (Mt 25,1–13), a pusztai vándorlás felhője (4Móz 9,17–23).

Számos hasonlat merült már fel a 34. vers kapcsán: nagyra értékelt mesterüket váró tanítványok, a templom kapujánál őrsgben álló léviták, vagy a kedvesét váró szerelmes. Bármelyikre is gondolunk, mind a tudatos erőfeszítés szükségességét hangsúlyozza, amely nélkül „elszalaszthatjuk” az Istentől származó bölcsesség alkalmát, vagy mondhatjuk így is: a Szentlélek készítését. Mert mi is történik annál az ajtónál, miért kell őrizni? Nem tudjuk, melyik pillanatban jelenik meg vagy lép ki rajta valaki, és lelki értelemben tökéletesen készen kell lenni erre: hogy egyáltalán észrevegyük, valamint megfelelően reagáljunk.

Emlékezzünk a pusztai vándorlás felhőjére: micsoda lelki rugalmasságra nevelt, hogy soha nem lehetett tudni: egy napig fognak ott táborozni, ahova az Úr vezette őket, egy hétig, vagy akár több hónapig? Milyen bizalom-, kitarás-, éberségfejlesztő helyzetben tartotta-nevelte népét az Úr? Amilyenbe nekünk a saját életkörülményeink

* A *chamac* szó jelentései: *erőszakot tesz, elront, rosszat tesz*.

között önként kell belépnünk, én önként kell ott strázsálnunk mindennap, azoknál a bizonyos ajtófélfáknál. Végül pedig nem egy vállveregetést nyerünk, vagy egy dicséretet, hanem az egész életünket kaphatjuk így vissza: azt az életalternatívánkat, amit valóban élhetünk, ha a bűn tompító-rontó hatása megszűnik az életünkben. Ha viszont nem élünk az Isteni bölcsesség szüntelenül adott lehetőségével, végső soron nem is csak egyszerűen egy laposabb, haszontalanabb életet nyerünk, hanem az egész életünket veszítjük el, örökre. Legalábbis oda vezet az út.

„Isten irgalmasságának az elvetői azt aratják le, amit vetettek. Isten az élet forrása. Akik a bűn szolgálatát választják, elkülönülnek Istentől, s így elvágják magukat az élettől: »elidegenültek az isteni élettől« (Eféz 4,18). Krisztus így szól: »Mindenki, aki engem gyűlöl, szereti a halált.« (Péld 8,36) Isten életet ad nekik, hogy kifejleszthessék jellemüket és bemutathassák alapelveiket. Ezután megkapják saját választásuk gyümölcsseit. A lázadó étellel Sátán és mindazok, akik vele egyesültek, úgy helyezik kívül magukat az Istennel való harmóniából, egyetértésből, hogy Isten pusztá jelenléte emésztő tűz lesz számukra. Isten dicsősége annak ellenére, hogy Isten szeretet, megsemmisíti őket.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 764. o.)

5 Mi készül a bölcsesség házában, és mit fejez ki ez a jelkép? Jézus melyik példázatára emlékeztet ez a történet? Mi lehet a magyarázata a két történet eltérő végének?

- **„Bölcsesség megépítette a házát, annak hét oszlopát kivágván.* Megölte vágnivalóit, kitöltötte borát, asztalát is elkészítette. Elbocsátotta az ő leányait, hívogat a város magas he-**

* A *chatsab* kivágást, de *kibányászást*, *kihasítást*, *kifaragást* is jelent.

lyeinek tetein. Ki tudatlan? térjen ide; az értelem nélkül valónak ezt mondja: Jöjjetek, éljete az én étkemmel, és igyatok a borból, amelyet töltöttem. Hagyjátok el a bolondokat, hogy éljete, járjatok az eszességnek után. Aki tanítja a csúfolót, nyer magának szidalmat: és aki feddi a latrot, szegyenére lesz. Ne fedd meg a csúfolót, hogy ne gyűlöljön téged; fedd meg a bölcset, és szeret téged. Adj a bölcsnek, és még bölcsőbb lesz; tanítsd az igazat, és öregbíti a tanulságot. A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme; és a Szentnek ismerete az eszesség. Mert általam sokasulnak meg a te napjaid, és meghosszabbítják életed esztendeit. Ha bölcs vagy, bölcs vagy te magadnak; ha pedig csúfoló vagy, magad vallod kárát.” (Péld 9,1–12)

- **„Ne adjátok azt, ami szent, az ebeknek, se gyöngyeiteket ne hányjátok a disznók elé, hogy meg ne tapossák azokat lábaikkal, és néktek fordulván, meg ne szaggassanak titeket.” (Mt 7,6)**
- **„Hasonlatos a mennyek országa a királyhoz, aki fiának menyegzőt szerzett. És elküldte szolgálait, hogy meghívják azokat, akik a menyegzőre hivatalosak voltak; de nem akartak eljönni. Ismét küldött más szolgálát, mondván: Mondjátok meg a hivatalosoknak: Ímé, ebédemet elkészítettem, tulkaim és hizlalt állataim levágva vannak, és kész minden, jertek el a menyegzőre. De azok nem törődve vele, elmentek, az egyik a maga szántóföldjére, a másik a maga kereskedésére; a többiek pedig megfogván az ő szolgálait, bántalmazták és megölték őket. Meghallván pedig ezt a király, megharagudott, és elküldvén hadait, azokat a gyilkosokat elvesztette, és azok városait fölégette. Akkor mondta a szolgálainak: A menyegző ugyan készen van, de a hivatalosok nem voltak méltók. Menjete azért a keresztutakra, és akiket csak találtok, hívjátok be a menyegzőbe.” (Mt 22,2–9)**

Ez a fejezet továbbviszi az előző fejezetben bemutatott költői képet a bölcsesség házáról. A történet szinte minden egyes részlete számos találgatás tárgya volt már, nekünk sem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy bölcsességről szóló jelképes történetet olvasunk, melynek a jelentése sokszor önmagáért beszél, a részletek egyenkénti azonosításával viszont túlbonyolítanánk, ráerőltetnénk olyan magyarázatot, amely indokolatlan. (Például az első versben szereplő hetes kétségtelenül jelképes szám, általában a teljességet fejezi ki, az oszlopok egyenkénti azonosítása azonban önkényes találgatás lenne.) Az első kérdésben már taglaltakhoz hasonlóan itt is a „tudatlanokhoz” és az „értelem nélkül valókhoz” szól, akik már azzal is, hogy magukra veszik a felszólítást, valódi alázatot tanúsítanak. Velük ellentétben a „bolondok”, a „csúfolók” és a „latrok” nem érzik megszólítva magukat, ezért nincs is értelme annak, hogy a bölcsességet rájuk erőltessük, az csak rosszat szülne mindenkinek. Ez nem azt jelenti, hogy ők már végleg elvesztek, de amíg nem megszólíthatók, addig nem célszerű tanácsokkal traktálni őket, hiszen ez a kívánthoz képest ellentétes hatást vált ki belőlük. Ha a lelkük megszólítható lesz, akkor már nem a 8. vers tanácsai vonatkoznak az esetükre.

6 Melyek a legfőbb jellemzői és mi a fő foglalatossága „balgaság asszonynak”?

- **„Balgaság asszony fecsegő, bolond, és semmit nem tud. És leült az ő házának ajtajába, székre a városnak magas helyein, hogy hívja az útonjárókat, akik egyenesen mennek útjukon. Ki együgyű? Térjen ide, és valaki esztelen, annak ezt mondja: A lopott víz édes, és a titkon való étel gyönyörűséges! És az**

* Az *együgyű* szó értelmét lásd a 38. oldalon. Itt nyilvánvalóan negatív értelemben szerepel, így fejezve ki az erkölcsi tartás hiányát.

nem tudja, hogy ott élet nélkül valók vannak, és a pokol mélyébe esnek az ő hivatalosai!” (Péld 9,14–18)

A bölcsességet jelképező jó asszonnyal éles ellentétben áll „balgaság asszony” hangos, szenvedélyes hívása. Érdeemes megfigyelni, mivel indokolja hívását. Az indoklás szinte kívánczik a 17. vers végére: attól édes, hogy lopott, és attól gyönyörűséges, hogy titkos. A velünk született, kisgyerekeknél is jól tetten érhető lázadó hajlamunkra apellál, ami pedig belülről hajt minket. Az egyedüli kiút az, ha figyelmen kívül hagyjuk a lázadó hívását, s Istent látjuk lelki szemeinkkel: „A te szemeid előre nézzenek, és szemöldökeid egyenest magad elé irányuljanak. Egyengedd el lábaid ösvényeit, s minden te útjaid állhatatosak legyenek. Ne térj jobbra, se balra, fordítsd el a te lábadat a gonosztól.” (Péld 4,25–27)

„Minden gonoszságtól őrizzetek. A hétköznapi bűnök, tekintsük bár őket bármilyen jelentékteleneknek, megrontják erkölcsi érzéketeiket, és kioltják Isten Lelke belső készletét. A gondolatok jellege rajta hagyja lenyomatát az ember lelkén, és minden alantas beszéd beszennyezi az értelmet. Isten megbocsáthat ugyan, és meg is fog bocsátani a bűneit bánó bűnösnek, de ha megteszi is, a lélek már megsérült; a nemes gondolat ereje, mely az ép értelem számára elérhető, megsemmisül. A lélek örök időken át viselni fogja a sérüléseket.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1891. december 8.)

Az e heti adomány az egészségosztályt támogatja.

Az igaz élet áldásai

„Az igaz e földön megnyeri jutalmát” – olvassuk Példabeszédek könyvében (11,31). Az igaz életre nem vágyakozhatunk csupán az áldások elnyerése miatt. A Krisztustól kapott, az általa kiformált igaz élet viszont már ebben az életben jutalomban részesül, az Úr áldása szerinti gazdagság jutalmában. „Az Úr áldása, az gazdagít meg, és azzal semmi nem szerez bántást.” (Péld 10,22)

1 Van-e összefüggés az igaz élet és a szabadulás között? Mi mindenre érvényes ez?

- „Az igaz a nyomorúságból megszabadul; az istentelen öhelyet-te beesik abba.” (Péld 11,8)
- „Aki tökéletességben jár, bátorsággal jár.” (Péld 10,9)
- „...az igaznak pedig örökkévaló fundamentuma van. (...) Az Úrnak félelme hosszabbítja meg a napokat; az istenteleneknek pedig esztendeik megrövidülnek.” (Péld 10,25. 27)
- „Az igaz soha meg nem mozdul...” (Péld 10,30)
- „...az igazság pedig megszabadít a halálból.” (Péld 10,2)

További kérdések: Hogyan érvényesül az igaz életben a szabadítás? Miért csak abban nyerhető el?

Az Ige máshol is megfogalmazza, hogy az igaz élet gyümölcse a szabadítás, a védelem, az erő. „Igazság által leszel erős, ne gondoldj a nyomorral, mert nincsen mit félned, és a rettegéssel, mert nem közeleg hozzád.” (Ésa 54,14) Az igazság nem olyan értelemben szabadít meg, mintha Isten közbeavatkozását kiérdemlő emberi teljesítmény lenne. Az igazság sok esetben a hit cselekedeteként tette lehetővé, hogy Isten áldása védelmet, szabadulást adhasson. Gondoljunk Jerikó elfoglalására, Naámán vagy a vakon született ember meggyógyítására, Gedeon győzelmére. Ezekben az esetekben az engedelmség hitében kifejezésre jutó igazság vezetett szabaduláshoz, győzelemhez.

„Az isteni rendelkezésnek engedelmeskedve vezette Józsué Izráel seregét. Nem kellett támadniuk, egyszerűen meg kellett kerülniük a várost, hordozva Isten ládáját és kürtölve. (...) Nem képzettséggel, sem vitézséggel, hanem az Isten rendelése iránti engedelmséggel kellett győzniük. A háromszáz válogatott férfiúnak nemcsak bátorsága és önuralma volt, hanem a hit emberei is voltak. Nem fertőztették meg magukat bálványimádással. Isten vezetni tudta őket, általuk szabadulást hozott Izráelnek. A siker nem függ a számoktól. Isten meg tud szabadítani éppúgy kevés, mint sok által: Őt nem a létszám tiszteli, hanem azok jelleme, akik szolgálnak neki.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jerikó bevétele, Az első bírák c. feje.)

„Sátán nem tarthatja fogva a halottakat, amikor Isten Fia életet ígér nekik. Egyetlen olyan lelket sem tarthat a lelki halálban, aki hittel fogadja Krisztus hatalmi szavát. Isten minden bűnben megholt embernek mondja: »Serkenj föl, aki aluszol, és támadj fel a halálból.« (Eféz 5,14) Ez a szó örök élet. Ahogyan Isten szava az első embert életre hívta, s ma is életet ad nekünk, amint Krisztus szava életet adott a naini ifjúnak, úgy ezek a szavak: »Támadj föl a halálból«, életet jelentenek annak, aki elfogadja őket. Isten »megszabadított minket a ső-

tétség hatalmából, és átvitt az Ő szerelmes Fiának országába.« (Kol 1,13) Mindezt felajánlja nekünk Igéjében. Ha elfogadjuk az Igét, megszabadulunk.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, A százados c. fejj.)

2 Miként formálódnak és teljesednek be az igaz ember kívánságai? Hogyan tekint Isten ezekre?

- „A halogatott reménység beteggé teszi a szívet, de a megadott kívánság életnek fája.” (Péld 13,12)
- „A megnyert kívánság gyönyörűsége a léleknek...” (Péld 13,19)
- „...amit pedig kívánnak az igazak, meglesz.” (Péld 10,24)
- „Az igazaknak kívánsága csak jó...” (Péld 11,23)

„Beteljesíti az Úr az öt félők kívánságát.” (Zsolt 145,19) Az igaz ember kívánságai nem azért teljesülnek, mert őt jobban szereti Isten másoknál, hanem azért, mert kérései jók, Isten akaratával meg egyezők. „...ha kérünk valamit az ő akaratára szerint, meghallgat minket.” (1Jn 5,14) Ezeknek a kívánságoknak a megfogalmazásában is Ő segít Szentlelke által. „A Lélek is segítségére van a mi erőtlenségünknek, mert amit kérünk kell, nem tudjuk, de maga a Lélek esedezik értünk, kimondhatatlan fohászokkoddal.” (Rm 8,26)

3 Milyen eredményt érhet el az igaz ember erőfeszítése a nevelés területén?

- „A bölcs fiú örvendezteti az ő atyját.” (Péld 10,1)
- „A bölcsességet megőrizőnek útja életre van; a fenyítéket elhagyó pedig tévelyeg.” (Péld 10,17)

- „A bölcs fiú enged atyja intésének...” (Péld 13,1)

Olyan sokszor látszik eredménytelennek, kudarcra ítélt vállalkozásnak a legodaadóbb szülői fáradozás is. Fontos ebben is hitben látni, remélni és várni azt a gazdagító isteni áldást, amely gyümölcsöt teti majd az erőtlennek látszó emberi igyekezetet.

„Anyák, ne feledjétek, hogy munkátokban a világmindenség teremtője segít nektek. Az Ő neve által és erejével győzelemre vezethetitek gyermekeiteket. Tanítsátok őket, hogy keressék Isten erejét, és mondjátok meg nekik: ő hallja imáikat. Tanítsátok őket, hogy jóval győzzék le a gonoszt, és felemelő, nemesítő befolyást árásszanak mindenkor. Vezessétek őket egységre Teremtőjükkel, és akkor lesz erejük ellenállni akár a legerősebb kísértéseknek is, hogy egyszer majd elnyerjék a győztesnek járó jutalmat. Könyörületes Megváltótok szeretettel és rokonszenvvel figyel benneteket, meghallgatja imáitokat, kéréseiteket, és segítséget nyújt életpályátokon.” (Ellen G. White, *Gyermeknevelés*, A szülők felelőssége a jellem alakulásában c. fejj.)

4 Miben látszik még az áldás az igaz ember életének más területein?

- „Van olyan, aki bőven adakozik, és annál inkább gazdagodik; és aki megtartóztatja a járandóságot, de ugyan szűkölködik. A mással jól tevő ember megkövéredik; és aki mást felüdít, maga is üdül.” (Péld 11,24–25)
- „Az igazak javán örül a város. (...) Az igazaknak áldása által emelkedik a város...” (Péld 11,10–11)

- „Az igaz az ő állatának érzését is ismeri...” (Péld 12,9)

Nagy áldás, ha mindenünk megvan és semmiben nem szűkölködünk. Fontos ezeknek a javaknak a megbecsülése és az azokkal való helyes gazdálkodás. Az igaz ember életében elengedhetetlen a takarékoság, mégsem annak köszönhetőek önmagában a javaink, ha mi takarékosak vagyunk, hanem annak, ha Isten áldása megnyugszik rajtunk.

„Isten elrendelte, hogy a Földön a fény és az igazság elterjesztése azok erőfeszítéseitől, áldozataitól függjön, akik a mennyei ajándékok részesei. Angyalokat rendelhetett volna igazsága követeivé. Amikor a Sínai-hegyen kihirdette törvényét, saját hangjával ismertethette volna akarátát, de végtelen szeretetében és bölcsességében férfiakat hívott el, hogy a munkatársai legyenek. (...) Krisztus alapelve, hogy Istennek szánt áldozataink az elnyert világossággal és kiváltsággal arányban legyenek. »Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle.« (Lk 12,48) Tanítványait a Megváltó e szavakkal küldte ki: »Ingyen vettétek, ingyen adjátok.« (Mt 10,8) Amiképpen áldásaink növekednek, s előttünk van Isten Fiának összehasonlíthatatlan áldozata, ne fejezzük ki hálánkat gazdagabb ajándékokban, hogy az üdvösség üzenetében mások is részesülhessenek? Az evangélium fenntartása a korábbiaknál több anyagi áldozatot kíván. Ez a tized és áldoznivalók törvényének nagyobb súlyt kölcsönöz, mint az Ószövetség idején. Ha Isten népe az Ő ügyét önkéntes adományokkal gazdagon támogatná pénztárcájának keresztényietlen, szentségtelen úton való megtöltése helyett, azzal dicsőítené Istent és sokakat nyerne meg Krisztusnak. (...)

Bálám azzal, ahogyan az állattal bánt, bebizonyította, milyen lélek lakik benne. »Az igaz az ő állatának érzését is is-

meri, az istentelenek szíve pedig kegyetlen.« (Péld 12,9) Kevesen ismerik fel bűnösségüket az állataikkal való durva bánásmódban vagy abban, hogy elhanyagolják, szenvedni hagyják őket. Aki alkotta az embert, Ő teremtette az állatokat is, és »könyörületes minden teremtményéhez« (Zsolt 145,9). Isten az állatokat az ember szolgálatára teremtette. Éppen ezért az embernek nincs joga ahhoz, hogy fájdalmat okozzon nekik durva bánásmóddal vagy kegyetlenül megerőltető munkával.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Tized és az adakozások; Bálám c. fej.)

5 Hogyan teszi eredményessé szorgalmunkat Isten áldása?

- **„...a gyors munkások keze pedig meggazdagít. Gyűjt nyárban az eszes fiú, álomba merül az aratás idején a megszégyenítő fiú.»** (Péld 10,4–5)
- **„Aki műveli a földjét, megelégszik eledellel.”** (Péld 12,10)
- **„A gyorsak keze uralkodik.”** (Péld 12,23)
- **„Nem süti meg a rest, amit vadászásával fogott; de drága marhája az embernek a serénysége.”** (Péld 12,26)

„Isten nem tesz a restség feje alá kispárnát” – írja C. H. Spurgeon. Az igaz életből nem hiányozhat a szorgalom, mégsem építhetünk csupán erre, nem várhatjuk önmagában ettől az eredményt. Erről szól a 127. zsoltár és Mária, Márta története (Lk 10. fej.) is. Gazdaggá a munkánkban is Isten áldása tehet.

„Aki felelősséget vállal, annak nem szabad annyit vállalnia, hogy ne maradjon ideje azt a bölcsességet keresni, amelyet egyedül az Úr tud megadni neki. Az Úr Lelke többet fog

megtenni érted a munkádban, mint amennyit Szentleke nélkül egész életedben el tudnál végezni.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?*, III. köt., 924. o.)

6 Milyen áldásban részesül még az igaz ember? Mikor igaz az ember Isten szemében?

- „Az igaznak emlékezete áldott; a hamisak neve pedig megrothad.” (Péld 10,7)
- „Az ő értelme szerint dicsértetik a férfiú.” (Péld 12,7)
- „A jó ember jóakaratot nyer az Úrtól.” (Péld 12,1)
- „Utálatosok az Úrnál az álnok szívűek; kedvesek pedig őnála, akik az ő útjukban tökéletesek.” (Péld 11,20)

Azt olvassuk Jézusról és például Jóbról, Józsefről vagy Dánielről, hogy kedvesek voltak Isten és emberek előtt. Az igaz életnek nagy áldása ez is.

„József szelídsége és becsületessége megnyerte a főhadnagy szívét, aki inkább fiának, mint rabszolgájának tekintette. (...) József fokozatosan megnyerte a börtönőr bizalmát, aki végül megbízta az összes rab felügyeletével. Az a szerep, amelyet a börtönben betöltött – mindennapi becsületes élete, a bajba jutottak és csüggedtek iránti megértése – nyitotta meg az utat a későbbi jólét és megbecsülés felé. (...) Miután a király tovább érdeklődött, meggyőződött arról, hogy a főpohárnok igazat mondott. Az egész birodalomban egyedül József volt olyan bölcs, hogy jelezni tudta a birodalmat fenyegető veszélyt, és azt, hogy milyen intézkedésekre van szükség a veszély elhárításához. A király biztos volt abban, hogy ő a legalkalmasabb ember az

általa javasolt tervek végrehajtásához. Nyilvánvalóan Isten ereje volt vele. A király állami hivatalnokai közül pedig senki sem volt alkalmas arra, hogy ebben a válságban a nemzet ügyeit intézze. József bölcsességével és józan ítélőképességével szemben nem sokat számított az, hogy héber és rabszolga. »Találhatnánk-e ehhez hasonló férfit, akiben Isten lelke van?« – mondta a király a tanácsadóinak (1Móz 41,38).» (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, József Egyiptomban c. fej.)

„Dániel, a leghatalmasabb földi ország miniszterelnöke Isten prófétája is volt, akit a menny ihletett. Ezt a hozzánk hasonló indulatú embert a Szentírás feddhetetlennek jellemzi. Amikor ellenségei alaposabban megvizsgálták ügyintézését, egyetlen hibát sem találtak benne. Dániel megmutatta, hogy mivé lehet minden közéleti ember, ha megtér, Istennek szenteli életét, és indítékai Isten szemében helyesek. A menny kívánalmainak pontos teljesítése földi és lelki áldásokat hoz. Az Istenhez tántoríthatatlanul hű Dániel, aki szilárd önuralmat gyakorolt, nemes méltóságával és rendíthetetlen becsületességével már ifjúkorában megnyerte a felügyeletével megbízott pogány hivatalnok kegyét és irgalmát (lásd Dn 1,9). Ugyanezek a tulajdonságok jellemezték későbbi életét is. Gyorsan emelkedett fel a babiloni birodalom miniszterelnöki tisztségébe. Az egymást követő királyok uralkodása alatt, az egyik nemzet bukása és egy másik világbirodalom felállítása idején olyan bölcsességről és államférfiúi képességekről tanúskodott, olyan tapintatos, udvarias, jószívű és elvhű volt, hogy még ellenségei is kénytelenek voltak megvallani: »Nem találunk semmiféle ürügyet, hogy bevádolhassuk...«» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Az oroszánok vermében c. fej.)

„Tanulnunk kell Krisztus iskolájában. Egyedül az Ő igazságossága jogosíthat fel minket a kegyelem szövetségének áldásaira. Régóta vágyunk és törekszünk elérni ezeket az áldáso-

A valóság lényege nem szemmel látható

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 14–16. FEJEZET

kat, de nem nyertük el őket, mert azt az elképzelést melengettük magunkban, hogy képesek vagyunk tenni valamit azért, hogy méltókká váljunk az áldásokra. Túlságosan önmagunkra tekintettünk ahelyett, hogy elhittük volna: Jézus élő Megváltó. Ne gondoljuk, hogy saját kegyességünk és érdemeink megmenthetnek bennünket! Üdvösségünk egyedüli reménysége Krisztus kegyelmében van. Profétáján keresztül az Úr azt ígéri: »Hagyja el a gonosz az ő útját, és a bűnös férfiú a gondolatait, s térjen az Úrhoz, és könyörül rajta, a mi Istenünkhöz, mert bővelkedik a megbocsátásban.« (Ésa 55,7) Hinnünk kell az ígéletben, és nem szabad elfogadnunk érzéseket a hitünk helyett. Amikor teljességgel bízunk Istenben, és bízunk Jézusban mint bűnbocsátó Megváltónkban, akkor mindazt a segítséget elnyerjük, amelyre vagyunk.

Úgy tekintünk magunkra, mintha hatalmunk lenne megváltani magunkat. Jézus azonban azért halt meg értünk, mert erre képtelenek vagyunk. Őbenne van a reménységünk, megigazulásunk és igazságunk. Nem szabad elkeserednünk, és attól félnünk, hogy nincs Megváltónk, vagy hogy Ő nem irgalommal gondolkodik felőlünk. Ebben a pillanatban is értünk munkálkodik, arra szólítva bennünket, hogy jöjjünk Őhöz a reménytelenségünkben, és meneküljünk meg.” (Szemelvények *Ellen G. White írásaiból*, I. köt., 1883. évi témakör)

*

„Tégy jól, Uram, a jókkal, és a szívük szerint igazakkal!” (Zsolt 125,4)

„Boldog az, akinek hamissága megbocsáttatott, vétke elfedeztetett. Boldog ember az, akinek az Úr bünt nem tulajdonít, és lelkében csalárdság nincsen.” (Zsolt 32,1–2)

Az e heti adomány a médiaosztályt támogatja.

Minduntalan megkísért bennünket, hogy annak alapján ítélünk, amit látunk és tapasztalunk. Az Ige tanúságtétele szerint Isten azt nézi, ami a szívben van (1Sám 16,7), és képes megjelteni azokat a rejtett tartalmakat, melyekre szükségünk van a teljes és boldog élet megéléséhez. Példabeszédek könyve számos helyen tanúskodik arról, milyen zsákutcába tévedhet, aki felszínesen ítél, s első indultaira, ösztöneire és pusztán saját gondolataira hagyatkozva él. E heti tanulmányunkban megvizsgáljuk a 14–16. fejezet néhány lényeges felhívását mindezzel kapcsolatban.

1 Miért dolgozunk, mi az, ami valóban fontos? A látszat mellett mit mond az ige a valóságról? Mi az a három dolog, ami fontosabb a gazdagságnál, és amelynek megléte mellett a kevés is elhordozható?

- „Mikor nincsenek ökrök: tiszta a jászol; a gabonának bősége pedig az ökörnek erejétől van.” (Péld 14,4)
- „Minden munkából nyereség lesz; de az ajkak beszédéből csak szűkölködés.” (Péld 14,23)
- „Jobb a kevés az Úrnak félelmével, mint a temérdek kincs, ahol háborúság van. Jobb a paréjnak étele, ahol szeretet van, mint a hizlalt ökör, ahol van gyűlölség.” (Péld 15,16–17)

- „Jobb a kevés igazsággal, mint a gazdag jövedelem hamissággal.” (Péld 16,8)
-
-
-

„Ha egy földművesnek nincsenek (...) ökrei a szántáshoz, az istállójában üres, azaz tiszta a jászol. De ha időt és pénzt fordít a jószágok etetésére és helyük tisztán tartására, akkor az erős ökrökkel szántva bő terméshez, sok eledelhez jut. Bármilyen számottevő eredmény eléréséhez időre, pénzre és munkára van szükség.” (A Biblia ismerete kommentársorozat, III. köt., Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány, Bp., 1999, 419. o.) Nem mindegy, hogy mit mutatnak a körülmények (gondoljunk például sok porta „tiszta udvar, rendes ház” feliratára), de még fontosabb, hogy a szép látszat mit takar. Fontos a rend és a tisztaság, fontos a külcsíny, de még fontosabb kérdés, hogy mi van mögötte: üres, tartalom nélküli lét, vagy valódi erőfeszítés, valódi eredmények, valódi élet. Az sem mindegy, hogy mit mond valaki, milyen képet fest magáról és mit mutat a valóság – igaz eredményeket, valóságos tartalmat csak tisztességes munkával érhetünk el Isten kegyelméből.

Gondoljuk át, hogy az Úr félelme, a szeretet és az igazság megnyílnak az életünknek és micsoda tőkét, mekkora előnyt és bátortást adhatnak akkor is, ha nem feltétlenül látjuk előre, miből fogunk táplálkozni vagy öltözködni holnap. Emellett érdemes átgondolni azt is, hogy a jólét mennyiben tesz boldoggá, ha az háborúsággal, gyűlölséggel vagy hamissággal jár együtt.

„Minden, ami az ember létfenntartását szolgálja, Isten és az ember együttműködéséről tanúskodik. Nincs aratás, ha az emberi kéz nem végzi el a maga részét a mag elvetésével. De nem volna növekedés, ha Isten nem adna napfényt és záport; har-

matot és felhőt. Ez vonatkozik minden életpályára, a tanulás és a tudomány minden ágára is. Ez érvényes a lelki dolgokra, a jellem formálására és a hívő tevékenységének minden területére. A munkában megvan a mi részünk, de a menny együttműködésére is szükségünk van. Enélkül hiába igyekszünk.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A magvetés egyéb tanulságai c. fejelet)

2 Hogyan viszonyuljunk szegény és elesett embertársainkhoz? Mi kísérthet meg akkor, ha csak a látszatra nézünk velük kapcsolatban?

- **„Még az ő felebarátjánál is utálatos a szegény; a gazdagnak pedig sok a barátja. Aki megutálja a felebarátját, vétkezik; aki pedig a szegényekkel kegyelmességet cselekszik, boldog az!”** (Péld 14,20–21)
  - **„Aki elnyomja a szegényt, gyalázattal illeti annak teremtőjét; az pedig tiszteli, aki könyörül a szűkölködőn.”** (Péld 14,31)
  - **Vö. Mt 25,40**
-
-
-

„Minden munkás lelkiismeretessége munkájának eredményéből mérhető le. Az aratáskor derül ki, hogy szorgalmasan vagy lustán dolgozott-e. Ez dönti el örök sorsát is. Minden elvetett mag a saját neme szerint hoz termést. Így van ez az ember életében is. Vessük mindannyian a könyörület, az együttérzés és szeretet magvait, mert azt aratjuk, amit vetettünk! Az önzés, az önszeretet, a büszkeség, a szándékos bűn meghozza a maga termését. Aki önmagának él, a testnek vet, és a testből arat romlottságot. (...) Aki Krisztus munkatársaként gyümöl-

csözni akar, annak először a földbe hullva meg kell halnia. Életét a világ inségének barázdájába kell vetnie. Az önszeretnek, az önérdéknek meg kell szűnnie. Az önfeláldozás törvénye: az öfenntartás törvénye is. A földbe temetett mag gyümölcsöt terem. Azután a termést elültetik, és az is megsokszorozódik. A gazda úgy őrzi meg a magot, hogy megválik tőle. Ez a szabály érvényes az emberi életre is. Adni: életet jelent. Aki Isten és embertársai szolgálatára szenteli életét, megőrzi önmagát. Aki a földön feláldozza életét Krisztusért, az megtartja az örök életre.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A magvetés egyéb tanulságai c. fejj.)

„Gazdagok és szegények, nagyok és kicsinyek, szabadok és rabok – mindenki Isten örökösze. Ő, aki életét adta az ember üdvösségéért, minden emberben olyan értéket lát, amit véges elmével fel sem lehet fogni. A kereszt titkából és dicsőségéből alkothatunk képet arról, hogy milyen sokra értékeli az embert. Ha így teszünk, érezni fogjuk, hogy túl sokba kerültek a legmélyebbre süllyedt emberek is ahhoz, hogy hidegen vagy megvetéssel kezeljük őket. Tudatosul bennünk, milyen fontos munkálkodni embertársainkért, hogy eljuthassanak Isten trónjához. A Megváltó példázatában szereplő elveszett dramma, bár a piszokban és a szemétben hevert, ezüstből volt. Tulajdonosa kereste, mert értékes volt. Ehhez hasonlóan minden ember, bármilyen mélyre vitte is a bűn, drága Isten szemében.

Ahogy az érmén az uralkodó hatalom képe és neve látható, úgy viselte az ember is a teremtéskor Isten képét és nevét. A bűn hatására eltorzultan és homályosan bár, e felirat nyomai ott maradtak minden lélekben. Isten helyre akarja állítani a lelket, és visszahelyezni rá saját képmását – igazságban és szentségben. Mily kevéssé osztozunk Krisztus együttérzésében – a megrontott, bűnös, szenvedő, törvényszegésükben és bűneikben holt emberek iránti könyörületben! Pedig ennek

kellene a legerősebb köteléknek lennie Krisztus és köztünk. Az ember emberrel szembeni könyörtelensége a mi legnagyobb bűnünk. (...) Több krisztusi együttérzésre van szükség; nemcsak azok iránt, akik szemünkben hibátlanok, hanem az olyan szegények, szenvedők és küzdő lelkek iránt is, akik gyakran hibáznak, vétkeznek és megbánják, akik kísértésbe esnek és elcsüggednek. Irgalmas Főpapunkhoz hasonlóan gyarlóságainkon megindulva menjünk oda embertársainkhoz.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, Kapcsolataink c. fejj.)

3 Miért vagyunk nagy veszélyben, ha engedünk az indulatainknak? Mit tanulhatunk Krisztus magatartásából?

- **„A haragra késedelmes bővelkedik értelemmel; aki pedig elméjében hirtelenkedő, bolondságot szerez az. A szelíd szív a testnek élete; az irigység pedig a csontoknak rothadása.”** (Péld 14,29. 30)
- **„A haragos férfiú szerez háborúságot; a hosszútűró pedig lecsendesíti a háborgást.”** (Péld 15,18)
- **„Jobb a hosszútűró az erősnél, és aki uralkodik a maga indulatán, annál, aki várost vesz meg.”** (Péld 16,32)
- **Vö. Lk 9,51–56**

Függetlenül attól, hogy lobbanékony-e az alaptermészetünk, sajnos mindannyian képesek vagyunk hirtelen, meggondolatlan, felhevült módon megnyilvánulni. Amikor engedjük, hogy érzéseink és indulataink vegyék át az irányítást, már nem tudunk objektívek maradni és így szükségszerűen újabb és újabb háborúsá-

gokat okozunk. Az Istennel járás egyik legnagyobb bizonyosága lehet az a magatartás, amely a nehézségekben képes a hosszútűrő, vagy egy másik szép kifejezéssel élve béketűrő módon megnyilatkozni.

„A tanítványok tudták, hogy Jézus ott akart maradni éjjel, és annyira szívükre vették az Urukot ért sértést, hogy megharagudtak, s unszolták Jézust: hívjon tüzet az égből, hogy megeméssze azokat, akik ennyire méltatlanul bántak vele. Ő azonban szemrehányást tett a tanítványainak felháborodásukért, azért, hogy felfortyantak az Ő tekintélyét ért sérelem miatt. Világossá tette számukra, hogy nem büntetni jött, hanem kegyelmet gyakorolni.

Az Üdvözítő e tanítása neked és nekem is szól. Ne engedjünk be szívünkbe neheztelést. Amikor szidalmaznak, ne vágjunk vissza. Mennyi bajt okozott már a féltékenység és aljas gyanúsítás! Keserűséggé és gyűlöletté változtatta a barátságot és szeretetet. Kevésbé büszkének, kevésbé érzékenyek, kevésbé magunkat szeretőnek kell lennünk, és az *én* számára halottnak. Azonosítsuk szívügyeinket Krisztus szívügyeivel, s akkor majd elmondhatjuk: »Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.«

Megváltónk nem titkolta el, hogyan tehetünk mindent könnyűvé és boldoggá életünk folyamán: »Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelttetek: én felüdítlek titeket. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és nyugalmat találtok a lelketeknek.» Az a komoly probléma, hogy alig van bennünk szelidség és alázatosság. Ezért tör a járom, ezért súlyos a teher. Majd ha szert teszünk az igazi szelidségre és alázatos szívre, akkor annyira el fogunk veszni Krisztusban, hogy nem hat ránk a mellőzés, a sértés; akkor süketek leszünk a vádakra, a megvetésre és gyalázásra.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, II. köt., 566. o.)

4 Milyen konkrét és szomorú veszélyre hívja fel a figyelmet az alábbi két ige (szinte szó szerint megismételve a nyomatékossítást)?

- „Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út.” (Péld 14,12)
- „Van oly út, mely igaz az ember szeme előtt, de vége a halálnak útja.” (Péld 16,25)

.....
.....
.....

Az igéket olvasva eszünkbe jut a közmondás, miszerint „a pokolra vezető út is jó szándékkal van kikövezve”. Az önigazolás az egyik legnagyobb veszély az életünkben, és valószínűleg mindannyian elmondhatjuk azt is, hogy többször megéltük már: jót akartunk, és mégis valami rosszul sült el.

Előfordulhat, hogy egy megnyilatkozásunkat szeretetalapúnak gondolunk, a valóságban pedig az egyik legszomorúbb önbecsapás áldozatai vagyunk. Egy-egy ilyen helyzetben azonban vélt segítségnyújtásunk vagy magatartásunk lehet mások konkrét kárára is. Az addiktológiában (függőségekkel foglalkozó tudományág) külön csoportokba sorolják azokat az embereket, akik kényszeresen próbálnak másoknak segíteni, esetleg egy általuk szentnek tartott ügyet védeni, s közben azt gondolják és hiszik, hogy segítenek (istentiszteletet gyakorolnak), a valóságban mégis Sátán malmára hajtják a vizet. Az ilyen önmagukról tévesen gondolkodó embereket szokták kényszeres segítségnyújtóknak, vallásfüggőknek, társfüggőknek nevezni.

A Bibliában is találhatunk több szomorú példát erre a magatartásra. Veszélyes önmagunkra hagyatkozni még azon a területen is, amikor jót akarunk tenni, mert Példabeszédek könyve kemény ki-

jelentésével élve lehet, hogy a „halál útján” járunk vagy a halálba segítünk embereket, és felelősségünk alól nem ment fel minket az sem, ha jót akarunk. Gondoljunk a bibliai példák sokaságára. A teljesség igénye nélkül: Ábrahám hazugságára, hogy felesége és maga életét mentse, Jákob buzgó vágyakozására, hogy elnyerje apja áldását, Mózes forrófejű indulatára, amikor saját kezébe akarta venni az igazságszolgáltatást, Saul idő előtti áldozatára, vagy Péter magatartására, amikor karddal akarta megvédeni Megváltóját. A sort még hosszan folytathatnánk. Gondoljuk át, milyen területen lehetünk akár a jelenben is megtévesztés áldozatai.

„A hazugságban való hit nem gyakorolhat megszentelő befolyást az életre és a jellemre. A hazugság maga sem tehető igazzá az ismételtetése által, vagy azzal, hogy hiszünk benne. Az őszinteség egyetlen lelket sem menthet meg a hazugságban való hit következményeitől. Lehetek tökéletesen őszinte, miközben rossz irányba haladok, de attól az még nem válik a helyes irányba, vagy nem vezet el a kívánt célhoz. Az Úr nem akarja, hogy vak hiszékenységbe essünk, s ezt a hiszékenységet megszentelő hitnek nevezzük. Az igazság megszentelő alapelv, ezért van szükség a megismerésére. Mindent meg kell vizsgálnunk, és csak azt megtartanunk, ami jó, ami az isteni pecsétet hordozza, és ami elénk tárja azokat az indítékokat és alapelveket, melyek alapján cselekednünk kell.”
(*Szemelvények Ellen G. White írásaiból*, II. köt., 54. o.)

5 A gondolkodásunkban milyen fontos folyamatok indulhatnak el jó vagy rossz irányba? Melyik kifejezés leplezi le a beteg emberi magatartást?

■ **„Minden útjai tiszták az embernek a maga szemei előtt; de aki a lelkeket vizsgálja, az Úr az! Bízad az Úrra a te dolgodat; és a te gondolataid véghezmennek.”** (Péld 16,2–3)

■ **„Utálatosak az Úrnak a gonosz gondolatok; de kedvesek a tiszta beszédek.”** (Péld 15,26)

Gondolataink előbb-utóbb szavakban és tettekben is megjelennek a hétköznapiak során. Vizsgáljuk meg, milyen áldás származhat beszédünkől Példabeszédek könyve alábbi igéi alapján (Péld 15,1. 4; 15,33 és 16,24). Érdemes elgondolkodnunk azon is, miért fontos, hogy ne csupán önmagunkra, hanem testvéreink tanácsaira is hallgassunk egy-egy konfliktushelyzetben (lásd Péld 15,22). Érdemes azt is megfigyelni, hogy ez utóbbi felhívás összesen négyszer szerepel Példabeszédek könyvében (lásd még: Péld 11,14; 20,18; 24,6)

„Vágyakozz Isten után – az élő Isten után – mélyeséges sóvárgással! Krisztus élete tanúsítja, hogy mit tehet az ember, ha isteni természet részese lett. Mindaz, amit Krisztus kapott Istentől, a miénk is lehet. Tehát kérj, és akkor kapsz. Jákob állhatatos hitével, Illés rendíthetetlen kitartásával igényeld mindazt, amit Isten megígért!

Az Isten-fogalom csodálatos szépsége töltse be gondolatvilágodat! Rejtett láncszemek kössék össze Jézus életét és a tiédet! Aki szólt, hogy a sötétségből világosság ragyogjon, kész bevilágítani szívedbe »az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világotatása végett« (2Kor 4,6). A Szentlélek rávilágít Isten dolgaira, és eleven erővel beplántálja őket az engedelmes szívbe. Krisztus elvezet a Végtelenség küszöbéig. Megláthatod a fátyolon túli dicsőséget, és megjelentetheted az embereknek annak tökéletes voltát, aki örökké él, hogy esedezzek értünk.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Kérjünk, hogy adhassunk c. fejj.)

6 Mi adhat nekünk valódi bátorítást a látszatra és külsőségekre építő világban? Melyek a jellemzői a valódi istenfélelemnek? Miben különbözik a hamis vallásosságtól?

- **„Minden helyeken vannak az Úrnak szemei, nézván a jókat és gonoszokat.”** (Péld 15,3)
- **„A bolondokat megcsúfolja a bűnért való áldozat; az igazak között pedig jóakarát van.”** (Eltérő fordítás szerint az igevers első része: **„A bolondok kigúnyolják a vétek jóvátételét...”**) (Péld 14,9)
- **„Az Úrnak félelmében erős a bizodalom, és az ő fiainak lesz menedéke. Az Úrnak félelme az életnek kútfeje, a halál törének eltávoztatására.”** (Péld 14, 26–27)
- **„Az Úrnak félelme a bölcsességnek tudománya, és a tisztességnek előtte jár az alázatosság.”** (Péld 15,33)

„Láttam, hogy sokaknak meg kell tanulni, mit jelent kereszténynek lenni: hogy ez nemcsak név, hanem Krisztus gondolatainak birtoklása, s mindenben az Isten akaratának való engedelmesség. Különösen a fiatalokra vár nagy munka, akik sosem tapasztaltak nélkülözést és nehézségeket, s akik makacsok és akaratosak. Ha akaratukat keresztelik, akkor elveszítik az önuralmukat. Nem Isten akarata lebeg a szemük előtt. Nem igyekeznek megtanulni, hogyan lehetnek leginkább Isten dicsőségére, hogyan segíthetnék elő ügyét, vagy lehetnének mások javára. Csak azzal törődnek, hogyan tehetnének eleget a saját kívánságaiknak. Az ilyen vallás fabatkát sem ér. Tulajdonosát meg fogják mérni, és könnyűnek találják.

Az igazi keresztény boldogan vár, s ügyel Isten tanításaira és Lelkének vezetésére. Sokaknak azonban a vallás külsőség csupán. Hiányzik belőlük a létfontosságú, élő istenfélelem.

Sokan így mernek szólni: ezt akarom tenni, vagy nem akarom; s alig jut eszükbe, hogy féljenek megbántani Istent. Akikről most írtam, láttam, hogy ha meg nem változnak, nem tehetik be lábukat a mennybe. Csak áztatják magukat azzal, hogy megmenekülnek, holott életük nem okoz örömet Istennek, imáik sértik Őt.

Krisztus most felszólítja őket: »Ébredj fel, és tarts bünbánatot!« Szeretettel és hűségesen hív mindnyájunkat, hogy vegyünk aranyat, fehér ruhát és szemgyógyító irt tőle.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, I. köt., 146. o.)

„Csakis a gyakorlati istenfélelemből születhet tiszta, emelkedett jellem, csakis az tesz alkalmassá, hogy Isten jelenlétebe léphess, aki megközelíthetetlen világosságban él. Most kell szert tennünk a mennyei jellemre, másként soha meg nem szerezzük. Láss tehát hozzá azonnal! Ne hitegesd magadat, hogy jön majd olyan idő, amikor könnyebb lesz erre törekedned, mint most. Minden múló nap csak növeli a távolságot közted és Isten között. Olyan buzgón készülj hát az örökkévalóságra, amelyet eddig nem tanúsítottál. Neveld magad a Biblia, az imaórák szeretetére, az elmélkedés órájának szeretetére, s mindenekfelett ragaszkodj az időhöz, amikor Istennel beszélgethatsz. Ha csatlakozni szeretnél a mennyei karhoz az égi lakóhelyeken, akkor válj mennyei gondolkodásúvá.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, II. köt., 267–268. o.)

Az e heti adomány a gyermekosztályt támogatja.

– Gyermektanítási kiadványok készítésére és a nyári táborok gyermekfoglalkoztatására szánt adomány.

Életvezetési tanácsok

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 17–19. FEJEZET

„Te tanítasz engem az élet ösvényére” – olvashatjuk a 16. zsolttárban. Szükségünk van erre a tanításra, mert maga a Példabeszédek könyve fogalmazza meg, hogy „sok gondolat van az ember elméjében, de csak az Úr tanácsa áll meg” (Péld 19,21). A magunk bölcsessége, ösztönös és különféle érzelmektől befolyásolt megoldáskeresése, útválasztása nem vezet győzelemre. Isten tanácsa azonban megáll, arra biztosan építhetünk. A tanácsok gyakorlati alkalmazásában a Szentlélek segít bennünket, de szükséges, hogy ismerjük és értjük ezeket az útmutatásokat. Példabeszédek könyve sok ilyen életszabályt tartalmaz, vizsgáljunk meg néhányat ezekből a könyv 17–19. fejezeteiben.

1 Hogyan tekintsünk életünk javaira, körülményeire? Milyen értékrend szerint jó élni? A fontossági sorrend miként határozza meg a törekvéseinket?

- „**Jobb a száraz falat, mellyel van csendesség, mint a levágott barmokkal teljes ház, melyben háborúság van.**” (Péld 17,1)
- „**Jobb a tökéletesen járó szegény a gonosz nyelvűnél, aki bold.**” (Péld 19,1)

Az Ige nagy nyereségnek nevezi, ha megelégedettek vagyunk Isten félelmében. Milyen sok családot láthatunk, ahol a szeretetet és a békességet feláldozzák a jólét és a gazdagság oltárán. Nekünk mennyire kísértés ez?

„Sokan boldogtalanok otthoni életükben, mivel keményen igyekeznek fenntartani a látszatot. Szüntelenül óriási összegeket és munkát fektetnek be azért, hogy feltűnést keltsenek és elnyerjék embertársaik dicséretét, akik valójában nem törődnek velük és boldogulásukkal. A háztartás berendezésében egyik cikket a másik után tekintik nélkülözhetetlennek, sokat költenek ezekre. Mindez talán tetszik a szemnek, hízzeleg a büszkeségnek és becsvágynak, de a legkisebb mértékben sem növeli a család kényelmét. Mégis e dolgok felemésztették értékes idejüket, melyet az Úr szolgálatára szentelhetek volna. Isten drága kegyelmét másodrendűnek, nem igazán fontosnak tartják. Sokan, miközben az élvezeteket keresik, elvesztik a boldogságra való képességüket. Tapasztalják, hogy anyagi javaik nem adják meg azt a megelégedettséget, amelyet ezektől reméltek. A munka vég nélküli körforgása, a szünet nélküli aggodalom, hogy otthonukat szépítsék a látogatók és idegenek csodálatára, az ezzel eltöltött idő és az erre fordított anyagi javak végül sohasem térülnek meg. Emiatt a szolgátság súlyos igáját kell viselniük.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, Az otthon felépítése és berendezése c. fejj.)

„Az isteni hatalom csodája volt abban, ahogy Krisztus táplálta a sokaságot, de milyen egyszerű volt az az étel – csak hal és áprakenyér –, amely a galileai halászember mindennapi eledele volt. Krisztus gazdag lakomát is tudott volna tálalni a népnek, de csupán az étvágy kielégítésére készített étel nem szolgált volna jó tanulsággul számukra. E csoda által Krisztus az egyszerűségről akart nekik tanítást adni.” (Ellen G. White: *Étrendi és táplálkozási tanácsok*, Megfelelő étrend c. fejj.)

2 Minek a betöltése a legfontosabb az életünkben? Mi után kell vágnunk leginkább? Milyen kárt okoz, ha a megbocsátás és a hibázó ember befogadása nincs a szívünkben?

- „Amit leginkább kell embernek kívánni, az irgalmasság az.” (Péld 19,22)
- „Elfedezi a vétket, aki keresi a szeretetet; aki pedig ismétlen előhoz egy dolgot, elszakasztja egymástól a barátságosokat is.” (Péld 17,9)

„Ha a szerencsétlenek, a szűkölködők, a bűn és a hitetlenség áldozatai segítséget kérnek, akkor a keresztény nem azt kérdezi: vajon megérdemlik-e, hanem: hogyan segíthetek rajtuk? A hívő keresztény a legnyomorultabb és legmegvetettebb emberben is olyan lelket lát, akiért Jézus meghalt, és akinek az érdekében Isten megbízta gyermekeit, hogy a békéltetés szolgálatát végezzék. Az irgalmasok azok, akik részvétet éreznek a szegények, a szenvedők és az elnyomottak iránt. (...) Sokan vannak, akik számára az élet csak kemény küzdelem. Érzik kiszolgáltatottságukat, nyomorultak, hitetlenek, és nem tudják, hogy kinek és miért is tartoznának hálával. Ezeket az embereket úgy felüdítené a barátságos pillantás, a részvétteljes szó, az együttérzés kifejezése, mint a friss víz a szomjazót. A barátságos segítségnyújtás megkönnyítené a terhet, amely olyan nagy súllyal nehezedik vállukra. Az önzetlen szeretet minden egyes szava és megnyilvánulása Krisztus szeretetének kifejezésre juttatása az elveszett emberiség iránt.” (Ellen G. White: *Gondolatok a Hegyi beszédről*, Kik a boldogok? c. fejezet)

3 Miért fontos, hogy egy-egy kérdésben tiszta, elfogulatlan és körültekintően megalapozott véleményünk legyen? Milyen veszélybe sodorhat az egyoldalú tájékozódás?

- „Igaz van annak, aki első a perben; mígnem eljön az ő peres fele, és megvizsgálja őt.” (Péld 18,17)
- „A hamis bizonyág nem marad büntetlen, és aki hazugságokat beszél, elvész.” (Péld 19,9)

Az igazságosság elve megkívánja, hogy egy visszas kérdésben minden érintett meghallgattassék. E nélkül véleményt formálni bármely kérdésben nem tanácsos. Az egyoldalú vizsgálódás és az aszerinti ítélettel könnyen tehet bennünket hamis bírakká és így hamis tanúságtevőkké is.

„Legyen szokásod másokról jót mondani. Hangoztasd társaid jó tulajdonságait, és lásd meg a lehető legkevesebbet hibáikból és gyarlóságaikból. Amikor szívesen kifogásolnád azt, amit valaki mondott vagy cselekedett, dicsérj meg valamit az életéből vagy jelleméből. Gyakorold a hálát! Dicsőítsd Istent azért a csodálatos szeretetért, hogy Krisztust halálra adta értünk! Nem kifizetődő sérelmeinkre gondolni. Isten arra szólít fel bennünket, hogy gondoljunk irgalmára és páratlan szeretetére, amely által dicsőítésre buzdulunk. A lelkiismeretes munkásoknak nincs idejük mások hibáin töprengeni. Nem jó mások hibáinak és gyarlóságainak polyvájából élni. A rágalmozás kettős átok, ami a rágalmozóra súlyosabban nehezedik, mint a hallgatóra. Aki a széthúzás és viszály magvait hinti, saját lelkében aratja halálos gyümölcsseit. A másokban

rosszat kereső ember e puszta keresgélésével gonoszsgot alakít ki magában. Mások hibáinak firtatásával mi is az ő hasonlatosságukra formálódunk. De ha Jézust szemléljük, ha szeretetéről és jellemének tökéletességéről beszélünk, akkor az Ő hasonlatosságára alakulunk át. Az általa példázott magasztos eszményképről gondolkodva, tiszta és szent légkörbe, Isten közelébe emelkedünk. És ha ott is maradunk, világosság árad belőlünk, amely fényt hint mindazokra, akikkel érintkezünk.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, Kapcsolataink c. fejj.)

4 Mitől óv az Ige az anyagiak terén? Miért fontos, hogy anyagi függetlenségben éljünk?

- **„Értelmetlen ember az, aki kezét adja, fogadván kezességet barátja előtt.”** (Péld 17,18)

.....
.....
.....

A kezesség vállalása éppúgy adóssá tehet, mint ha a kölcsönt magunknak igényelnénk. Megkötözöttséget jelent ez annak is, akinek aláírtunk, de megkötözöttség számunkra is, mert a jövő nem biztos, hogy azt hozza, amit várnánk (Péld 6,1–3).

„Kerüljétek az adósságot! Sok család azért szegény, mivel azonnal elkölte pénzét, mihelyt megkapja. Be kell látnod, hogy senkinek sem kell úgy irányítania a dolgait, hogy adósságba kerüljön. (...) Ha valaki adósságba keveredik, akkor Sátán egyik hálójába esett, amit a lelkekre vet ki. (...) A pénz felhasználása valamely célra, mielőtt megkerestük volna, tőr. (...) Tanács az adósnak. Határozd el, hogy többé

nem keveredsz adósságba! Tagadj meg magadtól inkább ezer dolgot, minthogy adósságba kerülj! Életed átka volt, hogy adósságba kerültél. Kerüld azt, mint a himlőt! Ünnepeyles szövetséget köss Istennel, hogy áldásával megfizeted adósságodat, és azután többé ne tartozz senkinek, még ha kenyéren és vízen élsz is. Asztalod megterítéséhez oly könnyű néhány forinttal többet kiadnod különlegességekre. Ügyelj a fillérekre, mert akkor a forintok vigyáznak önmagukra! Itt ott kiadunk kis összeget erre meg arra, és hamarosan nagy összegre emelkedik. Tagadd meg magad legalább addig, amíg adósságban vagy. (...) Ne tétovázz, ne csüggedj el és ne fordulj vissza! Tagadd meg ízlésedet, étvágyad kielégítését, takarítsd meg fillérideid és fizesd meg adósságodat! Dolgozd le azt, amilyen gyorsan csak lehet! Ha újra szabad emberként jelensz meg, úgy, mint aki senkinek sem tartozik, nagy győzelmet aratsz.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, Üzleti becsületesség c. fejj.)

5 Milyen formájában gazdagítja az életünket egy barátság? Mitől óv Isten ezen a területen?

- **„A gazdagság szaporítja a sok barátot; a szegénytől pedig az ő barátja elválik. (...) Sokan hízelegnek a nemes lelkű embernek, és minden barát az adakozóé.”** (Péld 19,4. 6)
- **„Az ember, akinek sok barátja van, széttöretik; de van barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.”** (Péld 18,24)
- **„Minden időben szeret, aki igaz barát, és testvérül születik a nyomorúság idejére.”** (Péld 17,17)

Az igaz barátság, ahogyan arról a Szentírás beszél, régen, a bibliai időkben sem volt túl gyakori. Ma ez még ritkább. Nemcsak azt kell bajnak látnunk, ha a barátságnak nevezett kapcsolatokat csupán az érdekek tartják össze a világban. Az is baj, ha a testvériségben is csak kevesek életében van meg ez az ajándék. Isten pedig biztosan többünknek szeretné ezt megadni. Miért van ez így?

„Saul szándéka ismét megsemmisült. Most újból biztosította Dávidot, hogy kiengesztelődött vele szemben, de ő már nem bízott a király bűnbánatának valódiságában. Ezért ezt az alkalmat menekülésre használta fel, nehogy Saul, meggondolva magát, újból az életére törhessen. Dávid szíve tele volt keserűséggel, és menekülése előtt csupán barátját, Jonathánt kívánta látni még. (...) Jonathán mélyen bánkódva érkezett a helyre, ahol egyezségük szerint értesítette Dávidot atyja szándékáról. Odaérve egymás nyakába borultak, és keservesen sírtak. Saul sötét szenvedélye a fiatal emberek életére vetette árnyékát. Amikor elváltak, Jonathán így szólt Dávidhoz: »Eredj el békeséggel! Mivelhogy megesküdtünk mind a ketten az Úr nevére, mondván: Az Úr legyen köztem és közted, az én magom között és a te magod között örökre.« (1Sám 20,42)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A menekülő Dávid c. fejelet)

6 Miért szükséges, hogy örömteljesek és derűsek legyünk?

- **„A vidám elme jó orvosságul szolgál; a szomorú lélek pedig megszarasztja a csontokat.”** (Péld 17,22)

„A test és lélek gyógyítására a hálás és dicsőítő lelkületnél nincs jobb orvosság. Éppoly kötelességünk leküzdeni a búskomorságot, az elégedetlen gondolatokat és érzéseket, mint imádkozni. Ha úton vagyunk a menny felé – Atyánk háza felé –, hogyan járhatunk egész úton sóhajtozva, panaszkodva, siránkozva, mint egy gyászmenet?! Azok az állítólagos keresztények, akik állandóan panaszkodnak, és akik a jókedvet és vidámságot bűnnek tartják, nem tudják, mi az igazi vallás. Akik élvezettel sajnálkoznak minden miatt, ami a természet világában lehangoló, akik nem a gyönyörű élő virágokat szeretik, hanem a halott leveleket nézik, akik nem látnak szépséget a fenséges hegycsúcsokban és az élénk zöld völgyekben, akik nem hallják meg a természet vidám hangjait, a nyitott fül számára kedves zenét, azok nem Krisztuséi. Homályt és sötétséget gyűjtenek, pedig fényben járhatnának, sőt szívükben felragyoghatnának az Igazság Napjának gyógyító sugarai. (...)

Lényünk törvénye az, hogy gondolataink és érzéseink elmélyülnek és nagyobb súlyt kapnak, ha kifejezzük őket. Míg a szavak gondolatokat fejeznek ki, a gondolatokat szavak követik. Ha többet beszélünk hitünkről, ha jobban örvendeznénk a nyilvánvalóan minket érintő áldásoknak, Isten nagy kegyelmének és szeretetének, akkor mélyebben hinnénk és boldogabbak lennénk. Emberi nyelv képtelen kifejezni, véges elme nem tudja felfogni, hogy milyen áldások származnak Isten jóságának és szeretetének értékeléséből. Már itt a Földön is soha ki nem apadó forráshoz hasonlíthatna az örömünk, mert az a folyam táplálja, amely Isten trónjától árad.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, A test és a lélek kölcsönhatása c. fejelet)

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.

A bölcsesség szavai

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 20–21. FEJEZET

1 Mit jelent a kettős mérce alkalmazása? Hogyan viszonyul ehhez Isten?

- „A kétféle font és a kétféle mérték: utálatos az Úrnál egyaránt mind a kettő. Utálatos az Úrnál a kétféle súly, és a hamis fontok nem jó dolgok. Az álnok font utálatos az Úrnál, az igaz mérték pedig kedves néki. Az Úré az igaz mérték és mérőserpenyő, az ő műve minden mérőkő.” (Péld 20,10. 23; 11,1; 16,11)
- „Ne kövessetek el igazágtalanságot az ítéletben, a hossz mértékben, súlymértékben és űrmértékben. Igaz mérték, igaz font, igaz efa és igaz hin legyen közöttetek. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek, aki kihoztalak titeket Egyiptom földéből. (...) Ne legyen a te zsáokban kétféle font: nagyobb és kisebb. Ne legyen a te házában kétféle éfa: nagyobb és kisebb.” (3Móz 19,35–36; 5Móz 25,13–14)
- „Hitvány, hitvány, azt mondja a vevő; de amikor elmegy, akkor dicsekedik.” (Péld 20,14)

.....

.....

Az ókori kereskedőknek gyakran kétféle mérőeszközük volt: az egyiket akkor használták, amikor vettek, a másikat pedig akkor, amikor eladtak, így tudták a saját érdeküket leginkább érvényesí-

teni. A természetünkből fakad, hogy például ugyanazt a használt autót teljesen más szemmel nézzük és véleményezzük attól függően, hogy eladók vagy vevők vagyunk. Ugyancsak a természetünkből fakad, hogy néha megértők vagyunk a saját gyengeségeinkkel kapcsolatban, míg mások ugyanazon tettei miatt megbotránkozunk.

„Krisztus mértéke szerint az a becsületes ember, aki hajlíthatatlan becsületességet tanúsít. A csaló mértékek és hamis mérlegek, amelyekkel érdekeiket előremozdítják a világban – utálatosságok az Isten szemében. Mégis sokan, akik állítólag megtartják az Isten parancsait, csaló mértéket és hamis mérleget használnak. Amikor valaki valóban összeköttetésben áll Istennel, amikor igazán megtartja Isten parancsait, élete fölfedi ezt; hiszen minden cselekedete egyezik Krisztus tanításával. Az ilyen nem fogja eladni nyereségért a becsületét. Elvei a biztos alapra épülnek, így világi üzletkötései és dolgai is elveinek gyakorlati megnyilvánulásai lesznek. A szigorúan vett becsületesség úgy tündöklök elő a világ salakja és szeméjje között, mint az arany. Csalás, félrevezetés, megbízhatatlanság elrejtethető ugyan az emberek elől, de soha Isten szeme elől. Isten angyalai, akik figyelemmel követik a jellem alakulását, akik lemérik az erkölcsi értéket, följegyzik a menny könyveibe a kicsiny ügyleteket, amelyek kimutatják a jellem minőségét. Ha a munkás mindennapi hivatása folyamán megbízhatatlan, s megveti munkáját, a világ nem téved, ha a vallásos mértékét is munkájához való viszonya szerint ítéli meg. »Aki a kicsinyben hű, hű lesz a nagyban is.« Nem az ügy nagysága tesz igazzá vagy becsületessé. Amint az ember embertársaival bánik, úgy bánik majd Istennel is. Aki becstelen a földi dolgokban, arra nem fogjak rábízni, ami igazi érték. Isten gyermekei ne feledjék, hogy minden anyagi ügyükben folyvást vizsgát tesznek, egyre mérlegelik őket a szenthely mérlegén.” (Ellen G.White: *Bizonyságtételek*, IV. köt., 310–311. o.)

2 Miért tűnik jónak először az, ha álnoksággal és nem értékteremtő munkával boldogul valaki? Miért tesz ilyet az ember? Miért jelent ez csapdát hosszú távon?

- **„Gyönyörűséges az embernek az álnokság kenyere, de annakutáná betelik a szája kavicsokkal.”** (Péld 20,17)

„Némelyeknél tébolyult szenvedéllé válik a vagyonszerzés. Valahányszor megszegik az arany szabályt, annyiszor Krisztust bántják meg szentjei személyében. Minden előnyt, melyhez embertársaink rovására juttatjuk magunkat, legyenek szentek vagy bűnösök, csalásként jegyeznek föl a menny jegyzőkönyvében. Isten azt tervezte, hogy életünk a másokért végzett jótettek által isteni példaképünket képviselje, s szent részt vállaljunk az ember fölemeléséből. E kötelességteljesítés igaz méltóságra emel, s oly dicsőség, melyet sohasem látunk és foghatunk fel ebben az életben, de amelyet teljes egészében az eljövendő életben becsülünk majd meg. A szeretetteljes cselekedetek, a nemeslelkű tettek feljegyzése át fog érni az örökkévalóságba. De amilyen mértékben embertársunk rovására előnyhöz juttatjuk magunkat, olyan mértékben válik lelkünk érzéketlenné Isten Lelkének ösztönzései iránt. Az így szerzett előny valójában félelmetes veszteség. (...)

A világban divó rászedés ne legyen példa a keresztnyennek. Jelentéktelen ügyekben se tántorodjanak el a tökéletes becsületességtől. Csalás, ha valamit értékén felül adunk el, kihasználva a vevő tudatlanságát. Törvénytelen nyereségek, a kereskedés kicsinyes kijátszásai, túlzás, versengés, olcsóbban adni el, mint testvéred, aki becsületesen próbál megélni valamiből – megrontják a közösség tisztaságát, végzetesek a gyülekezet lelkiségére. (...)

Sátán a világ országait ajánlja föl az embereknek, ha neki engedik át az elsőbbséget. Sokan hallgatnak rá, elveszítve így a mennyet. Holott jobb meghalni, mint bűnt követni el; jobb nélkülözni, mint csalni, jobb éhezni, mint hazudni. Akit Sátán megkísért, e szavakkal szegüljön szembe vele: »Boldog, aki féli az Urat, aki az ő útjain jár. Élvezheted majd, amit kezded szerzed, boldogságban és bőségben fogsz élni.« Itt a feltétel és az ígélet is, mely kétségtelenül valóra válik. Az Úr szolgálásának gyümölcse boldogság és bőség lesz.» (Ellen G.White: *Bizonyságtételek*, IV. köt., 490–495. o.)

3 Miért fontos megőriznünk nyitottságunkat a környezetünk visszajelzéseire? Miért jobb, ha közös tanácskozás, mérlegelés előz meg egy döntést, mint ha egyedül keresnénk a legjobb megoldást?

- **„A gondolatok tanácskozással erősek, és bölcs vezetéssel folytass hadakozást. Ahol nincs vezetés, elvész a nép; a megmaradás pedig a sok tanácsos által van. Hiábavalók lesznek a gondolatok, amikor nincs tanács; de a tanácsosok sokaságában előmennek.”** (Péld 20,18; 11,14; 15,22)
- **„Az igazságot követvén szeretetben, mindenestől fogva növekedjünk abban, aki a fej, a Krisztusban; akiből az egész test, szép renddel egyberakotván és egybeszerkesztetvén az Ő segédelmének minden kapcsaival, minden egyes tagnak mértéke szerint való munkássággal teljesíti a test növekedését a maga felépítésére, szeretetben.”** (Eféz 4,15–16)

„Az önmagunk nagyratartása és a megszentetlen önállóság betegsége ássa alá hasznavehetőségünket. Ez lesz a

romlásunk, ha le nem győzzük. Az önhittség is az önzésből fakad. Isten angyala ezt az üzenetet ismételte el nekem: Beszéljétek meg együtt a dolgokat! Ha az ellenfél hatni tudna egy-egy ember ítélőképességére, ezzel a maga elképzelése szerint tudná irányítani az ügyeket. Két ember gondolkodását is el tudja torzítani, de ha többen beszélnek meg a dolgokat, abban nagyobb biztonság rejlik. Több ember minden tervet alaposabban megbírál, minden lépést szemügyre vesz. Ezért sokkal kisebb lesz annak veszélye, hogy elhamarkodottan, meggondolatlanul döntenek, s ezzel zavart, bizonytalanságot, veszteséget idéznek elő. Egységben az erő, a széthúzásban pedig a gyengeség és a vereség.” (Ellen G.White: *Bizonyságtételek*, V. köt., 29–30. o.)

A személyiségünk, tapasztalatainkból, világlátásunkból fakadó döntések helyesek és következetesek lennének, ha a világ csak önmagunkból állna. Jelentősen bővül a mozgásterünk, ha a döntéseinket nem szűkítjük le a belső világunkból fakadó következtetésekre, hanem nyitottak vagyunk józan és jóakarátú embertársaink véleményére is. Amiként lényeges szempont, hogy ne legyünk könnyen befolyásolhatók, azaz ne tegyünk meg más embereket önmagunk lelkiismeretével, ugyanúgy fontos az is, hogy éljünk azokkal a gondolatokkal, tapasztalatokkal, amelyeket a bennünket körülvevő embertársaink megosztanak velünk.

4 Kiket kísérhet meg az önigazolás lelkülete? Hogyan tudjuk ezt elkerülni, elhagyni?

- „Az embernek minden útja igaz a maga szemei előtt; de a szívek vizsgálója az Úr. Tekervényes a bűnös embernek útja; a tisztának cselekedete pedig igaz.” (Péld 21,2. 8)
- „Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az, kicsoda ismerhetné azt? Én, az Úr vagyok az, aki a szívet fürkészem és a vesé-

ket vizsgálom, hogy megfizessek kinek-kinek az ő útjai szerint és cselekedeteinek gyümölcse szerint.” (Jer 17,9–10)

„Önmagától egyetlen ember sem ismerheti fel s hibáit. »Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?« (Jer 17,9) A szánkkal talán elismerjük lelki szegénységünket, de a szívünk tiltakozik. Míg Istennek lelki szegénységről beszélünk, lehet, hogy szívünket majd szétveti a gőg felsőbbrendű alázatosságunk és igaz voltunk érzetében. Igazi önismeretre csak egy úton juthatunk: Krisztust kell szemlél-nünk. Az ember azért tartja magát igaznak, mert nem ismeri Krisztust. Ha Jézus tiszta és tökéletes lényét figyeljük, igazi megvilágításban látjuk meg saját gyengeségünket, szegénységünket és hibáinkat. Meglátjuk magunkat önigazultságunk rongyaiban. Felismerjük, hogy éppoly elveszettek és gyógyíthatatlanok vagyunk, mint minden más bűnös. Belátjuk, hogy ha üdvözülni fogunk, azt nem a saját jóságunknak köszönhetjük, hanem Isten végtelen kegyelmének. (...)

Minél közelebb jutunk Jézushoz, és minél jobban meglátjuk jellemének tisztaságát, annál inkább érezzük a bűn mérhetetlen rútságát, és annál kevésbé dicsőítjük önmagunkat. Azok, akiket a menny szentnek ismer el, soha nem hivalkodnak jóságukkal. Péter apostol Krisztus hűséges szolgája lett, és Isten mennyei világossággal és erővel áldotta meg. Péter tevékenyen részt vett Krisztus egyháza építésében, de sohasem felejtette el félelmes és szégyenletes kudarcát. Isten megbocsátotta bűnét, de Péter jól tudta, hogy jellemének gyenge pontján, amely bukását okozta, csak Krisztus erejével győzhetett. Önmagában semmi dicséretre méltót nem talált.

Egyetlen apostol vagy próféta sem mondta magát büntetlennek. Az Isten közelségében élő emberek, akik inkább felál-

dozták volna életüket, mintsem tudatosan rosszat tegyenek, akiket Isten mennyei világossággal és erővel tisztelt meg, megvallották, hogy lényük bűnös. Nem bíztak a testben. Nem állították, hogy van saját igazságuk, hanem teljesen Krisztus igaz voltában bíztak. Ez áll mindazokra, akik Krisztust szemlélik. Minél előrébb jutunk a keresztyéni életben, annál mélysegebben bánjuk bűneinket.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 104–105. o.)

Nem könnyű felülbírálni korábbi gondolatainkat és tetteinket, hiszen azok sok esetben jó szándékból fakadtak, vagy éppen önmagunkat becsaptuk, s nem őszintén viselkedtünk. Ha a szívünk szándéka az, hogy az emberek jónak tartsanak minket, akkor vereségnek tűnhet a belátás magatartása. Ha az azonban Isten közelsége és az üdvösség elérése válik fontossá számunkra, akkor ez a szempont háttérbe szorul, s örülni tudunk Krisztus győzelmének, amely bennünk valósul meg a belátás révén.

5 Mi a helyes magatartás a szükségben lévőkhöz való viszonyulásunkban? Miért fontos a személyes szolgálat? Milyen kapcsolat van az irgalmasság és az üdvösség között?

■ **„Aki bedugja fülét a szegény kiáltására: ő is kiált, de meg nem hallgattatik. Aki követi az igazságot és az irgalmasságot, nyer életet, igazságot és tisztességet.”** (Péld 21,13. 21)

„A másokért végzett munka erőfeszítést, önmegtagadást és önfeláldozást kíván. Azonban mi az a kis áldozat, amit mi hozhatunk,

azon áldozathoz képest, amelyet Isten hozott értünk egyszülött Fiának nekünk ajándékozása által?” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VI. köt., 283. o.)

„Írjuk be lelkiismeretünkbe, mintha acéltüvel vésnénk a sziklába, hogy aki semmibe veszi az irgalmasságot, részvétet és igazságosságot, aki elhanyagolja a szegényeket, nem törődik a szenvedő emberiség szükségleteivel, nem kedves, nem udvarias, azzal Isten nem működhet együtt jellemének fejlesztésében. A szív és a lélek gyógyulását könnyebben elérhetjük, ha rokonszenvet tanúsítunk mások iránt, és kiváltságnak tekintjük, amikor enyhítjük fájdalmukat. Ha mindent meg akarunk kapni és tartani magunknak, akkor lelkileg elszegényedünk. Azonban Krisztus minden jellemtulajdonságát elnyerik azok, akik az Ő lelkületével végzik azt a munkát, amit Isten rájuk bízott. (...)

Isten nemcsak a jótéteményeinket kívánja, hanem vidám tekintetünket, reményteljes szavainkat és meleg kézszorításunkat is. Amikor meglátogatjuk az Úr szenvedőit, találunk olyanokat is, akik már feladták a reményt. Hozzuk vissza életükbe a napfényt! Némelyeknek az élet kenyerére van szükségük. Olvassatok fel nekik Isten Igéjéből. Mások lelki betegségben szenvednek, amelyet földi balzsam vagy orvos nem gyógyíthat meg. Imádkozzunk ezekért az emberekért és hozzuk őket Jézushoz! (...)

A szűkölködők segítségének módszereit gondosan és imádkozó lelkülettel fontoljuk meg. Kérjünk bölcsességet Istentől, mert Ő jobban tudja, mint a rövidlátó, halandó emberek, hogyan kell gondoskodni e teremtményeiről. Némelyek válogatás nélkül adnak mindenkinek, aki segítségüket kéri; ez azonban helytelen! Amikor a szűkölködőkön segítünk, legyünk óvatosak, megfontoltak, hogy a megfelelő segítséget nyújtsuk számukra. Némelyek, miután segítették őket, további segítséget várnak mindaddig, amíg látják, hogy valakire támaszkod-

hatnak. Ha fölösleges időt és figyelmet szánunk az ilyenekre, akkor támogatjuk a tétlenséget, gyámoltalanságot, pazarlást és mértéktelenséget.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VI. köt., 262., 277–278. o.)

6 Milyen magatartás teszi elviselhetlenné a mindennapokat azok számára, akikkel sok időt töltünk együtt? Hogyan dolgozzuk fel magunkban a bennünket érő igazságtalanságokat, indokolatlannak tűnő terheket?

- **„Jobb a tető ormán lakni, mint háborgó asszonnyal, és közös házban. Jobb lakozni a pusztának földén, mint a feddő és haragos asszonnyal. (...) Romlása az ő atyjának a bolond fiú, és mint a szüntelen csepegés az asszony zsémbelődése. (...) A sebes záporosó idején való szüntelen csepegés és a morgó asszonyember hasonlók.”** (Péld 21,9. 19; 19,13; 27,15)

„Sok férj és gyermek, akik semmi vonzót nem találtak otthonukban, mert állandóan szidással és zúgolódással fogadták őket, otthonuktól távol, az italmérő helyiségekben vagy az élvezetek más tiltott helyein keresnek vigasztalást és szórakozást. A feleség és édesanya, akit lefoglalnak a háztartás gondjai, gyakran megfélekeznek az apró kedvességekről, amelyek kellemessé teszik az otthon a férj és a gyermekek számára. Miközben lefoglalja őt az étel és a ruhák előkészítése, ezalatt férje és fiai idegenekként járnak ki és be.

Bár a háziasszony pontosan végezheti a feladatait, közben állandóan a szolgátság ellen lázadozhat, amelyre ítéltett.

Felnagyítja korlátozásait azáltal, hogy összehasonlítja sorsát azzal, amit sok nő magasabb rendű életének nevez. (...) Mivel gyümölcstelenül sóvárog más élet után, bűnös elégedetlenséget ápol, és otthonát nagyon kellemetlenné teszi férje és gyermekei számára. (...)

Az anya kísértése az, hogy munkáját nem érzi fontosnak. Saját feladata gyakran lényegtelen szolgálatnak tűnik számára. Munkáját csak ritkán értékelik, mások keveset tudnak gondjairól és terheiről. Napjait lefoglalják az apró kötelességek, amelyek mind türelmes erőfeszítést, önuralmat, tapintatot, bölcsességet, önfeláldozó szeretetet igényelnek, mégsem dicsekedhet nagy teljesítménnyel. Csupán az otthonát tartotta rendben. Gyakorta fáradt és gondterhelt, amikor kedvesen igyekszik beszélni gyermekeihez, hogy örömet szerezzen nekik és a helyes ösvényre vezesse őket. Úgy érzi, semmit sem tett. Azonban ez nem így van! Mennyei angyalok figyelik a gondterhelt anyát, és feljegyzik naponta hordozott nehézségeit. Lehet, hogy nevét nem ismerik a világban, de felírták az élet könyvébe, amely a Bárányé.

Az igazi feleség és anya (...) kötelességét méltósággal és derűsen végzi. Nem tekinti megalázónak, hogy saját kezűleg tegyen meg mindent, amit meg kell tennie a jól vezetett háztartásban. (...) Ha Istentől vár erőt és vigaszt, és az Ő félelmében igyekszik végezni mindennapi kötelességeit, akkor elnyeri férje tiszteletét és bizalmát; látja, ahogy gyermekei érett, tiszteletre méltó felnőttekké válnak, akiknek van erkölcsi erejük a jó cselekvésére.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, 205., 209–210. o.)

E heti adományunk a központi alapot támogatja.
– A közösség működtetésére szánt adományok.

Az igazság szavai – az alapelvek fontossága

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 22–24. FEJEZET

1 Az Isten elgondolása szerinti értékrend milyen életvezetési tanácsokban ölt testet Példabeszédek könyve alábbi verseiben?

- **„Kívánatosabb a jó hírnév a nagy gazdagságnál; ezüsthöz és aranyhoz a kedvesség jobb. Az alázatosság bére az Úr félelme, gazdagság, tisztesség és élet. Tövises és török vannak a gonosz útjában; aki megőrzi a maga lelkét, távol jár azoktól.”**
(Péld 22,1. 4–5)

Szűkebb és tágabb értelemben vett közösségekben élünk, nem tudjuk és nem is szabad függetleníteni magunkat a környezetünk-től. Szükségünk van a kívülről érkező visszajelzésekre. Elvek kell hogy vezéreljék az életünket, és nem alkudhatunk meg az elvek tekintetében a környezet elvárásai miatt. Jézus kortársai is beleestek ebbe a csapdába, amikor a vallás külső formáinak látszólag szigorú betartásával, magukat mások fölé emelve, megfelelési kényszer-től hajtva „minden dolgaikat pedig csak azért cselekszik, hogy lás-

sák őket az emberek” (Mt 23,5). A gondolkodásmódjában megváltozott, azaz megtért ember Istennek akar megfelelni. Pál apostol Timótheushoz intézett szavai teszik világossá e viszonyulás lényegét: „...hogyan tessék annak, aki őt harcosává avatta.” (2Tim 2,4) József példája pedig szemlélteti azt a magatartást, amikor az Isten szeretetétől érintett ember nem akar bánatot okozni Istenének (1Móz 39,9). Az Istent megismerő ember életében ez az értékrendcsere láthatóvá válik. „Ha megtérsz a Mindenhatóhoz, felépülsz és az álnokságot távol űződ sátorodtól. Vesd a porba a nemes ércet és a patakok kavicsába az ofíri aranyat, és akkor a Mindenható lesz a te nemes érced és a te ragyogó ezüstöd. Bizony akkor a Mindenhatóban gyönyörködsz, és arcodat Istenhez emeled...” (Jób 22,23–26)

„Míg a világban mindenütt csupa kényszerrel láttam: mindenkinek másként folytak a dolgai, mint kívánta; mindenki több kötelet vett magára önmagával vagy másokkal szemben, mint tartozott volna, s vagy a saját, vagy mások akaratának kényszerétől hajtva magával vagy másokkal mindig harcban állt. Itt mindenütt csend. Mert az igaz keresztények mindegyike teljességgel Istennek szentelte magát, semmi egyébvel nem törődött, és Istenen kívül senkit maga fölött állónak el nem ismert. Ezért nem hallgattak a világ parancsaira, elutasították a világ csábításait, nevettek a fenyegetéseken, rossznak tartva mindent, ami világi, mert belső javaikban bizonyosak voltak.” (Johannes Amos Comenius: *A világ útvesztője és a szív paradicsoma*, 185. o.)

Egy kissé pontosabb fordítás szerint: „Az alázatnak és az Úr félelmének jutalma: gazdagság, tisztesség és élet.” Az alázat a legtöbb ember szemében a behódolással, a gyengeség elismerésével azonos, és ezért ellenszenves. A kifejezés a legtöbb esetben Isten és ember viszonyában jelenik meg. Az alázatos embernek helyes az önértékelése, tud és akar tanulni és elfogadni. Belátásra jut, elismeri a hibáját. A Szentírás arról beszél, hogy aki magát megalázza,

felmagasztaltatik. Isten az alázatosokat felmagasztalja, megtartja, igazságban járhatja, az Ő útjára tanítja...

Az alázatos magatartással mindig együtt jár az „Úr félelme” kifejezés, ami – mint ahogy erről már sokszor beszéltünk – nem az Úrtól való félelem, hanem Isten elfogadása annak, aki Ő a maga valójában, és aki akar lenni a mi életünkben, azonosulás az Ő értékrendjével. Példabeszédek könyve is, mint a bölcsesség egyik kútforrása, gyakran említi ezt a két kifejezést külön is, együtt is: „Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek” (1,7); „Ha figyelmeztetvén a bölcsességre a te füleidet, hajtod a te elmédet az értelemre, igen, ha bölcsességért kiáltasz, és értelemért a te szódat felemeled, ha keresed azt, mint ezüstöt, és mint a kincseket kutatod azt, akkor megérted az Úrnak félelmét és az Istennek ismeretére jutsz, (...) akkor megérted az igazságot és törvényt és becsületességet és minden jó utat” (2,2–5. 9); „...a gonosz gyűlölése”; „...meghosszabbítja a napokat” (10,27); „élet kútfeje” (14,27); „életre visz” (19,23); „bölcsesség tudománya” (15,33). Az alázatos, Istenre odafigyelő, Vele közösséget ápoló életvitel önmagában hordja jutalmát: gazdagságot, felmagasztalást és életet. Az Isten gondolataival való közösség Isten képmását formálja ki bennünk.

A fentiekől eltérő életút pedig önmagában hordozza veszélyeit és következményeit. A Biblia tövisekről, kelepccékről, más fordítás szerint horgokról, hurkokról, azaz állatbefogásoknál használt eszközökről beszél. Az első zsoltár gondolatai köszönnek vissza itt, ahol a „jár, megáll, leül” a fokozatos erkölcsi lecsúszás képeit vetíti elénk. A bölcs ember vigyáz magára és messze elkerüli ezeket az elbukás, erkölcsi hanyatlás veszélyeit rejtő csapdákat.

2 Milyen további életvezetési tanácsokat ad e bibliai irat a gyermekneveléssel kapcsolatban?

- **„Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint: még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól. (...) A gyermek elméjé-**

hez köttetett a bolondság, de a fenyítés vesszeje messze elúzi tőle azt.” (Péld 22,6. 15)

.....
.....
.....

A jól ismert és gyakran idézett ige azt tanácsolja a szülőknek, nevelőknek, hogy próbálják megnyerni gyermekeiket a helyes elvek gyakorlásának. Személyes példaadásukkal, türelmes, a gyermek értelmi szintjének megfelelő kifejezések, történetek alkalmazásával mutassák be, tegyék kívánatosá Isten szolgálatát.

„A vallásos nevelés sokkal többet jelent az általános oktatásnál. Azt jelenti, hogy imádkoznod kell gyermekeiddel és meg kell tanítanod őket arra, hogyan közeledjenek Jézushoz és hogyan mondják el neki minden kívánságukat. Azt is jelenti, életeddel kell megmutatnod, hogy számodra Jézus minden, mert szeretete türelmessé, kedvessé, elnézővé, sőt – Ábrahámhoz hasonlóan – határozottá tesz, amikor fiaidnak (...) parancsot adsz.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, 269. o.)

Az örökség a kisgyermek életében következetesen nyilvánul meg:

„A szülők téves nevelése romboló hatással lesz gyermekeikre, és egyben saját életútjukat is tövisekkel rakják ki. Azt hiszik, hogy gyermekeik jobban fogják szeretni és megbecsülni őket, ha megengedik nekik, hogy hajlamaikat kövessék. Mekkora tévedés! Az így elkényeztetett gyermekek felnőnek úgy, hogy kívánságaik megzabolázatlanok, akaratuk makacs, hajlíthatatlan, önzők, követelőzők és zsarnoki módon hatalmasodók, aminek következtében átokká lesznek önmaguk és

egész környezetük számára is. A legnagyobb igazságtalanság, amit a gyermekekkel vagy fiatalokkal szemben elkövethetünk, ha elnézzük, hogy saját helytelen szokásaikkal kötöttesenek meg.” (Ellen G. White: *Selected Messages*, I., „Az ifjúkor veszélyei c. feje.)

3 Milyen szándékból születtek e bölcs intelmek, és milyen áldásokkal járnak, ha megszívleljük őket?

- **„Hajtsd füledet, és hallgasd a bölcssek beszédeit; és a te elmédet figyelmeztess az én tudományomra. Mert gyönyörűséges lesz, ha megtartod azokat szívedben, legyenek együtt állandók a te ajkaidon! Hogy az Úrban legyen a te bizodalmaid, arra tanítottalak ma téged, igen, téged. Nem írtam-é néked drága szép tanulságokat, tanácsokban és tudományban? Hogy tudodra adjam néked az igazság beszédeinek bizonyos voltát: hogy igaz beszédet vigyél válaszul elküldőidnek.”** (Péld 22,17–21)

.....
.....
.....

Ez a néhány vers egy közbeékeltszakasz, ahol a bölcsesség indítékairól, szándékairól vall. Néhányan azt gondolták, hogy ez a vers a maga felszólító üzenetével a könyv egy újabb szakaszának kezdete (lásd 1,1; 10,1). A fentiekben megjelölt versek az intelmek, kérések folyamatosságát képviselik. E bölcs mondások a személyes meggyőződés erejével szólalnak meg egy olyan valakitől, aki nem elméleti igazságokat akar továbbadni, hanem saját gyakorlati tapasztalatainak summázatát. A szívben megtartani valamit azt jelenti, hogy egész lényemmel, meggyőződésből azonosulok a halott és elfogadott bölcs tanács igazságtartalmával, s ha szólok ró-

luk, már úgy beszélek, mintha a magamét mondanám. Ennek hátterében ott áll a bizonyosság, hogy az „én beszédem és az én prédikálásom nem emberi bölcsesség hitető beszédében állott, hanem léleknek és erőnek megmutatásában” (1Kor 2,4). Visszatér a sokszor ismételt gondolat: jobb az Úrban bízni, mint emberekben reménykedni. Igaz bölcsesség csak istenfélelemből fakad (Péld 1,7; 9,10; 15,33). Kitűnő dolgokról beszél, drága kincsekről, amelyek a szántóföldben elrejtett kincs, vagy a megtalált igazgyöngy feletti örömet idézik. Az ember a sok csalóka ábránd és bizonytalan, állandó helyesbítésre szoruló „tények” világában bizonyosságra, állandóságra vágyik. Az Isten Szava az, amely tartalmilag igaz, és mint maga Isten, állandó, megváltoztathatatlan.

4 Milyen hasznos életvezetési tanácsok találhatóak itt a mértéktelenségről, a gondolkodás óriási szerepéről, az isteni elvek komolyan vételéről?

- **„Amikor leülsz enni az uralkodóval, szorgalmasan reá vigyázz, ki van előtted. És kést tégy a torkodra, ha mértékletlen vagy. Ne kívánd az ő csemegéit, mert ezek hazug étkek. (...) Ne egyél az irigy szemű étkeiből, és ne kívánd az ő csemegéit, mert mint aki számítgatja a falatot magában, olyan ő: egyél és igyál, azt mondja néked, de azért nem jó akarattal van tehozad. A te falatodat, amelyet megettél, kihányod, és a te ékes beszédeidet csak hiába vesztegeted. (...) Hallgass te, fiam, engem, hogy légy bölcs, és jártasd ez úton szívedet. (...) Szerzz igazságot, és el ne adj; bölcsességet, erkölcsöt és eszeséget.”** (Péld 23,1–3. 6–8. 19. 23)

Jó tanács azoknak, akik nem szoktak hozzá a különleges ételekkel, ingyenségekkel dúsan megrakott asztalhoz. Nagy lehet a kísértés, de falánk ember látszatát keltheti, aki nem képes uralkodni a vágyain, nem zabolázza meg nyelvét, s emiatt eljátszhatja a további szolgálat kedvező lehetőségét.

A „csalóka étel” kifejezésnek gazdag jelentéstartalma van. Lehet ingyenség, amivel finom íze miatt nehéz betelni vele. Lehet finom, noha egészségtelen táplálék. Lehet csalétkül, próbára tevésül szolgáló étel is, és a vendég megfélelmezve minden jóakarátú figyelemzetetről, túllép a józan mértéktartás határán. Bármilyen csábító is a nyalánkság, tartsuk távol magunkat tőle, vagy összpontosítsunk a felvetett beszédtemára vagy ügyre, ne pedig az élvezetre.

Az „irigy szem” sóvárgással és féltékeny gyűlölettel tekint a dolgokra. A bölcs azért figyelmeztet, hogy ne fogadjuk el az ilyen emberek „vendégszeretetét”, mert az ilyenek azt igénylik, hogy majd mindent visszakapjanak, amit adtak. Isten tanácsa 5Móz 15,9–11-ben éppen az ellenkezőjét képviseli, együtt érző szeretetre készítet, „semmit érte nem várván”. Az „irigy szemű” ellentéte a Péld 22,9-ben említett „irgalmas szemű”.

A 7. vers némi fordítási korrekciót kíván. Mint látjuk, a „falatot” dőlt betűkkel szedték ebben az igében, ami azt jelzi, hogy ez a szó nincs benne az eredeti héber szövegben, hanem csak fordítói kiegészítés. Az egyik fordítói kísérlet így adja vissza a szöveg értelmét: „Mert olyan ő, mint aki számolgat magában. Egyél, igyál! – mondja neked, de nem szívesen.”

Az angol Biblia inkább a szöveg mondanivalójára összpontosít: „Mert amint gondolkodik az ő szívében, az ő.” Ez az ige tömörsége ellenére is igen summás mondanivalót hordoz. Azt állítja, hogy azok a gondolatok, amelyekkel szívbéli közösséget vállalunk, saját képmásukra formálnak bennünket. Érdemes megszívlelni a 4,23-ben, már korábban átgondolt ígét: „Minden féltett dolognál jobban őrizd a te szívedet, mert abból indul ki minden élet.”

A 19. versben folytatódnak az atyai intelmek. Az a bölcs, aki szívében, belső világában is azonosul az Isten céljaival, értékrendjé-

vel. A helyes gondolkodás helyes tettekhez vezet (Péld 23,7). Pál apostol is azt tanítja, hogy ejtsünk foglyul minden gondolatot a Krisztusnak való engedelmességre (2Kor 10,5), és „amik csak igazak, amik csak tisztességesek, amik csak igazságosak, amik csak tiszták, amik csak kedvesek, amik csak jó hírűek; ha van valami erény és ha van valami dicséret, ezekről gondolkodjatok” (Fil 4,8).

Az igazság drága kincs, amit bármi áron meg kell szerezni. A szántóföldben kincset kereső ember is eladta mindenét, amije volt, csak hogy megszerezze. Ugyanígy tett az igazgyöngyök után kutató ember is. Soha ne engedjük ki a kezünkéből! Az elvek egyértelmű, naponkénti történésekre való alkalmazását, a hiba elismerésének, belátásának készségét is megkívánja. Minél közelebb kerülünk az Üdvözítőhöz, minél szorgalmasabban tanulmányozzuk a Szentírást, annál világosabban látjuk a dolgok valódi értékét vagy értéktelen voltát. Ha az önzés bármely formája megjelenik, és behunyjuk a szemünket a tények előtt az ideiglenes előnyök érdekében, az igazságot feladjuk, komoly veszélyben forgunk. Ha az öncsalás folytatódik, eljön az az idő, hogy az igazság minden korábbi értéke kicsúszik a kezünkéből, és elveszünk. Néhányan ráébrednek, hogy még a csekély öncsalás is komoly veszélyt jelent, és milyen jelentéktelen áron adták el az igazságot és az örök életet.

5 Mit tanít a bölcs az isteni értékrendhez való igazodás fontosságáról, amikor összehasonlítja a bölcs és bolond viselkedést?

- **„Eszes tanácsokkal viselhetsz hadat hasznodra; és a megmaradás a tanácsosok sokasága által van. Magas a bolondnak a bölcsesség; a kapuban nem nyitja meg a száját. Aki azon gondolkodik, hogy gonoszt cselekedjék, azt cselszövőnek hívják. (...) Ha azt mondanád: ímé, nem tudtuk ezt; nemde aki vizsgálja az elméket, ő érti, és aki őrzi a te lelkedet, ő tudja? És kinek-kinek a cselekedetei szerint fizet.”** (Péld 24,6–8. 12)

.....
.....
.....

A *tanács* szóval fordított eredeti héber *tachbuloth* kifejezés jelentése valószínűleg a kötélhúzás elgondolásából ered. A régi időkben a vitorlákat is kötelekkel feszítették ki, és a hajó kormányzását, irányítását is kötélhúzással, a kormánylapát és a kormánykerék közötti kötelek segítségével végezték. A szó innen nyerte az *irányítás*, *vezérlés*, *tanácsolás* jelentést. Ahol a rátermett, hozzáértő irányítás hiányzik, ilyen vezetés híján az emberek könnyen rossz irányt vesznek. Amikor viszont sokan vannak az olyanok, akik megkapták a kormányzás vagy bölcs tanácsolás lelki ajándékát, a probléma szabad és őszinte megvitatása majd biztosítja, hogy minden fontos szempontot mérlegeljenek, és minden csapdahelyzetet észrevegyenek (15,22; 20,18).

Az alázatos, helyes önértékelésű ember nem áttal tanácsot kérni és elfogadni. Sokan felesleges tehernek, fárasztónak érzik, hogy másokkal tanácskozzanak. Úgy vélik, egyszerűbb, ha saját belátásuk szerint cselekszenek és nem vesztegetnek időt a tanácskérésre. Lehet, hogy nagyon jó képességeink és elgondolásaink vannak, de mégis biztos, hogy kiegészítésre, helyesbítésre szorulunk bizonyos dolgokban. A mindannyiunk számára oly szükséges alázatossághoz tartozik, hogy tudjuk: minket, gyenge, tévedő embereket egymás mellé rendelt az Isten, hogy egymást csiszoljunk, helyreigazítsuk és együtt alkossuk Krisztus testét, avagy élő templomát. A Biblia is azt tanítja, hogy a lelki ajándékok összehordásra adattak.

Az ostoba úgy véli, hogy a bölcsesség meghaladja képességeit. Tetteit nem a józan értelem, hanem vágyai irányítják. Amikor a bölcsök összegyülekeznek a város kapujában (Péld 22,22), hogy megvitassák a közügyeket, neki nincs mit hozzátennie. A megfontolások, fontos szempontok, amelyek a bölcs embereket vezérlik,

meghaladják értelmi képességeit, de nem vágyik arra, hogy növelje bölcsességét és ezek a fontos tényezők számára is érthetővé váljanak, s nem is akar megjavulni.

A helytelenül alkalmazott találékonyság, amit a semmirekellő nyilvánít ki a tervezésnél és alávaló terveinek véghezvitelénél, nem tekinthető sem bölcsnek, sem értelmesnek. Bármilyen ügyesnek és rátermettnek is mutatja be magát, és mondhatja a legjobbakat magáról, akkor is kártékony személy. A legokosabb gazember is ostobának minősül, mivel olyan utakon jár, amelyek sohasem nyújthatnak tartós meglegedést és nyereséget (Péld 1,10–19; 12,2). Isten jelenlétében minden mentség és mentegetőzés haszontalan. Senki sem ismeri gondolatainkat és nem tudhatja, mennyire vagyunk tudatában kötelességeinknek, hogy segítsünk másoknak, de a szívek Vizsgálója nagyon jól tudja (Péld 16,2; 21,2; Jer 17,9–10). Az ítéletben és az egyes esetek kiértékelésénél minden körülményt figyelembe vesznek, örökségünk és környezetünk valamennyi részletét számításba veszik.

„A mennyei könyvek felfedik az eltitkolt önzést. A mások iránti kötelességek elmulasztásáról is feljegyzés készül, és arról is, ha megfélekedzünk a Megváltó kívánalmairól. Az ember látni fogja, milyen sokszor fordította Sátán szolgálatára idejét, gondolatait és erejét, ami pedig Istent illette volna meg. Szomorú az a feljegyzés, amit az angyalok a mennyben készítenek. Értelmes lényeket, Krisztus állítólagos követőit leköti a világi javak szerzése és a földi örömök élvezete. Pénzt, időt, erőt áldoznak hivalkodásra és önző élvezetekre. De imádkozásra, a Szentírás kutatására, lelkük megalázására és bűneik megvallására csak rövid pillanatokot fordítanak...” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 487–488. o.)

„Az ítélet napján Isten mint Bíró azokat, akik nem munkálkodtak Krisztusért, és csak önmagukra gondolva sodródtak át a földi életen és csak önmagukról gondoskodtak, az

egész földről összegyűjti és azokkal teszi egy csoportba és helyre, akik gonoszt műveltek. Egyszóval ugyanazt az ítéletet kapják.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 641. o.)

6 Mit tanít az isteni bölcsesség e gyöngyszeme a lelki restség végzetes következményeiről?

- **„A rest embernek mezejénél elmenék, és az esztelen szőleje mellett. És ímé, mindenütt felverte a tövis, és színét elfedte a gyom, és kögyepüje elromlott. Melyet én látván gondolkodom, és nézván, ezt a tanulságot vevém abból: Egy kis álom, egy kis szunnyadás, egy kis kézösszetevés az alvásra, és így jő el, mint az útonjáró, a te szegénységed, és a te szükséged, mint a pajzos férfiú.”** (Péld 24,30–34)

.....

.....

.....

A mező és a szőlő a gazdálkodó megélhetésének két fő forrása volt. Ez a vers párhuzamot von a lustaság és esztelenség között: lustaság = esztelenség.

Az elhanyagolt mezőt gyorsan felveri a gaz, elburjánzik és fojtogatja a haszonnövényeket. Nehéz véglegesen kiirtani a gyomot, ha egyszer hagytuk elszaporodni. A gazdaságot védelmező falat is karban kell tartani a fosztogató állatok miatt (Ésa 5,1–7).

Salamonnak a lustáról szóló versében egy lelki igazság szemléltetését is láthatjuk. Csak a Szentlélek képesíthet bennünket, hogy legyőzzük a bűnt.

„Csak az istenség harmadik személyének hatalmas erejével tudunk ellenállni a bűnnek, és tudjuk azt legyőzni. A Szentlé-

lek nem korlátozott erővel jön hozzánk, hanem isteni hatalmának, erejének a teljességével. A Lélek az, aki eredményessé teszi mindazt, amit a világ Megváltója vitt véghez. A Lélek az, aki megtisztítja szívünket. A Lélek útján az ember részese lesz az isteni természetnek. Krisztus isteni hatalomként, erőként adta nekünk Lelkét, hogy segítségével győzzük le a gonoszra való minden örökölt vagy szerzett hajlamunkat...” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 671. o.)

Semmit sem tehet értünk a beleegyezésünk nélkül. Előre kell mennünk a Szentlélek erejében, hogy kigyomláljuk a gazt, s a Tízparancsolat iránti engedelmesség erős falát felépítsük.

A 31. versben a lusta ember gazdaságának állapotáról van szó. Lelki alkalmazása olyanokra vonatkozik, akik nem kezdeményeznek, csupán sodródnak. A bölcs ember kihasználja a lehetőségeket, az egyes élethelyzetekből levonja és beépíti értékrendjébe a tanulságokat. Ez a magatartás Isten áldásait hozza el. Ez az, ami Salamont a valaha élt egyik legbölcsebb emberré tette. Aki bölcs akar lenni, elnyerheti, ahogy ő is elnyerte (1Kir 4,29; Jak 1,5).

A fejezet lezárása mintegy összegzi az eddig mondottakat. Az elodázás, halogatás a lustaság melegágya (Péld 6,10–11). A lusta ember ahelyett, hogy felkelne és munkához látna, egyik oldaláról a másikra fordul az ágyban, és azt mondja: „Még egy kis szendergés, aztán majd felkelek és nekilátok a munkának.” És az elszegényedés „úgy jön el, mint az utazó”, aki megtervezi útját, s addig megy, amíg célját el nem éri – olyan biztos, hogy az ínség utoléri a lustálkodót. Szerencsés körülmények, barátok és rokonok segítségével talán elodázhatják az elszámolás napját, de biztosan megérkezik, s egy fegyveres, képzett harcos ellenállhatatlan erejével jön el.

Augustinus a *Vallomásokban* Rm 13,11–14-re hivatkozva vázolja fel e magatartás lelki tanulságait: „Amiképpen senki sincs, aki szüntelenül aludni kívánna, s minden ép ítéletű ember jobb szeret ébren lenni, de többnyire mégiscsak halogatjuk, hogy az álomból felrázunk magunkat, ha tagjainkon súlyos zsibbadás ül, és noha ütött a

felkelés órája, tovább élvezzük az álmot, mely már nincs egészen ínnyünkre, ugyanígy voltam én is. Biztos voltam benne, hogy jobb átadnom magam szeretetednek, semmint meghódolnom a magam vágyának, (...) mert semmit sem felelhettem volna, ha azt mondd nekem: ébredj fel, aki aluszol, támadj fel a halálból, és felragyog néked a Krisztus! (...) Semmit sem tudtam volna felelni, csak lassan, félálomban suttoghattam volna: mindjárt, mindjárt, csak hagyj még egy kevésbé! De a »mindjárt, mindjárt«-nak nem volt vége, és a »hagyj még egy kevésbé« a végtelenbe húzódott...” (II., 134. o.)

Az e heti adomány az Életpont Nonprofit Kft.-t támogatja.
– A Biblia-táborok fenntartására és fejlesztésére szánt adomány.

Kereszténység a gyakorlatban

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 25–27. FEJEZET

A könyv 25–29. fejezetei Salamon azon példabeszédeit tartalmazzák, melyeket mintegy 250 évvel megírásuk után Ezékiás (Júda királya) emberei gyűjtöttek össze. A fejezetek érdekessége, hogy tematikusabban található meg bennük az, amit Salamon egy-egy témakörrel kapcsolatosan lejegyzett. Így például külön szakaszokat találhatunk arról, hogy a bolond vagy rest magatartást, a súsárlást, a másokhoz való viszonyulásunkat milyen képekkel, jelzőkkel, intésekkel és felhívásokkal feddi vagy erősíti meg bölcs Salamonon keresztül Isten. Ezen a héten a 25–27. fejezetből (a teljesség igénye nélkül) olyan szakaszokat fogunk tanulmányozni, amelyek kereszténységünk egy-egy gyakorlati megnyilatkozását vizsgálják. (A teljesebb képhez mindenképpen ajánljuk a három fejezet teljes tanulmányozását.) Példabeszédek könyve nagy része foglalkozik a beszédben rejlő áldásokkal és bűnökkel (lásd a függelék a lecke végén). Nem mindegy, hogyan használjuk ezt a talentumot. Vizsgáljunk meg egy pár konkrét kijelentést ebben a tanulmányban is, és próbáljuk megválaszolni a következő kérdéseket:

1 Miért fontos a titoktartás, és milyen tapasztalatunk van ezen a téren? Utoljára mikor tudtunk más szomorúságában életadó, megvidámító szavakat szólni? Hogyan lehet a szelíd beszédnek csontokat törő hatalma?

■ „A te ügyedet végezd el felebarátoddal; de másnak titkát meg ne jelentsd, hogy ne gyalázzon téged, aki hallja; és a te gya-

lázatod el ne távozzék. Mint az aranyalma ezüstitányéron: olyan a helyén mondott ige!" (Péld 25,9–11)

- **„Mint a kenet és jó illat megvidámítja a szívet: úgy az ő barátjának édes szavai is, melyek lelke tanácsából valók.”** (Péld 27,9)
- **„Túrás által engeszteltetik meg a fejedelem, és a szelíd beszéd megtöri a csontot.”** (Péld 25,15)

„A beszéd olyan talentum, amelyet nagy igyekezettel kell csiszolni. Isten ajándékai közül egyikkel sem lehet nagyobb áldást árasztani, mint beszédünkkel. A beszéd a bizonyítás és meggyőzés eszköze. Beszéddel mondunk imát, dicsőítjük Istent, és hirdetjük másoknak a Megváltó szeretetét. Milyen fontos tehát ezt a képességünket olyan szintre fejlesztenünk, hogy nagyon sok áldást áraszthassunk vele! (...) Krisztus követőiként úgy kell beszélnünk, hogy szavainkkal segítsük és bátorítsuk egymást a keresztényi életben. Sokkal többet kellene szólnunk életünk értékes fejezeteiről, Isten irgalmáról és oltalmáról, a Megváltó határtalan szeretetéről. Szavainknak a dicsőítés és hálaadás szavainak kellene lenniük. Ha gondolatvilágunk és szívünk megtelik Isten szeretetével, ez társalgásunkban is kifejezésre jut. Arról nem nehéz beszélni, ami a lelkünkben él. Nemes törekvéseink, az igazságról kapott világos meglátásaink, önzetlen elhatározásaink, a kegyesség és szentség utáni sóvárgásunk olyan szavakban jutnak kifejezésre, amelyek szívünk kincseiről árulkodnak. Ha szavainkból Krisztus tűnik elő, akkor erő árad belőlük a lelkek megmentésére.

Beszéljünk Krisztusról azoknak, akik nem ismerik Őt! Kövessük Krisztus példáját, aki bárhol volt – a zsinagógában, az út mentén, a part közelében horgonyzó csónakban, a farizeus

lakomáján vagy a vámszedő asztalánál –, mindenütt a magasabb rendű életről beszélt az embereknek. A természet dolgait és a mindennapi élet eseményeit összekapcsolta az igazsággal. Hallgatói vonzódtak hozzá, mert meggyógyította betegeiket, megvigasztalta a sírókat, karjába vette és megáldotta gyermekeiket. Amikor ajka beszédre nyílt, figyelmüket magára vonta, és minden szava az élet illata volt az életre.

Ezt kell nekünk is tennünk. Bárhol vagyunk, keressük az alkalmat, hogy a Megváltóról beszélhessünk! Ha Krisztus példáját követjük, és jót cselekszünk, szívek nyílnak meg előttünk, mint egykor a Megváltó előtt. Ne ridegen, hanem szeretetből fakadó tapintattal beszéljünk nekik Őróla, aki »tízezer közül is kitetszik«, és aki »mindenestől fogva kívánatos« (Én 5,10. 16). Ez a beszéd talentumának felhasználására kínáló legmagasztosabb munka. Ezt a képességet azért kaptuk, hogy bemutassuk Krisztust, a bűnbocsátó Megváltót.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 230., 233. o.)

2 Hogyan oldható fel az alábbi igeszakaszban rejlő ellentmondás? Kit nevez a Szentírás bolondnak?

- **„Ne felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne légy te is őhöz hasonló; felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne legyen bölcs a maga szeméi előtt.”** (Péld 26,4–5)
- **Vö. Péld 26,1–12; Préd 10,9–12**
- Segítségként tanulmányozzuk **1Sám 25.** fejezetét, **Mt 22,15–22** és **1Kir 22,1–8. 15–23** verseit!

Nem könnyű megfelelő válaszokat adni a minket ért támadásokra. A Biblia segítséget kínál ahhoz, hogy a látszólagos ellentmondást feloldhassuk. Péld 26,4 alkalmazását két vonatkozásban is szemléljük például Dávid és Abigail történetében: egyrészt Abigail lecsendesítette Dávidot, nem felelt meg neki a bolondsága szerint. (Gondoljunk bele, mi történt volna, ha Abigail nem ilyen bölcsen válaszol, és „felveszi a kesztyűt”!) Abigail szavai következtében pedig Dávid sem felelt meg Nábálnak a bolondsága szerint, és így megmenekült a gyilkosságtól.

„A kéme az azt várták, hogy Jézus közvetlenül válaszol kérdéseikre, vagy így, vagy úgy. Ha azt mondja: törvénytelen dolog adót fizetni a császárnak, jelentették volna a római hatóságoknak, és letartóztatják lázadás szításáért. Ha viszont kijelenti, hogy az adófizetés törvényes, akkor tervük szerint bevádolható a népnél, hogy ellentmond Isten törvényének. Most zavarba jöttek, s legyőzöttnek érezték magukat. Tervük szétzilálódott. Kérdésekre olyan szabatos választ kaptak, amelyre nem volt mit mondaniuk. Krisztus válasza nem kibúvó volt, hanem a kérdés őszinte megválaszolása. Kezében tartva a római érmét, amelyre a császár nevét és képét nyomták, kijelentette, hogy mivel a római hatalom védelme alatt élnek, kötelességük megadni annak a kért támogatást mindaddig, amíg az nem ütközik magasabb kötelezettségükkel. Az ország törvényeinek békésen alá kell vetniük magukat, de elsődlegesen mindenkor Istenhez kell hűségessé lenniük.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 518. o.)

„Különös eljárást alkalmazott Mikeás próféta (aki egyébként nem azonos Mikeás könyve szerzőjével, körülbelül egy évszázadnyi különbség van kettejük között). A próféta célja bizonyára az volt, hogy felébressze a hosszú ideje rossz úton járó, elsötétedett Akháb, Izráel királyát. Először tükröt tartott a király elé: azt mondta, amit a király hallani akart, és ez gyakorlatilag szó szerint megegyezett a négyszáz próféta jóvendülésével (22,6 vö. 22,15). Ékes bizo-

nyítéka Akháb lelki sötétségének, hogy miután a király unszolására Mikeás elmondta az Úr valódi üzenetét, Akháb akkor sem tudta elfogadni azt (mint ahogy többnyire máskor sem). (...) Mindig érdemes mérlegelni az adott helyzetben, hogy mit és hogyan mondunk. Miután mindannyian külön egyéniségek vagyunk, ezért különbözőképpen kell megközelíteni a másikat, nem lehet mindig csak egyfajta „módszer” vagy beszédmód a helyes. Többféle út közül választhatunk, és ezt a Biblia is egyértelművé teszi. Isten pedig ránk bízta, hogy mikor, melyik utat választjuk annak érdekében, hogy a mondanivalónk célhoz érjen és segítsen a másikon.” (*Ellentmondások a Bibliában? – Biblia-tanulmány fiataloknak*, BIK, 2010, 47. o.)

További kérdés közös megbeszélésre: Mi a helyes gyakorlat, ha egy embertársunk/testvérünk életében azt látjuk, hogy rossz irányba tart? „Jobb a nyilvánvaló dorgálás a titkos szeretetnél. Jó szándékból valók a barátságos embertől vett sebek; és temérdek a gyűlöllőnek csókja.” (Péld 27,5–6)

3 Milyen motivációk húzódnak meg neheztelésünk és haragunk mögött? Miért veszélyes magatartás a felháborodás és a súsárlás?

- „Nehézség van a kőben, és teher a fővényben, de a bolondnak haragja nehezebb mind a kettőnél. A búsulásban kegyetlenség van, és a haragban áradás; de ki állhatna meg az irigység előtt?” (Péld 27,3–4)
- „Kóbor ebet ragad fölön, aki felháborodik a perpatvaron, amely őt nem illeti.” (Péld 26,17)
- „Ha a fa elfogy, kialszik a tűz; ha nincs súsárló, megszűnik a háborgás.” (Péld 26,20)

Elgondolkodtató, hogy minden bűnök közül az egyik első az irigység volt és már a mennyben megjelent. Ezt követte a súsárlás, az indulatkeltés és lázítás. Veszélyes érzések ezek, melyekkel minket is megkísért az Ellenség nap mint nap. A bűn csirái úgy tudnak megjelenni életünkben, hogy észre sem vesszük, épp ezért kell tanulnunk a számunkra megíratott tanúságokból.

„Az angyalok örömmel ismerték el Krisztus felsőbbrendűségét. Lucifer is meghajolt velük együtt, de szívében furcsa, vad küzdelem dúlt. Igazság, méltányosság és hűség küzdött az irigység és féltékenység ellen. Mintha a szent angyalok egy ideig magukkal ragadták volna befolyásukkal. Amikor a dicsőítő ének sok ezer boldog hang által felerősödve szárnyra kelt, mintha elfojtotta volna a gonoszság szellemét. Kimondhatatlan szeretet vibrált át egész lényén; szíve együtt dobbant Isten büntelen tisztelői szívével, ő is szerette és imádtá az Atyát és a Fiút. De saját dicsősége újra göggel töltötte el. Felsőbbrendűség utáni vágya visszatért, és féltékenysége újra feltámadt Krisztussal szemben. A nagy megbecsülést, amelyben részesült, nem Isten különleges ajándékaként értékelte, ezért az nem keltett benne hálát Teremtője iránt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Miért engedi meg Isten a bűnt? c. fejt.*)

4 Mikor és milyen módon válik nyilvánvalóvá a bennünk rejlő hit ereje vagy hiánya?

- **„Mint a romlott fog és kimarjult láb: olyan a hitetlen bizodalma a nyomorúság idején.”** (Péld 25,19)
- **„Az eszes meglátja a bajt, elrejtí magát; az esztelenek neki-mennek, kárát vallják.”** (Péld 27,12)

Rossz foggal rágni, tántorgó lábbal járni igen nehéz. Ugyanilyen veszélyben vagyunk akkor, ha nem erősítjük hitünket akkor, amikor megtehetjük. A nyomorúságban és a nehézségekben az edzetlen hit lelepleződik.

„Tanítsuk meg [fiataljainkat] arra, hogy ez a világ nem a díszszemle tere, hanem a csatatér! Az Úr mindnyájunkat arra hívott el, hogy nehézségeket szenvedjünk el, mint a jó katonák, ezért erősnek kell lennünk és férfiasan kell viselkednünk. Tanítsuk meg őket arra, hogy jellemük igazi próbáját készséges teherhordásukban állják ki, amikor megállnak a nehéz helyzetben, és elvégzik azt a munkát, amelyet el kell végezniük, még akkor is, ha ez nem hoz számukra földi elismerést vagy jutalmat! A próbát nem úgy álljuk ki, hogy elmenekülünk előle, hanem úgy, hogy átalakítjuk. Ez áll minden fegyelmezésre, a koraira és későire is. (...) Minden igaz nevelés jelszava, minden igazi élet törvénye ez legyen: mindig valami jobbat felmutatni! Ha Krisztus valaminek a lemondására kér bennünket, mindig valami jobbat ajánl fel helyébe.” (Ellen G. White: *Előtted az élet, Fegyelmezés c. fejt.*)

A második igében nagyon fontos gyakorlatra buzdít minket Salamon király. Képesse kell válnunk arra, hogy ki tudjunk lépni olyan helyzetekből, amelyekben vagy nem a mi felelősségünk ott maradni, vagy nem vagyunk elég erősek a kezelésükhöz.

5 Milyen képpel biztat minket az Ige az ellenség szeretetére?

- **„Ha éhezik, aki téged gyűlöl: adj enni néki kenyeret; és ha szomjúhozik: adj néki inni vizet; mert elevenszenet gyűjtesz a fejére, és az Úr megfizeti néked.”** (Péld 25,21–22)
- **Vö. Rm 12,21**

- „Isten pedig a hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus értünk meghalt.” (Rm 5,8)

.....
.....
.....

Az ókorban a tűz, a parázs sokkal értékesebb kincs volt, mint manapság, amikor az öngyújtó és gyufa szinte minden háztartásban megtalálható. Minden házban tartogattak egy kis parazsat, amit szükség esetén gyorsan újra lángra lobbanthattak.

Hosszabb utak utáni hazaérkezésnél nagy ajándék volt, ha valamelyik szomszédtól parazsat, tüzet kérhettek, s általában a fejükön vitték haza, vastag agyagedényben. Ez azt jelentette, hogy az emberek segítséget adtak egymásnak az élet folytatásához. De mi van akkor, ha haragos a szomszéd? Hányadik szomszédba kell menni parazsat kérni?

Aki parazsat, eleven szentet ad a másiknak, az lehetőséget ad az újrakezdéshez. Jó szívvel eleven szentet gyűjteni számára függetlenül attól, hogy ő miként viselkedett, mert szüksége van rá. Ezzel lépsz felé, lehetőséget adsz az új kezdetre. Megelőlegezed a békülést, megelőlegezed a kapcsolatokat helyreállítását.

„Ne légy bosszúálló! Amennyire csak teheted, számold fel minden olyan dolgot, ami félreértésre adhatna okot! Kerüld a gonoszságnak még a látszatát is! Tégy meg a békességért mindent, amit elveid feladása nélkül megtehetsz! »Ha a te ajándékodat az oltárra viszed, és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panasza van ellened: hagyd ott az oltár előtt a te ajándékodat, és menj el, előbb békélj meg a te atyádfiával, és azután eljövén, vidd fel a te ajándékodat.« (Mt 5,23–24) Türelmetlen szavakra sohase válaszolj türelmetlenül!

Gondolj arra, hogy »az engedelmes felelet elfordítja a haragot« (Péld 15,1). A hallgatásban csodálatos erő van. A mérges embert a kapott válasz néha csak felbőszíti. De a harag, ha a tapintatos, türelmes ember hallgatásába ütközik, hamar elcsitul. Amikor éles, gáncsoskodó szavak záporoznak reád, tartsd magad Isten Igéjéhez! Raktározd el agyadba és szívedbe Isten ígéreteit! Durva bánásmódra, igazságtalan vádakra való dühös válasz helyett mondd el magadnak e drága ígéreteket: »Ne győztesse meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg!« (Rm 12,21)” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 351. o.)

Az, hogy mennyiben él bennünk Krisztus szeretete, abban lát-szódik meg talán leginkább, hogy képesek vagyunk-e ellenségeinket és a minket bántókat szeretni, vagy sem. Egyedül Jézus felénk megnyilvánuló, megelőlegező és nem bűneink szerint ítélő szeretettel magatartása tudja áttörni bennünk az előítéleteket és az indulatokat. Ő előbb szeretett minket, mint mi Őt. Már akkor is, amikor látszólag semmi közünk nem volt Őhöz, sőt ellenségesen viselkedtünk vele szemben.

„Krisztus nem azért szeretett minket, mintha mi már előbb szeretettük volna Őt, hanem »mikor még bűnösök voltunk, Krisztus értünk meghalt«. Nem úgy bánik velünk, ahogy megérde-meljük. Habár bűneink kárhóztatást érdemelnek, Ő nem kárhóztat minket. Évről évre elviseli gyengeségünket, tudatlanságunkat, hálátlanságunkat és makacsságunkat. Bár tévelygünk, szívünk kemény és Szent Igéjét elhanyagoljuk, Ő mégis állan-dóan felénk nyújtja kezét. A kegyelem Isten tulajdonsága, amelyet arra érdemtelen emberi lények iránt gyakorol. A kegyelmet nem is kerestük, de Isten általa keres bennünket, és örömmel árasztja reánk, nem mintha méltók lennénk rá, hanem mert végtelenül méltatlanok vagyunk. Kegyelme csak nagy szükségünk miatt tarthatunk igényt.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 106. o.)

6 Milyen veszélyben vagyunk akkor, ha saját eredményeinkre, esetleg a holnapra építünk? Miért veszélyes a dicsőségkereső magatartás?

- „Ne dicsekedj a király előtt, és a nagyok helyére ne állj; mert jobb, ha azt mondják néked: jer ide fel; hogynem mint levetteted néked a tisztességes előtt, akit láttak a te szemeid.” (Péld 25,6–7)
- **Vö. Lk 14,7–10**
- „Igen sok mézet enni nem jó; hát a magunk dicsőségét keresni dicsőség?” (Péld 25,27)
- „Ne dicsekedj a holnapi nappal, mert nem tudod, mit hoz a nap tereád. Dicsérjen meg téged más, és ne a te szájad; az idegen, és ne a te ajkaid... Mint az ezüst a tégelyben, és az arany a kemencében próbáltatik meg, úgy az ember az ő híre-neve szerint.” (Péld 27,1–2. 21)
- „Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségében, aki által nékem megfeszített a világ, és én is a világnak.” (Gal 6,14)

„Minél előrébb jutunk a keresztyéni életben, annál mélysegebben bánjuk bűneinket. Ezt mondja az Úr azoknak, akiknek megbocsátott, akiket gyermekeinek ismer el: »És megemlékeztek a ti gonosz útjaitokról és cselekedeteitekről, melyek nem voltak jók, és megutáljátok ti magatokat.« (Ezék 36,31) Ezt is mondja: »Megerősítem frigyemet veled, s megismered, hogy én vagyok az Úr. Hogy megemlékezzél és pirulj, és meg ne nyisd többé szádat szegyenletedben, mikor megkegyelmezek néked mindenekben, valamit cselekedtél, azt mondja az Úr

Isten.« (Ezék 16,62–63). Akkor ajkunk nem nyílik öndicsőítésre. Tudjuk, hogy Krisztus nélkül semmi jóra nem vagyunk képesek. Az apostol vallomását valljuk: »Tudom, hogy nem lakik énbennem, azaz a testemben jó.« »Ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségében, aki által nékem megfeszített a világ, és én is a világnak.« (Rm 7,18; Gal 6,14)” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 107. o.)

„Aki szemléli Jézus páratlan szeretetét, az gondolataiban nemesebb lesz, szívében megtisztul és jellemében megváltozik. Kimegy, hogy világítson a világban, és ezt a titokzatos szeretetet bizonyos mértékben visszasugározza. Minél többet elmélkedünk Krisztus keresztségében, annál inkább azonosítjuk magunkat az apostol kijelentéseivel: »Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségében.« (Gal 6,14)” (Ellen G. White: *Az evangélium szolgálói*, 15. o.)

*

A tanulmányhoz kapcsolódó függelékét lásd a következő oldalon.

Az e heti adomány az ingatlanalapot támogatja. – Gyülekezeti ingatlanok vásárlására és felújítására szánt pénzüsszeg.

FÜGGELÉK

A szavak és a beszéd Példabeszédek könyvében

A BESZÉD HELYTELEN HASZNÁLATA

- A) **Hazugság**
6,16–17a; 10,18a; 12,19. 22a; 17,4b. 7; 19,5b. 9b. 22b; 21,6; 26,28a
- B) **Rágalmazás**
10,18b; 30,10
- C) **Pletyka**
11,13; 16,28b; 17,9b; 18,8; 20,19; 26,20. 22.
- D) **Bőbeszédűség**
10,8. 10b. 19; 17,28; 18,2; 20,19b
- E) **Hamis tanúskodás**
12,17b; 14,5b. 25b; 19,5a. 28a; 21,28; 25,18
- F) **Gúnyolódás**
13,1b; 14,6a; 15,12; 17,5a; 19,29a; 21,11a; 22,10; 24,9b; 30,17
- G) **Durva beszéd (romlott, meggondolatlan, nyers, gonosz, alattomos szavak)**
10,31b–32; 12,18a; 13,3b; 14,3a; 15,1b. 28b; 17,4a; 19,1. 28b
- H) **Kérkedés**
17,17a; 20,14; 25,14; 27,1–2
- I) **Veszekedés**
13,10; 15,18; 17,14. 19; 19,13; 20,3; 21,9. 19; 22,10; 25,24; 26,17. 20–21; 27,15
- J) **Megtévesztés**
7,19–20; 12,2; 15,4b; 25,23
- K) **Hízalgés**
26,28b; 28,23; 29,5
- L) **Balga vagy ostoba szavak**
14,7; 15,2b. 7–14; 18,6–7

A BESZÉD HELYES HASZNÁLATA

- A) **Segítő és bátorító szavak**
10,11a. 20a. 21a; 12,14a. 18b; 15,4a; 18,4. 20–21
- B) **Bölcs szavak**
10,13. 31a; 14,3b; 15,2a. 7a; 16,10. 21b. 23b; 20,15
- C) **Kevés szó**
10,19; 11,12b; 13,3a; 17,27a
- D) **Helyénvaló (barátságos, alkalmas, kedves) szavak**
102a; 12,25; 15,1a. 4a. 23; 16,24; 25,11. 15
- E) **Igaz szavak**
12,17a. 19a. 22b; 14,5a. 25a
- F) **Gondosan megválasztott szavak**
13,3a; 15,28; 16,23a; 21,23

(Forrás: *A Biblia ismerete – kommentársorozat*, III. köt., Bp., Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány, 1999, 395. o.)

Hit által élni

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 28–29. FEJEZET

1 Milyen különbség van az Isten útját ismerő és követő, illetve az azt elutasító ember életvezetése és annak következményei között?

- „Minden istentelen fut, ha senki nem üldözi is; az igazak pedig, mint az ifjú oroszlán, bátrak. (...) Akik elhagyják a törvényt, dicsérik a latrokat; de akik megtartják a törvényt, harcolnak azokkal. A gonoszságban élő emberek nem értik meg az igazságot; akik pedig keresik az Urat, mindent megértenek. Jobb a szegény, aki jár tökéletesen, mint a kétfelé sántáló istentelen, aki gazdag. (...) Aki elcsábítja az igazakat gonosz útra, vermébe maga esik bele; a tökéletesek pedig örökség szerint bírják a jót. (...) Aki elfedezi a vétkeit, nem lesz jó dolga; aki pedig megvallja és elhagyja, irgalmasságot nyer.” (Péld 28,1. 4–6. 10. 13.)

A céltalan, élvhajhász élet tele van nyugtalansággal. Az evilági értékek utáni vágy kielégíthetetlen. Akkor is fut, ha senki sem üldözi, mert az önző szívből táplálkozik mindez. „Kívántok valamit

és nem kapjátok meg: gyilkoltok és irigykedtek, és nem nyerhetitek meg, harcoltok és háborúskodtok; és nincs semmitetek.” (Jak 4,2) A gonosz embert saját felkavart, háborgó lelkiismerete már azelőtt is kárhoztatja, mielőtt még emberek vádolnák. Félelem, stressz és depresszió jár a nyugtalanság nyomában.

Az igaz ember lelkiismerete nyugodt, „semmi rossz hírtől nem fél, szíve erős, az Úrban bizakodó” (Zsolt 112,4). „Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől féljek? Az Úr az én életemnek erőssége? Kitől rettegek?” (Zsolt 27,1)

Az ésszerű korlátokat sem kedvelő emberek megteremtik a bűnözés melegágyát. Magukat a társadalom, sőt az Isten törvénye fölé emelik. Viszont törvényerőre emelik a saját elszabadult vágyaikat. Az olyan közösségben, ahol Prótagorasz filozófiája, értékrendje érvényesül, miszerint „mindennek mértéke az ember”, nem lehet erkölcsi javulás, hiszen „ki adhat tisztát a tisztátalanból?”. Akik saját és közösségük jóléte érdekében a törvény pártjára állnak, kihívják maguk ellen a saját, kétes értékű „szabadságát” féltő emberek ellenszenvét.

Pál apostol a Római levélben világosan tanítja, hogy „érzéki ember pedig nem foghatja fel az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok neki; meg sem értheti...” (1Kor 2,14–15). Akik elutasítják Isten törvényének érvényes voltát, nem képesek különbséget tenni jó és rossz között, „mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen; mivelhogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is képes rá” (Rm 8,7). Akik az Urat keresik, „meghallják a kiáltó szót mögötted: ez az út, ezen járjatok; ha jobbra és ha balra elhajoltok” (Ésa 30,21).

„Amikor megismerjük Istent, mivel éppen az a kiváltságunk, hogy megismerhetjük Őt, akkor életünk a folytonos engedelmesség élete lesz. Krisztus lényének értékelése, megbecsülése által az Istennel való közösség útján a bűn gyűlöletes lesz számunkra.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 668. o.)

A 6. vers további ellentétpárokkal mutatja a helyes értékrend következményeit. A *szegény* kifejezés nem erkölcsi kategória, nem ér-

demszerző jócselekedet, hanem olyan valakinek az állapota, aki „inkább választotta az Isten népével való együttnyomorgást, mint a bűn ideig-óráig való gyönyörűségét” (Zsid 11,25). Az ilyen ember, mivel Isten törvényében talál gyönyörűséget, egyenes úton jár, nem ingadozik. Az állhatatlan, a gazdagságot, evilági értékeket előnyben részesítő ember áll az ellentétpár másik oldalán, akit egy további jelzővel illet a Szentírás: „kétfelé sántikáló”. A kifejezés Illés történetében is előfordul:

„»Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt; ha pedig Baál, kövessétek azt.« A nép nem szólt egy szót sem. Abban a népes gyülekezetben nem volt senki, aki Istenhez való hűségéről tanúságot mert volna tenni. A megtévesztés és elvakultság sötét felhőként terült el Izráelen. Nem egyszerre zárta körül a végzetes hitehagyás, hanem fokozatosan, amint időről időre elutasították az Úrtól küldött intő és feddő szavakat. Minden alkalommal, amikor helytelenül cselekedtek, amikor nem voltak hajlandók megbánni a bűnt, egyre mélyebbre süllyedtek a gonoszságban, és egyre tovább sodródtak a mennytől...” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 94. o.)

Régi bölcsesség jelenik meg a 10. versben: „Aki másnak vermet ás, maga esik bele.” Aki félrevezet, megcsal és becsap másokat, azt úgy ábrázolja a Szentírás, mint aki áldozataival együtt saját vermébe esik. Ám az igaz ember kiszabadul a veremből, és visszatér a helyes útra (Péld 24,16), folytatva útját: „Amik hátam mögött vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nékik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára.” (Fil 3,14) A gonosz ember pedig, aki semmit nem nyert gonosz cselekedetéből, csupán saját állapotán rontott.

A Biblia egyik igen gyakran idézett gondolata olvasható a 13. versben. A bűnét dédelgető ember esetében elképzelhetetlen a lelki növekedés. Bűnbánati zsoltárában Dávid is eljut ennek felismerésére. „Míg elhallgattam, megavultak csontjaim a napestig való jaj-

gatás miatt. Míg éjjel-nappal rám nehezedett kezed, életerőm ellankadt, mintegy a nyár hevében. Vétkeimet bevallom néked, bűnömet el nem fedeztem. Azt mondtam: Bevallom hamisságomat az Úrnak – és Te elvetted rólam bűneimnek terhét.” (Zsolt 32,3–5) Amikor valaki mentségeket keres bűneire, ellenáll a Szentlélek meggyőző munkájának (Ján 16,8–11), és azt kockáztatja, hogy szíve oly mértékben megkeményedik, hogy többé nem vágyódik az igaz élet után és érzéketlenné válik minden bűnbánatra való készítés iránt.

2 Milyen következményei vannak az isteni elvek befogadásának és az ebből fakadó gyakorlatnak az életünkben?

- **„Az értelemben szűkölködő fejedelem nagy elnyomó is, de aki gyűlöli a hamis nyereséget, meghosszabbítja napjait. Az ember, akit embervér terhel, a síríg fut, senki ne támogassa őt. Aki jár tökéletesen, megtartatik; aki pedig álnokul két úton jár, egyszerre elesik. Aki munkálja a földjét, megelégedik étellel; aki pedig hiabavalóságok után futkos, megelégedik szegénységgel. A hívő ember bővelkedik áldásokkal, de aki hirtelen akar gazdagulni, büntetlen nem marad. Személyt válogatni nem jó, mert még egy falat kenyérért is vétkezhetik az ember. Siet a marhakeresésre a gonosz szemű ember, és nem veszi észre, hogy szükség jó reá.”** (Péld 28,16–22)
- **„Atyámfiain, ne legyen személyválogatás a ti hitetekben, amely van a dicsőség Urában, a mi Jézus Krisztusunkban.”** (Jak 2,1)

Salamon Mózes szavait visszhangozza, amikor kijelenti, hogy a gyilkos büntetése halál, és senki se lépjen közbe, hogy megóvja őt a jogos büntetéstől. Isten jogrendje így fogalmaz: „De a ti véreteket, amelyben van a ti életetek, számon kérem; számon kérem min-

den állattól, azonképpen az embertől, kinek-kinek atyjafiától számon kérem az ember életét. Aki embervért ont, annak vére ember által ontassék ki, mert Isten a maga képére teremtette az embert.” (1Móz 9,5–6) Noha ez az isteni ítélet lényege, Isten meghagyta, hogy minden ilyen esetben nagy körültekintéssel járjanak el, és nem engedte, hogy a megromlott emberi szív féktelen indulata és bosszúvágya minden korlátozás nélkül érvényesülhessen. Megalapította a menedékvárosok intézményét: 4Móz 35,9–34.

A tapasztalat szerint aki nem jár egyenes úton, vagy kétszínű, állhatatlan, megtévesztő viselkedésű, annak bukása biztos, mert minden gondolat és életpálya-választás önmagában hordozza jutalmát vagy büntetését. Aki hiábavaló, értéktelen dolgok után futkos, anyagiak és lelkiek terén eljegyz magát ezzel az életformával, „be kell érnie” a szegénységgel, miközben a szorgalmas, dolgos ember örül munkája gyümölcsének. (Ez az életbölcesség La Fontaine állatmeséiben is fellelhető. A tücsök és a hangya meséjének ugyanez a tanulsága.) Aki bizalmi alapon Isten akaratának követését teszi életfilozófiájává, választásának jól megérdemelt jutalmát élvezheti, de aki hamis értékrendjéből, gondolkodásmódjából eredően a gyors meggazdagodás útját választja, annak is számolnia kell útja következményeivel.

Igen súlyos teherterhelés a személyválogatás, amikor evilági értékrend alapján teszünk különbséget ember és ember között. Mély keserűség, megbántódás jár ennek nyomában. Nem is gondolnánk, de a Biblia szerint már akkor is felütheti fejét ez a bűn, ha valaki egy falat kenyérral többet kap, mint a másik.

3 Az Ige szerint milyen különbségek láthatók a mindennapi életben az Isten útjától távol járók, illetve az igaz emberek életében?

- **„Siet a marhakeresésre a gonosz szemű ember, és nem veszi észre, hogy szükség jó reá. Aki megfeddi az embert, végre is**

inkább kedvességet talál, mint a sima nyelvű. Aki megrabolja atyját és anyját, és azt mondja: nem véték!, társa a romboló embernek. A telhetetlen lélek háborúságot szerez; aki pedig bízik az Úrban, megerősödik. Aki bízik magában, bolond az; aki pedig jár bölcsen, megszabadul. Aki ad a szegénynek, nem lesz néki szüksége; aki pedig elrejti a szemét, megsokasulnak rajta az átkok. Mikor felemeltetnek az istentelenek, elrejti magát az ember; de mikor azok elvesznek, öregbűlnék az igazak.” (Péld 28,22–28)

Aki a gyors meggazdagodás vágyától készleten siet a „marhakereskedésbe”, a sikeres üzlet reményétől beszűkült tudattal nem mérlegeli, hogy közben a valódi értékek kifolynak a kezéből, s anyagi és lelki téren egyaránt elszegényedhet. Az Úrban bizakodó, a menny értékrendjét követő ember olyan kincseket gyűjt, amelyeket sem a moly, sem a rozsdá nem tud kikezdeni. A telhetetlen, harácsoló ember, eltelve saját fontosságának tudatával, semmibe vesz, bosszant másokat. Az alázatos, istenfélő ember teszi a kötelességét és bízik abban, hogy Isten majd gondoskodik szükségleteiről. Az is igaz, hogy a kapzsi ember önzésével, haszonleső viselkedésével sok háborúságot támaszt, miközben a mással jóltevő „megkövéredik”, és aki másoknak örömet szerez, az maga is örül.

Az önérzetes, büszke szív nem szívesen fogadja a feddést, sőt olykor szembeszegül azzal, aki nagy erkölcsi bátorságról tanúságot téve inkább vállalja ezt a veszélyt, csak hogy segítse a másik lelki épülését. A sima beszédű, hízelkedő ember nem szolgálja a másik javát (Péld 29,5). Pál a Galatákhöz írt levelében elmondja, hogyan tegyük ezt: „Atyámfia, még ha előfogja is az embert valami bűn, ti lelkiek, igazítsátok útba az olyant szelídségnek lelkével, ügyelvén

magadra, hogy meg ne kísértessél te magad is.” (6,1) A bölcs feddés meghozza jutalmát mind a feddő, mind pedig a feddést elfogadó életében (Jak 5,19–20).

Példabeszédek könyve számos alkalommal foglalkozik az emberi bölcsesség kétes értékével. „Ne légy bölcs a te magad ítélete szerint” (3,7); „Láttál-e oly embert, aki a maga szemei előtt bölcs? A bolond felől jobb reménység legyen, hogynem, mint afelől” (26,12). Az önzésből táplálkozó, beszűkült gondolkodás nem megfelelő vezető. Aki Isten akaratát keresi, tanácsait követi, számos kellemetlenségtől, kudarctól menti meg magát a 26. vers szerint.

4 Milyen további ellentétpárokkal mutatja be a helyes és helytelen életvitel következményeit Példabeszédek könyve?

- **„A férfiú, aki hízelkedik barátjának, hálót vet annak lábai elé. A gonosz ember vétkében tőr van; az igaz pedig énekel és vigad. Megérti az igaz a szegények ügyét, az istentelen pedig nem tudja megérteni.”** (Péld 29,5–7)

.....

Nagy lelki károkat okoz a hízelkedés. Az embernek amúgy is óriási hajlama van arra, hogy önmagát és viselt dolgait kedvező színben tüntesse fel, sőt hibás tetteire is kész mentséget találni. A dicséret és hízelkedés csak fokozza az ember hamis önértékelését, és előbb-utóbb már vágyódik a dicsérő szó után, mint a kábító szer-élvező, mert az efféle kártékony cselekedet függőséget idéz elő a megdicsért személyben.

A rossz szokások csapdaként működnek, amelyekbe könnyű belekerülni, de nehéz kimászni belőlük. Isten segítsége nélkül a bűnös ember gyenge akarata nem képes elszakítani az őt fogságban tartó kötelékeket. Az atyafiak vádolójának az a szándéka, hogy álnok,

ravasz módon mindaddig megkötözött állapotban tartsa gyanútlan áldozatait, amíg már túl késő lesz kimenekülni.

A bűnös úton járó ember az elbukás kockázatával játszik, és sok esetben úgy lép bele a csapdába, hogy nincs is tudatában, mert a gonoszság megvakította, eltorzította értékítéletét (24,16). Az igaz ember viszont énekel és örvendez, mert Isten bölcsé tette és erőt adott neki, hogy ellenálljon a gonosznak, s felszabadult szívvel és biztos léptekkel haladjon az Isten országa felé, annak bizonyosságában, hogy „aki elkezdte bennetek a jó dolgot, elvégzi a Krisztus Jézusnak napjáig” (Fil 1,6).

A 7. vers szerint az igazságot követő, Isten szeretetének elkötelezettjeként élő empátiával viseltetik embertársainak peres ügy iránt, míg az önző, magával foglalkozó ember egyre inkább elveszti erkölcsi érzékenységét, a jó és a rossz közötti különbségtétel képességét. Jób viselkedése az igaz ember hozzáállását, viszonyulását példázza: Jób 29,12–16.

5 Milyen örök érvényű meglátásokat találunk a neveléssel kapcsolatban a 29. fejezet további részében?

- **„A vessző és dorgálás bölcsességet ad; de a szabadjára hagyott gyermek megszegyeníti az anyját. Mikor növekednek az istentelenek, növekedik a vétek; az igazak pedig azoknak bukását megérik. Fenyítsd meg a te fiadat, és nyugodalmat hoz néked, és szerezh gyönyörűséget a te lelkednek.”** (Péld 29,15–17)
- **Vö. 22,15; 23,13–14**

.....

Pál a Zsidókhoz írt levélben hosszasan taglalja a fenyítés értékét, jóra nevelő, fegyelmező hatását: „Bármely fenyítés ugyan jelenleg nem látszik örvendetesnek, hanem keservesnek, ámde utóbb az

igazságnak békességes gyümölcsével fizet azoknak, akik általa gyakoroltatnak.” (Zsid 12,11) A vessző és a fenyítés kellemetlen kicsengésű szó. Ha azonban ezeket az eszközöket jogosan és megfelelően, nem indulatból alkalmazzák és nem viszik túlzásba, jó eredménnyel jár. Ha mellőzzük vagy túlzásba vesszük, kárt okozunk.

A helyesen fegyelmezett gyermek nem okoz szüleinek vég nélküli aggodalmat, csalódást, sőt engedelmissége, önuralma tartós örömet és megelégedettséget kelt a szülőknél, amikor látják helyes döntéseit.

„A gyermek szeszélye, önző erőszakossága, akaratossága még nem megfontolt, tudatos bűn, de »bolondság«, az egyetemesen megromlott emberi természet kemény törvénye a gyermekben, ami esztelenül makacssá és igazságtalanná teszi őt. (...) Az engedelmisség az első lecke, amit a gyermeknek el kell sajátítania. A fegyelmezésnek az a célja, hogy a gyermeket önuralomra tanítsuk. (...) Egész vallásos tapasztalatukat is befolyásolják a kiskorukban kapott tanítások és a gyermekkorban kialakult jellem. Ha a gyermek akaratát nem szelidítik meg, azaz a szülők nem tanítják meg arra, hogy feladja egyéni akaratát a szülő bölcsebb akaratával szemben, akkor nehéz feladat lesz megtanulnia ezt a leckét később. (...) A legnagyobb igazságtalanság, amit a gyermekekkel vagy fiatalokkal szemben elkövethetünk, ha elnézzük, hogy saját rossz szokásaikkal kötöztessenek meg.” (Ellen G. White: *Selected Messages*, 1. könyv, Az ifjúkor veszélyei c. fejelet)

6 Milyen mély bölcsesség szólal meg a fejezet további részében?

- **„Amikor nincs mennyei látás, a nép elvadul; ha pedig megtartja a törvényt, oh, mely igen boldog! Csak beszéddel nem tanul meg a szolga, mert tudna, de mégsem felel meg. Láttál-é**

beszédeiben hirtelenkedő embert? A bolond felől több reménység van, hogynem afelel! Aki lágyan neveli gyermekétől fogva az ő szolgáját, végre az lesz a fiú. A haragos háborgást szerez, és a dühösködőnek sok a vétke. Az ember kevélysége megalázza őt; az alázatos pedig tisztességet nyer. Aki osztozik a lopóval, gyűlöli az magát; hallja az esküt, de nem vall. Az emberektől való félelem tört vet; de aki bizik az Úrban, kiemeltetik. Sokan keresik a fejedelem orcáját; de az Úrtól van kinekinek ítélete. Iszonyat az igazaknak a hamis ember; és iszonyat az istentelennek az igaz úton járó.” (Péld 29,18–27)

.....
.....
.....

Az igeszakasz egyes verseihez a következő megjegyzéseket fűzhetjük:

18. vers – A héber *chazon* szó, mintegy 35 előfordulási helyén, profetikus látásra vonatkozik. A *para* héber kifejezés szó szerint azt jelenti, hogy profetikus látás nélkül a nép korlátozás, eligazítás nélkül való. Amikor egy gyülekezet/egyház vagy nemzet eltávolodik Istentől, és nem „hall szót szájából”, Isten saját választott eszközei útján, eligazítás, útmutatás nélkül marad. Amikor Isten akaratát követik, az anarchia és nyomorúság helyett – ami abból fakad, hogy mindenki azt teszi, ami helyes a saját szemeiben („Ebben az időben nem volt király Izráelben, hanem ki-ki azt cselekedte, amit jónak látott” – Bir 17,6) – virágzás és boldogság támad.

19–21. vers – Pontosabb fordítás szerint: „Pusztán szóból nem okul a szolga, még ha megérti is, nem ad rá semmit (rá sem hederít).” Azaz nem reagál az utasításokra. A kellelten, vonakodó szolga megérti, hogy gazdája mit szeretne vele elvégeztetni, de úgy tűnik, ez esetben szavaknál többre van szükség, hogy el is végezze azt.

Ha összefüggéseket keresünk Példabeszédek könyve fejezetei és az egyes fejezetek igeversei között, ebben az esetben még arra is gondolhatunk, hogy a gazda kapkodó, átgondolatlan, pusztán pac-kázásként kimondott szavait veszi hallatlanra a szolga, hiszen a hirtelenkedve kimondott szavak és tettek több bajt csinálnak, mint hasznót. Az engedékeny, hirtelenkedő beszédű, kiszámíthatatlan gazda „jóindulatával” gyakran visszaélnék a számító alárendeltek. Mondhatnánk úgy is, hogy a fejére nőnek (Péld 17,2).

22. *vers* – Az indulatait szabadjára engedő, önkontroll nélküli ember befolyása megmérgezi környezetét. Tudjuk, hogy mindnyájunkat a belső lényünkől áradó sajátos légkör vesz körül, ami lehet élet illata élete, és halál illata halálra. A dühösködés továbbá a tehetetlenség kifejezése. Az Ószövetség görög fordítása szerint „a dühös ember vizsályt szít, az indulatos, heves természetű ember pedig előássa a bűnt”.

23. *vers* – Példabeszédek könyve gyakran említi az alázatosság értékét. Az önként vállalt alázat nyomán felmagasztalás jár, miközben aki magát felmagasztalja, megaláztatik. Ez Isten világának törvényszerűsége. Krisztus is megüresítette önmagát, rabszolga formát vett fel, emberekhez lett hasonlóvá, és „mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén halálig, mégpedig a keresztfának haláláig, annakokáért az Isten is felmagasztalta Őt...” (Fil 2,5–11)

24. *vers* – Aki tolvajjal társul, mint a tolvaj bűntársát letartóztatják. Amikor ünnepélyesen felszólítják, hogy mondja el, mit tud a bűnesetről, a további eltitkolás bűnpártolóvá teheti. Az ószövetségi árnyékszolgálat idején áldozatbemutatói kötelezettséggel társuló bűnnek minősült, „ha azzal vétkezik valaki, hogy hallotta a káromló beszédet és bizonyág lehetne, hogy látta, vagy tudja: ha meg nem jelenti azt, de hordozza az ő vétségének terhét” (3Móz 5,1).

25. *vers* – Az *SDA Bible Commentary* ezt a magyarázatot fűzi ehhez a vershez: „Aki olyannyira tart társaitól, hogy elhanyagolja kötelességét, vagy olyat tesz, amiről tudja, hogy helytelen, üdvösségét veszélyezteti. Aki pedig féli az Urat, felmagasztaltatik, és et-

től fogva az ellenség minden támadásával szemben védelem alatt áll.” (Péld 18,10; Ésa 51,12)

26. *vers* – Sokan keresnek támogatást, védelmet magas beosztású embereknél, de az ember végső sorsa felett ők nem dönthetnek. Ennek megítélése Istené.

27. *vers* – Ha ez a Példabeszédek könyve lezárása Salamon részéről, ez a vers megfelelő következtetéssel összegez. A jó és a gonosz közötti kölcsönös ellenszenv, amiről a bölcs beszélt, kiterjed azokra, akik gyakorolják az efféle cselekedeteket. A jó ember számára elképzelhetetlen, hogy közeli kapcsolatban maradjon rossz emberekkel, mert más-más értékrendet követnek, mások a célkitűzéseik, érdeklődésük. Ha nem szállítja le saját elvárásait, értékrendjét, nem érezheti jól magát társaságukban (Zsolt 1,5). Ha a gonosz nem hagyja, hogy az igaz ember jelleme befolyást gyakoroljon rá, hogy változtasson útjain, terhére lesz az igaz társasága.

„Bűntelen állapotában az ember a legbensőbb és legboldogabb összeköttetésben állt azzal, akiben van a »bölcsességnek és ismeretnek minden kincse elrejtve« (Kol 2,5). A bűnbeesés után azonban az ember többé már nem lelte örömét a szentségben, és mindinkább elrejtőzött Isten jelenléte elől. Hasonló állapotban van ma is a meg nem újult szív. Miután nem él Istennel összhangban, nem is talál örömet a vele való közösségben. A bűnös nem tudna örülni Isten jelenlétének: visszariadna a szent lényekkel való érintkezéstől és együttléttől. Még ha szabadon beléphetne is a mennybe, nem volna öröm számára. Az önzetlen szeretet, amely ott uralkodik és amely a legszorosabb összeköttetésben áll Isten végtelen szeretetével, nem találna visszhangra a szívében. Gondolatai, érdekei és indokai éppen az ellentétei mindannak, ami a menny ártatlan lakóinak szívét uralja. Zavaró hang lenne a menny összhangjában. Számára a menny a kinszenvedés helye volna, vágyakozna elrejtőzni az elől, aki maga a Világosság, s minden öröm és boldogság központja. Istennek nem önkényes határozata zárja ki

az ilyen embert a boldog közösségből. Isten dicsősége reá nézve emésztő tűz lenne. Inkább választja a pusztulást, csak hogy elrejtőzhessen annak tekintete előtt, aki érte a kereszten meghalt.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, 14–15. o.)

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja. – Hozzájárulás a Bibliaiskolák Közössége Könyvkiadónál megjelentetett kiadványok és a kiadó működési költségeihez.

Agur tanítása az alázatról és a gyakorlati bölcsességről

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 30. FEJEZET

1 Milyen őszinte megállapítással kezdődnek Agur bölcs mondanái? Hogyan irányítja kérdéseivel figyelmünket az ember legfontosabb lelki tulajdonságára?

- „Minden embernél tudatlanabb vagyok én, és nincs emberi értelem énbennem. És nem tanultam a bölcsességet, hogy a Szentnek ismeretét tudnám. Kicsoda ment fel az égbe, hogy onnan leszállott volna? Kicsoda fogta össze a szelet a márkába? Kicsoda kötötte a vizet a köntösébe? Ki állapította meg a föld minden határát? Kicsoda ennek neve? Avagy kicsoda ennek fiának neve, ha tudod? Az Istennek teljes beszéde igen tiszta, és pajzs az ahhoz folyamodóknak. Ne tégy az ő beszédéhez, hogy meg ne feddjen téged, és hazug ne légy.” (Péld 30,2–6)
- „Kicsoda hasonló az Úrhoz, a mi Istenünkhöz, aki a magasságban lakozik? Aki magát megalázva tekint szét mennyen és földön.” (Zsolt 113,5–6)
- „Isten letekint a mennyből az emberek fiaira, hogy meglássa, ha van-é értelmes, Istent kereső?” (Zsolt 53,3)

Agur személyét és azokat, akikhez beszédét intézi, nem ismerjük. Tanításaiban saját példáját és az életében szerzett felismeréseit állítja elének tanulságul. Agur „tudatlannak” és „tanulatlanak” mondja magát, amikor a „Szentnek” ismeretéről gondolkodik. Kérdéseivel alázatra tanít mindenkit, mert be kell látnunk először is azt, hogy ha Isten nem nyilatkoztatja ki magát Igéjében, mi semmi biztosat nem tudhatnánk Őróla. Másodszor pedig, el kell ismerünk tudatlanságunkat Isten teremtői hatalmának és erkölcsi nagyságának megértése tekintetében is.

Egészen hasonló módon fogalmaz maga Isten Jób könyve 38. fejezetében, hogy elgondolkodtasson és alázatra tanítson. Sokan azért olyan büszkék, azért élnek a világ szeretetében, mert nincs és sokszor nem is kell nekik a helyes ismeret. Hérakleitosz, az ókori bölcs írta: „Azt látom, hogy az emberek aludva élnek.” Az emberek olyan tudatlanok létük értelme felől, mint az alvó emberek önmagukkal és környezetükkel kapcsolatosan. Nagy részük él a hétköznapi sodrásában, sokszor két véglet valamelyikében, állandóan vagy váltakozva: a magabiztosság, elbizakodottság törtető vakságában, vagy a bizonytalanság és a kételyek gyötrő terhe alatt.

Lényünket csakis az alázat, főként az Isten ismeretéből fakadó alázat tudja kiegyensúlyozottá tenni. Minden „*értelmes Istent kereső*” őszinte odaadással keresi a kapcsolatot Vele, mert egyre világosabban megérti, hogy „*Ő vette el a mi erőtlenségünket, és Ő hordozta a mi betegségünket*” (Mt 8,17). Ennek a kapcsolatnak elsődleges és biztos alapja csakis az Ige szava lehet, a megismert, megértett és helyesen alkalmazott Ige. Jézus így szólt az isteni szó értékéről: „*Meg van írva: nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik.*” Isten szavának ismeretéből következik a személyes hit születése, növekedése és életünk megtartása. A mi feladatunk Isten Igéjének megszólaltatása, tanításainak és erkölcsi tisztaságának képviselése.

„Isten azért adta nekünk Igéjét, hogy megismerjük tanításait. Azt akarja, hogy mi magunk keressük, mit kíván Ő tőlünk.

Amikor a törvénytudó ezzel a kérdéssel fordult Jézushoz: »Mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?« – a Megváltó a Szentírásra hivatkozva visszakérdezett: »A törvényben mi van megírva? Mint olvasod?« A tudatlanság nem mentség; ez nem menti fel az Isten törvényének áthágásáért járó büntetés alól sem az ifjút, sem az öreget, hiszen kezükben van a törvény elveinek és kívánalmainak hiteles ismertetése. Nem elég a jó szándék. Nem elég azt tenni, amit az ember helyesnek vél, vagy a lelkész helyesnek mond. Üdvösségünk forog kockán. Minden embernek személyesen kell kutatnia a Szentírást. Bármilyen erős is a meggyőződése, bármennyire is bízunk abban, hogy a lelkész tudja, mi az igazság, nem építhet rá. Van egy térképe, amelyen fel van tüntetve a haza felé vezető út minden jelzése. Nem kell találgatnia. Minden értelmes lény első és legfontosabb kötelessége, hogy megtudja a Szentírásból, mi az igazság. Az igazságot ismerve pedig a világosságban kell járnia, és mindenkit példája követésére kell buzdítania. Nap mint nap szorgalmasan kell kutatnunk a Bibliát, minden gondolatot mérlegelve, és ígét igével összevetve. Isten segítségével nekünk kell kialakítanunk nézeteinket, mint ahogy életünkért is saját magunk vagyunk felelősek Isten előtt. (...)

A Szentírásnak sok olyan része, amelyet művelt emberek titokzatosnak mondanak, vagy lényegtelennek tartva figyelemre se méltatnak, vigasztalást és eligazítást nyújt azoknak, akik Krisztus iskolájában tanulnak. Sok teológus szándékosan nem látja meg azokat az igazságokat, amelyeket nem akar gyakorolni. Ez az egyik oka annak, hogy alig-alig érti Isten Igéjét. A bibliai igazságok megértése nem annyira az értelmi képességen múlik, hanem inkább a céltudatosságon és az igaz élet utáni vágy őszinteségén. A Bibliát soha nem szabad imádkozás nélkül kutatni. Csak a Szentlélek tudja megéreztetni velünk a könnyen megérthető dolgok fontosságát, és csak Ő akadályozhatja meg a nehezen érthető dolgok kiforgatását. Isten mennyei angyalokat bízott meg azzal, hogy Igéje befo-

adására alkalmassá tegyék szívünket; olyannyira, hogy az Ige szépségében gyönyörködni, intéseiből okulni tudjunk, ígéreteiből pedig életet és erőt merítsünk.” (Ellen G.White: *A nagy küzdelem*, A Szentírás védőbástya c. feje.)

2 Milyen kérést fogalmaz meg ezután Agur? Mi az első dolog, amire vágyik, hogy Istentől megkapja? Mihez kér segítséget?

- **„Kettőt kérek tőled, ne tartsd meg éntőlem, mielőtt meghalnék: A hiábavalóságot és a hazugságot messze távoztasd tőlem, szegénységet vagy gazdagságot ne adj nékem...”** (Péld 30,7–8)
- **„Emberek fiai! Meddig lesz gyalázatban az én dicsőségem? Meddig szerettek hiábavalóságot, és kerestek hazugságot? (...) Kicsoda megy fel az Úr hegyére? És kicsoda áll meg az ő szent helyén? Az ártatlan kezű és tiszta szívű, aki nem adja lelkét hiábavalóságra, és nem esküszik meg csalárdságra.”** (Zsolt 4,3; 24,3–4)

Agur érzi rászorultságát, és Istennel együttműködve szeretne értelmes és hasznos életet élni, nem beleveszni a hiábavalóságok útvesztőjébe. Elsőként azt kéri, Isten segítse őt, hogy ne essen jelen világunk ezernyi hamis, megcsaló befolyásának áldozatul. Jó, ha az ember, megértve helyzetét, még időben megtanulja elfogadni Isten bölcsességét és gondviselését. Jézus beszélt az „Istenben való gazdagságról” (Lk 12,21), arról, hogy az szolgálja a legfontosabb javunkat, ha „először az Ő igazságát keressük” (Mt 6,33). Legyen legfőbb törekvésünk az Ige olvasása és megértése, és annak a min-

dennapi életben való gyakorlati alkalmazása. Meg kell tanulnunk azt az életvezetést, ahol Istennek van vezető szerepe az első négy parancsolat értelmében.

„Miután Isten a forrása minden igazi tudománynak, a nevelés legfőbb célja, hogy gondolatban Istennek saját magáról adott kinyilatkoztatásával foglalkozzunk. Ádám és Éva az Istennel való közvetlen kapcsolatból szerezte ismeretét, és műveiből tanult Őtőle. Eredeti tökéletességben minden teremtett dolog Isten gondolatának kifejezése volt. Ádám és Éva számára a természet tele volt isteni bölcsességgel. Törvényszegése azonban megfosztotta az embert attól a lehetőségtől, hogy közvetlenül Istentől vagy műveiből tanuljon.

A Föld, amelyet a bűn megrontott és beszenyezett, csak halványan tükrözi a Teremtő dicsőségét. Az igaz, hogy Isten továbbra is oktat szemléltetéssel. Teremtett művein, »nagy könyvének lapjain« még mindig felismerhető keze vonása. A természet most is Teremtőjéről beszél. De ezek a kinyilatkoztatások részlegesek és hiányosak. Elbukott állapotunkban, elgyengült képességeinkkel, korlátolt látásunkkal képtelenek vagyunk azokat helyesen értelmezni, ezért szükségünk van egy teljesebb kinyilatkoztatásra, amelyet Ő adott írott Igéjében. A Szentírás az igazság tökéletes zsinórmértéke, ezért a nevelésben a legfőbb helyet kell biztosítanunk számára. Ha olyan nevelésben akarunk részesülni, amely méltó Isten nevére, akkor meg kell ismernünk Istent és a Megváltó Krisztust úgy, ahogyan a Szentírás kinyilatkoztatja.

Minden Isten képmására teremtett emberi lény olyan erővel rendelkezik, amely rokon a Teremtőjével – van egyénisége és hatalma, hogy gondolkodjon és cselekedjen. Azok az emberek, akikben ez az erő kifejlődött, felelősséget viselnek, vállalkozásokat vezetnek és befolyásolják jellemünket. Az igazi nevelés feladata, hogy kifejlessze ezt az erőt, és ránevelje az ifjúságot arra, hogy önállóan gondolkodjon, ne csak más emberek

gondolatait adja vissza. Ahelyett, hogy arra korlátoznák tanulmányait, amit emberek mondtak vagy írtak, a tanárok vezessék tanulóikat az igazság forrásához, azokra az óriási területekre, amelyek a természetben és a kinyilatkoztatásban tárulnak eléjük kutatásra! Lássák meg kötelességüket és rendeltetésüket, hogy gondolkodásuk elmélyüljön, tudásuk bővüljön!

Oktatási intézményeink tanult, de gyenge jellemű emberek helyett erős egyéniségeket bocsáthatnak újtukra, akik képesek önállóan gondolkodni és cselekedni, akik nem rabjai, hanem urai a körülményeknek, akik széles látókörűek, tisztán gondolkodnak és határozott a meggyőződésük. Az ilyen nevelés több az értelem kiművelésénél. Több a fizikai kiképzésnél. Megerősíti a jellemet annyira, hogy tulajdonosai nem áldozzák fel az igazságot és becsületességet az önző kívánságok és a világi becsvágy kedvéért. Megerősíti a lelket a Gonosz ellen. Ahelyett, hogy némely szenvedélyük elhatalmasodna rajtuk és tönkretenné őket, minden indítékukat és vágyukat alárendelik az igazság nagy alapelvének. Mivel Isten jellemének tökéletességét szemlélik, azért elméjük megújul, és lelkük átalakul Isten képmására..." (Ellen G. White: *Előtted az élet*, Az igazi nevelés forrása és célja c. fejelet)

3 Mi Agur második kérése? Jézusnak melyik fontos tanítását juttatja ez eszünkbe?

- **„...szegénységet vagy gazdagságot ne adj nékem; táplálj engem hozzám illendő eledellel. Hogy megelégedvén, meg ne tagadjalak, és azt ne mondjam: kicsoda az Úr? Se pedig megszegényedvén, ne lopjak, és gonoszul ne éljek az én Istenem nevével!”** (Péld 30,8–9)
- **„Vigyázzatok magatokra, hogy valamikor meg ne nehezédjék a szívetek dobzódás, részegség és ez élet gondjai miatt, és váratlanul reátok ne jöjjön az a nap.”** (Lk 21,34)

- **„Ő pedig mondta nékik: Van nékem eledelem, amit egyem, amit ti nem tudtok.”** (Jn 4,32)
- **„Munkálkodjatok ne az eledelért, amely elvész, hanem az eledelért, amely megmarad az örök életre, amelyet az embernek Fia ad majd néktek; mert őt az Atya pecsételte el, az Isten.”** (Jn 6,27)

Agur azt kéri, hogy annyi lehetősége legyen, amennyi az életében szükséges, se több, se kevesebb annál, ami elég, és ezt ő maga is lássa helyesen. Nem egyszerűen javakat kér, ennél sokkal többet, elsősorban azt, hogy megelégedett, reményteljes és hálás szívvel tudjon élni. Hadd ismerje meg és tudja becsülni az isteni gondviselést, hogy a mulandón túl látva, a lelki és örökkévaló kincseket gyarapítsa. Mai világunkban, elsősorban a jóléti társadalmakban, szinte ingerlik az önző ember kívánságait az egyre jobb élet hiú ígéreteivel, és a rengeteg csábító árucikkkel. Jézus figyelmeztetett bennünket, hogy ne sodródjunk az áramlattal. Azt mondta: *„Eltávoztassátok a telhetetlenséget, mert nem a vagyonnal való bővelkedésben van az embernek az ő élete.”* (Lk 12,15)

Meg kell értenünk, hogy a végidőben az elhíttetésnek egy fontos eszköze lehet az anyagi dolgokkal való kísértés. Ne epekedjünk mindig jobb és több után, hogy kielégítetlenül megkeseredjünk. Viszont ne essünk az elérhető, de túlzó lehetőségek és az öncélú gazdagodás legtöbbször gondtalanságot, magabiztosságot és lelki eltompulást eredményező csapdájába sem. Az anyagiakra is igaz, hogy ne kérjünk, és főleg ne akarjunk annál többet, mint amennyi valóban szükséges. Jézus példáját és szavait soha ne feledjük. Fejessük ki és mutassuk be mi is Istenbe vetett hitünket, bizalmunkat az Ő gondviselésére vonatkozóan.

„Gondoskodnod kellene arról, hogy kiadásaid ne haladják túl a bevételedet! Korlátozd az igényeidet! Kár, hogy a feleséged egyetért veled a pénzköltés dolgában, így nem segíthet neked, s nem figyel a kis kiadásokra a nagy hiányok elkerülése érdekében. Mindig vannak szükségtelen kiadásaitok. Feleséged szereti, ha gyermekeid anyagi lehetőségeiteken felül öltözködnek, emiatt olyan ízlést és szokást ápol gyermekeidben, amely büszkévé teszi őket. Ha megtanulnád a takarékoság leckéjét, és meglátnád a jövedelem e szabad felhasználásának veszélyét magadra, gyermekeidre és Isten ügyére nézve, akkor olyan tapasztalatot szereznel, amely fontos a keresztény jellem tökéletesítéséhez. Ha nem nyersz ilyen tapasztalatot, akkor gyermekeid, amíg csak élnek, magukon viselik majd hibás nevelésed nyomait. (...) Nem befolyásolok arra, hogy szedd össze javaidat, mert ezt nehéz volna megtenned, ezért azt tanácsolom mindkettőtöknek, hogy megfontoltabban adjátok ki pénzeteiket, és mindennapi példátok által tanítsátok meg gyermekeiteket a takarékoságra, az önmegtagadásra és a beosztásra. Szükséges, hogy szavakkal és példátok által neveljétek őket.” (Ellen G.White: *Boldog otthon*, A családi pénzkezelés alapelve c. fejt.)

4 Milyen élettapasztalatokat sorol fel Agur? Mit tanácsol, milyen káros magatartásformákat kerüljünk kapcsolatainkban, amelyek egyének és közösségek életét megrontják?

- „Ne rágalmazd a szolgát az ő uránál, hogy meg ne átkozzon téged, és bűnhődnöd ne kelljen. Van oly nemzetség, aki az ő atyját átkozza, és az ő anyját nem áldja. Van nemzetség, aki a maga szemei előtt tiszta, pedig a rútságából ki nem tisztított. Van kevély szemű nemzetség, és akinek szemöldökei igen fellátnak! Van olyan nemzetség, akinek fogai fegyverek, és akinek zápfogai kések; hogy a szegényeket kiemésszék e földről, és az emberek közül a szűkölködőket.” (Péld 30,10–14)

- **„Dologkerülők lévén, megtanulják a házról házra járogatást; sőt nemcsak dologkerülők, hanem fecsegők is, és más dolgába avatkoznak, olyanokat szólván, amiket nem kellene.”** (1Tim 5,13)

Bölcs mondásai elején lefelől azt fogalmazza meg, hogy nem jó, főleg segítségkérés nélkül, beleavatkozni mások magánügyeibe. Sokaknak van véleményük mások életéről, nemegyszer elmarasztaló, és ha még bele is avatkoznak, hiányzik belőle az a jó szándék és bölcsesség, hogy ezt helyesen tudják tenni. Ugyanakkor keresztény emberek számára mindez nem jelentheti azt, hogy közömbösen, figyelmetlenül, érdektelenül tekintsenek mások életére. Sőt éppen a kereszténységünkől fakad az odafigyelés, törődés, mások terheinek hordozása, annak kifejezése, hogy számíthatnak ránk.

Ezután különböző negatív viselkedésformákról beszél, és úgy tűnik, hogy azokat emeli ki, amelyek nagyon károsan tudják befolyásolni kapcsolatainkat, és rombolják társadalmi, közösségi életünket. Ezek mind ellentétesek azzal a lelkülettel, amiről Agur először olyan őszintén beszélt. Az alázat hiánya miatt élnek az emberek szeretetlenül, fájdalmat, veszteséget okozva egymásnak, és mindezt öngazolásukkal tetézik. Négyféle romboló magatartást sorol fel a 11–14. versekben: tiszteletlen, képmutató, büszke és a zsarnok viselkedést. Elgondolkodhatunk világunk állapotáról és jövőjéről ezek kapcsán, de saját gyengeségeinkre, vétkeinkre is gondoljunk, és kérjünk szabadulást Istentől.

„Mindnyájan, akik Krisztusért dolgoznak, őszinték, megbízhatók, az alapelvek megtartásában sziklaszilárdak, egyúttal azonban kedvesek és udvariasak legyenek. A szívesség a Szentlélek egyik kegyelmi ajándéka. Emberek lelkével foglal-

kozni a legnagyobb feladat, amit valaha az emberre bíztak; és aki a szívekhez akarja megtalálni az utat, szívlelje meg ezt a tanácsot: »Legyetek irgalmasak és kegyesek!« (1Pt 3,8) A szeretet elvégzi azt, amit az érvelés nem képes. De egy pillanati ingerültség, egyetlen barátságtalan válasz, a keresztényi udvariasság és szívesség hiánya valami kis apró ügyben barátaink és befolyásunk elvesztését eredményezheti.

Az evangélium szolgája törekedjen azzá lenni, aki Krisztus volt a Földön. És ne csak szeplő nélküli tisztasága szolgáljon például nekünk, hanem türelme, szelídsége és szeretetreméltósága is. Élete az igazi szívességet szemlélteti. A szűkölködők és elnyomottak felé mindig volt barátságos pillantása és vigasztaló szava. Jelenléte megtisztította a ház légkörét. Élete kovászként hatott a társadalom különféle csoportjaira. Tisztán és hiba nélkül járt a meggondolatlanok, gorombák és barátságtalanok, a tisztességtelen vámosok, az igazságtalan samaritánusok, pogány katonák, durva parasztok és a vegyes tömeg között. Itt is, ott is szólt egy-egy részvételtjes szót. Ha súlyos terheket hordozó, megfáradt emberekkel találkozott, osztozott velük terhükben, és elmondta nekik azokat a tanulságokat, melyeket a természetből tanult meg Isten szeretetéről, jóindulatáról és jóságáról.

A legnyersebb, legdurvább emberekben is próbált reményt kelteni. Biztosította őket, hogy olyan jellemet fejleszhetnek, amely által Isten gyermekeivé válhatnak.

Jézus Krisztus vallása meglágyítja mindazt, ami a természetünkben kemény és durva, és elsimít mindent, ami modorunkban érdes és szúrós. Megváltónk a szavakat szelíddé és a viselkedést megnyerővé teszi. Tanuljuk meg Krisztustól, hogyan lehet összekapcsolni a tisztaságot és feddhetetlenséget a derűs kedélyállapottal. A jóságos, barátságos keresztény a leghatalmasabb bizonyíték, amit a kereszténység mellett felhozhatunk.” (Ellen G. White: *Az evangélium szolgálói*, Alkalmasság a munkára c. fejelet)

5 Mi a közös a megfoghatatlan dolgokban? Milyen igazságtalan, elviselhetetlen helyzetekről beszél Agur?

- „E három megfoghatatlan előttem, és e négy dolgot nem tudom: a keselyű útját az égben, a kígyó útját a kősziklán, a hajó nyomát a mély tengerben, és a férfiú útját a leányzóval. Ilyen a paráználkodó asszonynak útja: eszik, azután megtörli száját, és azt mondja: nem cselekedtem semmi gonoszt. Három dolog alatt indul meg a föld, és négyet nem szenvedhet el: a szolga alatt, mikor uralkodik, és a bolond alatt, mikor elég kenyere van, a gyűlölt asszony alatt, ha mégis férjhez megy; és a szolgáló alatt, ha örököse lesz az ő asszonyának.” (Péld 30,18–23)
- „Micsoda az ember – mondom –, hogy megemlékezel róla, és az embernek fia, hogy gondod van reá? Hiszen kevés tette őt kisebb Istennél, s dicsőséggel és tisztességgel megkoronáztad őt! Úrrá tetted őt kezeid munkáin, mindent lábai alá vetted.” (Zsolt 8,5–7)
- „Mindent szépen csinált az ő idejében, az örökkévalóságot is adta az emberek elméjébe, csakhogy úgy, hogy az ember meg nem foghatja mindazt a dolgot, amit Isten cselekszik kezdetől fogva mindvégig. Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és a jót cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, Istennek ajándéka.” (Préd 3,11–13)

Vannak dolgok, amelyeknek olyan a természetük, mint a felsorolt négy példának. Nem látni nyomát, nem lehet követni, rejtélyes számunkra. Világunk tele van csodákkal és titkokkal, de csodálatos felfedezésekkel is a természet világában, az emberi tudományban és az emberi kapcsolatainkban is. El kell fogadnunk alázattal, hogy nem tőlünk vannak dolgok, és nem mi kellünk mindenhez, hogy azok

mégis megtörténjenek és jó célba érkezenek. Jó ha Salamonnal együtt vallani tudjuk, hogy „nem tehetünk jobbat” (Préd 7,12), a halandó ember nem kereshet jobb életet magának annál, mint amikor beleilleszkedik értelemmel és elfogadással az örökkévaló Isten rá vonatkozó terveibe, hogy képességei szerint a legtöbb hasznot jelenthesse élete mások számára is.

Ezután a parázna asszony példáján keresztül figyelmeztet arra, hogy milyen visszatetsző és milyen veszélyes állapot az, amikor valaki nem tudja meglátni és beismerni nyilvánvalóan rossz viselkedését. Ezt nevezi a Biblia „felemelt kézzel való vétéknek”. Amikor az ember közönyösen tekint bűnös útjára, és az abból szabadulást adó Istenre. Eszünkbe juthat Ézsau, aki „nem találta a megbánás helyét”, mert addig halogatta a bűntől való elfordulást, hogy később már nem tudta annak súlyát átérezni. Ennek következtében nem tudta fájlalni bűneit, és nem tudott bekapaszkodni a Szabadítóba, ehelyett már csak az elvesztett áldást, az elrontott életét siratta.

A következő felsorolásban azt hangsúlyozza, mit viselnek el nehezen az emberek, mit tartanak igazságtalannak, amit a következmények legtöbbször igazolnak is. Ha szolgák, vagyis tapasztalatlan és arra alkalmatlan emberek kerülnek hatalommal járó beosztásba. Mind tudásuk, mind jellemük szempontjából a felkészületlenségük csak zűrzavart fog előidézni. Abból sem következik jó, ha a bolondot, a bolondságot „lakatják jól”. A „bolond”-nak fordított *nábál* szó jelentése: „olyan ember, akiből hiányzik a lelki fogékonyság és érzékenység”. Csak a haszontalan szórakozást, a céltalan, kötelességeket kerülő életet, nem pedig az értelmes, építő, mindenki gyarapodását szolgáló dolgokat mozdítja elő. A sokak által „megvetett” nővel együtt élni nagy kockázattal jár, és legtöbbször romboló, elviselhetetlen helyzet alakul ki. Figyelmeztetés ez arra nézve, hogy a nehéz természetű vagy barátságtalan, rossz életvitelű emberrel legyünk óvatosak.

Keresztény közösségek életére vonatkozóan is sok hasznos következtetést vonhatunk le ezekből a tanácsokból. Pál így figyel-

mezteti testvéreit: „*Senki feljebb ne bölcselkedjék, mint ahogy kell... józanon bölcselkedjék, amint Isten adta kinek-kinek a hit mértékét.*” (Rm 12,3) „*Ne legyünk hiú dicsőségekívánók, egymást ingerlők, egymásra irigykedők.*” (Gal 5,26)

„A bűnbánat a bűn feletti bánkódást és az attól való elfordulást jelenti. Mindaddig nem hagyunk fel vétkeinkkel, amíg azok bűnös voltát fel nem ismerjük. Életünkben akkor történhet csak a valódi változás, ha teljes szívvel elfordulunk a bűntől. Sok ember ma is félreérti a bűnbánat igazi lényegét. Sokan szomorkodnak vétkeik miatt, külsőleg javulást is mutatnak, mert félnek a bűn következményeitől. Azonban ez nem az Isten akaratának megfelelő bűnbánat. Ezek inkább a szenvedéseket fájlalják, nem magát a bűnt. Így panaszkodott és jajgatott Ézsau is, amikor látta, hogy elsőszülöttségi jogát örökre elvesztette. Bálám is beismerte bűnét, amikor Isten angyala kivont karddal állt útjában, mert életéért reszketett. Mégsem láthatjuk náluk az igazi bűnbánatot, a megtérést, az életelv megváltozását és a bűntől való irtózást.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Bűnbánat c. fejj.)

6 Milyen újabb tanulságokat fogalmaz meg Agur, amikor négy apró, de okos állatról ír, majd négy hatalmas, fenséges teremtményt mutat be? Miről szól a tőle feljegyzett utolsó tanács?

- **„E négy apró állata van a földnek, amelyek bölcsék, elmések: A hangyák erőtlén nép, mégis megkeresik nyárban a maguk eledelét; a mormoták nem hatalmas nép, mégis kősziklán csinalják a házukat; királyuk nincs a sáskáknak, mindazáltal mindnyájan szép renddel mennek ki; a pókot kézzel megfoghatod, mégis ott van a királyok palotáiban. Három állat van, amely szépen jár, sőt négy, amely jól jár: az oroszlán, a hős a vadak között, mely el nem fut senki elől; a harczra felékesített**

ló, vagy a kecskebak, és a király, akinek senki nem mer ellene állani. Ha bolond voltál felfuvalkodásodban, vagy ha meggondoltad: kezdet szájadra vessed. Mert miképpen aki tejet köpül, vaját csinál; és aki keményen fújja ki az orrát, vért hoz ki: úgy aki a haragot ingerli, háborúságot szerez.” (Péld 30,24–33)

- **„Becsületbeli dolognak tartásatok, hogy csendes életet folytassatok, saját dolgaitoknak utálatosságokat, és tulajdon kezeitekkel munkálkodjatok, amiként rendeltük néktek.”** (1Thess 4,11)

A felsorolás most előbb négy kicsi, mégis okos teremtmény bemutatásával folytatódik. A póknak fordított állat más fordítások szerint helyesen gyíkot jelent. Okosságuk abban áll, hogy előrelátók, óvatosak, fegyelmezettek és éberek. A hangya megfelelő időben gondoskodik fennmaradásáról. A mormota nem tud védekezni, ezért olyan helyen él, ahol természetes védelmet élvezhet. A sáskák hadvezér nélkül is rendben vonulnak, és jól tudják dolgukat. A gyík bár kicsi és gyenge állat, mivel éberén figyel a veszélyre, még a mindenki felett hatalmat gyakorló királyok sem tudják kirakni őket palotáikból. Milyen tanulságos mindez, mert ki ne látná közülünk ezeknek a tulajdonságoknak a mi életünkben is rendkívül hasznos voltát? Gondoljuk át, milyen szükségünk van ezekre nekünk is, és mennyire sikerült beépítenünk őket életünkbe?

Ezután olyan teremtmények bemutatása következik, amelyek nagyobb termetűek és bátrak, ezért „ szépen járnak, jól haladnak”. Ők példák lehetnek arra, hogy az eredményes élethez nemcsak alázat, okosságra, hanem megfelelő kiállásra, határozottságra, bátorságra is szükségünk van. Sokan, akik többre lennének képesek, kevésbé lehetnek eredményesek félénkségük, érdekérvényesítő képességük gyengesége miatt. Ennek nem egyszer tapasztalható követ-

kezménye saját életükben, vagy amikor egy igaz dologért, egy embertársukért nem mernek küzdeni bölcsen és bátran.

Végül egy olyan tanáccsal fejeződnek be Agur bölcs mondásai, amelyben újra az alázat magatartásának hasznosságát hangsúlyozza. Arra figyelmeztet, ami olyan általánosan jellemző mindenki életében, a meggondolatlanságból, magabizásból következő bántások, tévedések, károkozások. Nagyon nehéz egyáltalán felismerni, és legalább olyan nehéz beismerni, hogy hibáztunk. A *bolond (nábal)* szóval ismét a lelki vakságra, érzéketlenségre utal. Nem a tudásunkkal, inkább a szívünk állapotával van a probléma. Ezért sem magunkkal nem számolunk helyesen és felfuvalkodunk, sem mások érdekeit nem tudjuk, nem akarjuk figyelembe venni. Ekkor lesz az emberre jellemző a megalázó, akaratos, törtető, elnyomó viselkedés. Hogy ezt elkerülhessük, alázatban és szelidségben kell tartanunk lelkünket. Amikor később az ember rájön, „meggondolja”, miként is viselkedett, és az milyen káros következményekkel járt, vállalja alázattal a belátást és a jóvátételt. Jó, ha szakítani tud a büszkeséggel, és kezét szájára téve, abba hagyja, amivel kárt okozott, és mentegetni sem próbálja magát. Gondolja meg az ember szavait és tetteit, mert mindennek következménye van. Amint a tejből vaját lehet készíteni köpüléssel, ugyanúgy, ha emberek haragosak, vagy azzá tesszük és tovább ingereljük őket, csak ellenállást, ellenszegülést, háborúságot fogunk tapasztalni. Jézus azt mondta: „*Boldogok a békességszerzők*”, azok, akik tiszteletben tudják tartani mások véleményét, érdekeit, érzéseit, és megbántás helyett inkább abban vannak segítségükre, hogy Istent megismerhessék és megtanuljanak bízni benne.

„A keresztény élet több, mint amilyennek sokan gondolják. Nem csupán szelidségből, türelemből, alázatosságból és kedvességből áll. Ezek az erények fontosak, de szükség van bátorságra, erőfeszítésre, határozottságra és kitartásra is. Az az út, amelyet Krisztus mutat, keskeny út, az önmegtagadás ösvénye. Erre az útra csak erős jellemű, határozott emberek tudnak

rálépni, és a nehézségek és csüggesztő körülmények árán is csak előre menni. Kitartó emberekre van szükség, olyanokra, akik nem várnak arra, hogy útjuk simára legyen gyalulva, és minden akadály leomoljon; olyan emberekre, akik új életre keltik az elcsüggedt munkások lankadó erőfeszítéseit; akiknek a szívét átmelegíti a keresztény szeretet, és kezük erős a Mester munkájának végzéséhez. Egyesek, akik a misszió szolgálatában tevékenykednek, gyengék, elpuhultak, lankadtak és könnyen elcsüggednek. Nincs bennük semmi lendület. Nincsenek meg bennük azok a pozitív jellemvonások, amelyek határozott cselekvésre ösztönöznek – az a lelkiület és energia, amely lelkesedést ébreszt. A sikerhez bátorság és kitartás kell; nemcsak a passzív, de az aktív erények művelése is. (...) Sokan, akik kiváló munkára lennének alkalmasak, keveset teljesítenek, mert kevésre törekszenek.

Ezrek élnek úgy az életüket, mintha nem volna semmiféle nagy cél, amiért érdemes élni, és olyan magas szint, amelyre el lehetne jutni. Egyik oka ennek az, hogy nem sokra értékelik önmagukat. Krisztus végtelen árat fizetett értünk, és azt akarja, hogy ennek az árnak megfelelően értékeljük magunkat. Ne elégedj meg alacsony színvonallal! Nem vagyunk azok, akik lehetnénk, vagy akiknek Isten akarata szerint lennünk kellene, pedig Isten nem azért adott nekünk értelmi képességeket, hogy tétlenek maradjunk, vagy földi és hitvány célokat hajszoljunk, hanem hogy a fejlődésben elérjük a csúcst, csiszolódjunk, megszentelődjünk, emelkedetté legyünk, és országa érdekeit szolgáljuk.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, Fejlődés és szolgálat c. fejelet)

Az e heti adomány a médiaosztályt támogatja.

– Hozzájárulás a közösség által terjesztett hanganyagok készítéséhez és az osztály működtetéséhez.

A hatalmat gyakorlók felelőssége – Az „értelmes feleség” bemutatása

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE, 31. FEJEZET

1 Milyen tanítást adott Lemuel királynak az édesanyja? Hogyan hívja fel a figyelmét minden vezető kötelességére a nép segítségére szoruló tagjai iránt?

- „Lemuel király beszédei, prófécia, mellyel tanította őt az anyja. Mit szóljak, fiam? Mit, én méhem gyermeke? Mit, én fogadásaimnak gyermeke? Ne add asszonyoknak a te erődöt, és a te útjaidat a királyok eltörlőinek. Távoll legyen a királyoktól, oh, Lemuel, távoll legyen a királyoktól a bor itala, és az uralkodóktól a részegítő ital keresése. Hogy mikor iszik, el ne felejtkezzen a törvényről, és el ne fordítsa valamely nyomorultnak az igazságát. Adjátok a részegítő italt az elveszendőnek, és a bort a keseredett szívűeknek. Igyék, hogy felejtkezzék az ő szegénységéről, és az ő nyavalyájáról ne emlékezzenek meg többé. Nyisd meg a te szádát amellet, aki néma, és azoknak dolgában, akik adattak veszedelemre. Nyisd meg a te szádát, ítélj igazságot; forgasd ügyét a szegénynek és a szűkölködőnek!” (Péld 31,1–9)

Lemuelről mindössze annyit tudunk, hogy király volt. Édesanyja tanításait közli, melyekben emlékezteti őt kötelességeire. Óvja a kicsapongó, igazságtalan, személyválogató és részvétlen magatartástól. Figyelmezteti, hogy mint uralkodó el ne feledkezzen népe szegényebb tagjairól, akik valószínűleg jóval többen vannak az őt körülvevő tehetős és befolyásos embereknél. Minden vezető kísértése, hogy a tanácsadóira és a körülötte lévő emberekre legyen tekintettel, mivel ők támogatják a hatalom gyakorlásában. Anyja figyelmezteti, hogy ne éljen vissza helyzetével, ne éljen erkölctelen és könnyelmű életet, mert sérülni fog az igazságérzete, s így az igazságszolgáltatásban elhanyagolják a nyomorultak ügyét. Kiemeli azokat, akik nem tudják megvédeni magukat, „némák”, mert helyzetüknél vagy állapotuknál fogva kiszolgáltatottak. Velük nagyobb odafigyeléssel és több körültekintéssel kell törődni, mivel ez mindenkor kötelessége azoknak, akik felelős vezetői egy nemzetnek, egy közösségnek.

Nekünk, keresztényeknek is szolgálatunk egyik komoly területe az egyedülálló, „özvegyek és árvák” segítése, a szenvedélybeteg gyógyítása, támogatása.

„Egyedül Isten Igéje az, amely megmutatja, hogy a nemzetek és a történelmi személyek ereje nem lehetőségeikben és ügyességükben van. Erejük nem büszkén hangoztatott nagyságukban rejlik, hanem csak abban a hűségben, amellyel betöltik Isten szándékát. Ennek az igazságnak a valóságát szemlélhetjük az ókori Babilon történetében. Nabukodonozor királynak egy hatalmas fa jelképében mutatta meg Isten a földi királyságok célját. A fa az égig ért, és az egész föld széléig látható volt. »Levelei szépek, és gyümölcse sok, és táplálék volt rajta mindenkinek; alatta árnyékot talált a mező vada, ágain lakoztak az ég madarai, és róla evett minden élő.« (Dn 4,9) Ez az ábrázolás bemutatja annak a kormányzatnak a természetét, amely betölti Isten szándékát, oltalmazza és építi a nemzetet.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Történelem és jövődőlés c. fej.)

2 Hogyan hangsúlyozza a Biblia a „derék asszony” bemutatásáról szóló részben, hogy milyen nagy áldás az ilyen feleség?

- **„Derék asszonyt kicsoda találhat? Mert ennek ára sokkal fölülhaladja az igazgyöngyöket. Bizik ahhoz az ő férjének lelke, és annak marhája el nem fogy. Jóval illeti őt, és nem gonoszszal, életének minden napjaiban. (...) Felkelnek az ő fiai, és boldognak mondják őt; az ő férje, és dicséri őt: Sok leány munkálkodott serénységgel, de te meghaladod mindazokat!”** (Péld 31,10–12. 28–29)

Derék ember, szokták mondani, ha valaki dolgos, megbízható, szavahihető, jóra való, becsületes, s ezért mások megbecsülésére méltó. A Biblia egy hosszabb részt szentel annak, hogy a „derék”, megbízható asszonyt bemutassa nekünk. Értékét és rendkívüliségét hangsúlyozza azzal is, hogy férje és fiai iránta való megbecsülésének kifejezései foglalják keretbe a felsorolásszerű jellemzést.

Talán a nők, feleségek sokasága nincs is tisztában vele, hogy milyen fontos szerepe van férje mellett a családban. Milyen nagy áldást tud jelenteni a férj számára, és milyen pozitív befolyást gyakorol környezetére, mennyire függ a többiek testi-lelki jóléte az ő helytállásától. Valószínűleg ennek egyik oka a felkészítetlenség, a feleség és anyaság pozitív példájának hiánya. Saját családjában pedig gyengítheti a feleséget a lekezelő, kihasználó, elhanyagoló magatartás elsősorban a férj, de a gyerekek részéről is. Nem véletlen, hogy a férj és a fiak dicsérő szavait kétszer olvashatjuk.

Minden „derék ember”, vagyis értelmes férj előbb-utóbb megérti, milyen rendkívüli áldás számára a „derék”, értelmes asszony. A férj elismerő szavai és hozzáállása mintegy jóváhagyják és meg-

erősítik értékét az ilyen asszonynak. A férj „bizik benne”, azaz ráhagyatkozhat felesége bölcsességére, szorgalmasságára, tapasztalva rátermettségét és megértve azt, hogy életének valóban hozzáillő kiegészítő része igazi segítőtársként. Ez természetesen nem jelenthet kihasználást, mert segítőtársként illeszkedni egymáshoz kölcsönösséget jelent. Amikor azt tapasztalja a férj, hogy számíthat feleségére, akkor könnyebben mondja ki elismerő szavait, sőt akár dicsekszik is felesége nagyszerű tehetségével.

A házastársi kapcsolat Isten ajándéka számunkra. Csodálatos tapasztalata közös életünknek az, amit Pál apostol az Efézusi levél 5. fejezetében leír két ember egymás iránti szeretetéről. Lényege a kölcsönös tisztelet, az alkalmazkodni tudás, az engedelmesség, vagyis az együttműködni akaró hozzáállás egymáshoz. Ilyen háttérrel ki tudnak bontakozni, és gyarapodni tudnak pozitív képességeik, hogy „boldognak mondják őket a fiak”, miközben élvezik a szeretet és gondoskodás légkörét. Mindez csak az istenfélelem, a valódi hit gyakorlásának lehet a következménye, mert alázat nélkül nem lennének képesek sem egymást szeretni, sem egymást szolgálni.

„Se a férj, se a feleség ne keressen érvet az egymás feletti uralkodásra. Az Úr bemutatta azt az alapvetést, amely útbaigazít e tekintetben. A férjnek úgy kell szeretnie feleségét, amint Krisztus szereti az egyházat. A feleségnek tisztelnie és szeretnie kell férjét. Mindkettőnek gyakorolnia kell a kedvesség lelkületét, mivel elhatározták, hogy sohasem szomorítják és bántják meg egymást. (...)”

Egyik fél se kényszerítse a másikat, hogy úgy cselekedjen, ahogyan ő akarja. Ezt nem tehetitek meg, hanem tartsátok meg egymás szeretetét. Az önfejűség megnyilatkozása megsemmisíti az otthon békéjét és boldogságát. Ne engedjétek, hogy házasságotok állandó civakodás legyen. Ha így tesztek, mindketten boldogtalanná lesztek. Legyetek kedvesek a beszédben, gyengédek a tettben, és adjátok fel saját kívánságo-

tokat! Vigyázzatok szavaitokra, mert azok nagy befolyást gyakorolnak a jóra vagy a rosszra! Ne engedjétek, hogy hangotok éles legyen! Vigyétek életetekbe a Krisztushoz való hasonlóság jó illatát!” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, Boldog, sikeres társas kapcsolat c. feje.)

3 Milyen alapvető jó tulajdonságokat fogalmaz meg a Biblia a derék asszonyról?

- **„Keres gyapjat vagy lent, és megkészíti azokat kezeivel, kedvvel. (...) Felkel még éjjel, eledelt ad a házának, és rendel ételt az ő szolgálóleányainak. (...) A derekát felövezi erővel, és megerősíti karjait. (...) Kezeit veti a fonókerékre, és kezeivel fogja az orsót. (...) Gyolcsot sző, és eladja, és övet, melyet ad a kereskedőnek.”** (Péld 31,13. 15. 17. 19. 24)

Bizonyára sok feleség és anya olvassa úgy ezeket az igéket, hogy azonnal kritizálni kezdi önmagát, és elkeseredik hiányosságai miatt. Nyilvánvaló, hogy a legtöbben hiányosságokat fedezünk fel a saját életünkben, de éppen ezért hasznos megismerni, és időnként újraolvasni a leírást. Ne csak az elmarasztalást, hanem a pozitív célokat lássuk meg benne. Ezek felé haladva tapasztalni fogjuk, milyen „boldognak mondatni” és annak is lenni azáltal, hogy betöltjük vállalt szerepünket.

Először a gyakorlatiasságról szóló kijelentéseket gondoljuk át:

A 13., 19. és 24. versekben az ügyességről olvashatunk. Azokról, akik „kezeikkel kedvvel”, vagyis hozzáértéssel végzik dolgukat. A nők tevékenysége nagyon sokrétű és komoly felkészültséget

igényel, ezért arra van szükség, hogy igyekezzünk minél több hasznos dologhoz érteni.

A 15. és 17. versek a szorgalmasságot, odaszánást emelik ki mint nagyon hasznos és szükséges tulajdonságot. Vannak dolgok, amelyeknek megvan a maga idejük, melyekkel nem lehet késlekedni. Ilyen az étkezés, a napi feladatok átgondolása és szétosztása, hogy mindenki eredményes és elégedett lehessen. A lustálkodó, tervek nélküli, kötelességét halogató asszony nem tud igazán segítség lenni sem férje, sem gyermekei számára.

A 17. vers a kitartást említi, amiről nem lehet megfeledkezni, ha egy asszony tevékenységéről van szó. Annyi mindent kell nekik naponta akár többször ismételtén végezni, olyan sok feladat követi egymást, hogy elszánt kitartás nélkül lehetetlen sikereket elérnie. Talán arra is utalhatunk, ami sokszor csodálni való a ma élő „derék asszonyokban” is, hogy képesek mindent lelkesedéssel vállalni családjukért. A legtöbb nőben van egy olyan fajta hajlandóság az önfeláldozó, mégis örömteli fáradozásra, amit a férfiak csak csodálni tudnak.

„A feleség és édesanya, akit lefoglalnak a háztartás gondjai, gyakran megfeledkezik az apró udvariasságokról, melyek kellemessé teszik az otthont a férj és a gyermekek számára még akkor is, ha jelenlétükben kerüli a saját bosszúságai és nehézségei melletti időzést. Miközben elfoglalja őt az étel és a ruha előkészítése, ezalatt férje és fiai idegenekként járnak ki és be.

Miközben a háziasszony pontosan végezheti külső munkáit és kötelességeit, ugyanakkor állandóan ama szolgaság ellen lázadozhat, amelyre ítéltetett. Felnagyítja felelősségét és korlátozásait azáltal, hogy összehasonlítja sorsát azzal, amit a nő magasabb rendű életének nevez. (...) Mivel gyümölcstelenül sóvárog más élet után, bűnös elégedetlenséget ápol, és otthontát nagyon kellemetlenné teszi férje és gyermekei számára.”

(Ellen G. White: *Boldog otthon*, Az anyaság nem megfelelő példaképei c. fejelet.)

4 Melyek azok a további hasznos tulajdonságok, amelyek igazán alkalmas, megbecsülésre méltó asszonnyá tesznek egy feleséget?

- „Hasonló a kereskedő hajóhoz, nagy messziről behozza eledeletét. (...) Gondolkodik mező felől, és megveszi azt; kezei munkájából szőlőt plántál. (...) Látja, hogy hasznos a munkálkodása, éjjel sem alszik el a világa. (...) Nem félti házanépét a hótól, mert egész házanépe karmazsinba öltözött.” (Péld 31,14. 16. 18. 21)

A 14. és 18. versekben a bölcs gondoskodásról, a szükségleteknek megfelelő dolgok beszerzéséről lehet szó. Nem hanyagolja el, hogy odahaza meglegyenek az alapanyagok, mert tudja, hogy kötelességét el kell végeznie. Nem esetlegesen és fölösleges dolgokat felhalmozva, hanem mint akinek „nem alszik el világa”, tehát van rálátása, mire van ténylegesen szükség a munkájához és családja jólétének biztosításához.

A 16. és 21. versekben arról olvashatunk, hogy előrelátásának köszönhetően hozzájárul a család javainak gyarapodásához. Hozzáállásának köszönhetően nem érik váratlanul az események, például nem akkor vesz kesztyűt a gyerekeknek, amikor már néhány-szor majdnem lefagyott a kezük.

„A bizonyosfajta függetlenség dicséretre méltó. Nagyon helyes az a vágy, hogy magad hordozd terhedet, és ne másoktól függj. Nemes, nagylelkű törekvés az, mely önfenntartásra indít. A szorgalmas életmód és a takarékoság szükséges. Sokan nem úgy nevelték magukat, hogy kiadásai ne lépják túl a be-

vételeiket. Nem tanulják meg a körülményekhez való alkalmazkodást, ezért újra és újra kölcsönkérnek, és elárasztja őket az adósság, aminek következtében elkedvetlenednek és elcsüggednek.

Az anya és feleség önző szokásai, a beosztás hiánya állandó lyukas zsák lehet a pénzkezelésben; mégis azt gondolhatja, helyesen cselekszik, mivel sohasem tanították meg saját vagy gyermekei igényeinek korlátozására, sohasem szerzett rátermettséget és ügyességet a háztartás feladatainak elvégzéséhez. Így a család kétszer annyit költhet saját fenntartására, mint amennyi egy azonos létszámú másik családnak elegendő. Mindenki tanulja meg, hogyan kell a számlákat vezetni! Helytelen lényegtelennek tartani és elhanyagolni ezt a munkát. Minden kiadást pontosan fel kell jegyezni.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, A családi pénzkezelés c. fejelet)

5 Milyen lelkületről és felkészültségről olvashatunk még a jellemzésben?

- **„Markát megnyitja a szegénynek, és kezeit nyújtja a szűkölködőnek. (...) Szőnyegeket csinál magának, patyolat és bíbor az öltözete. (...) Száját bölcsen nyitja meg, és kedves tanítás van nyelvén.”** (Péld 31,20. 22. 26)

.....
.....
.....

A 20. vers szerint az együttérző, segítőkész hozzáállás is a dicserő tulajdonságai közé tartozik egy „derék asszonynak”. Érzékelhető, hogy jó hírű, elismert ember akkor lesz, ha mások is tapasztalják jóindulatát, törődését. Nem csupán a családját látja el, ha-

nem oda tud figyelni tágabb környezetére is. Szívesen ad a rászorulóknak, sőt utánanyúl az elesetteknek.

A 22. versben a jó ízlésről, igényességről olvasunk. A nőt tartjuk a szebbik nemnek, és ennek meg kell látszania rajtuk, még a konyhában is. Otthonuk, ahol ők vezetik a háztartást, ne legyen rendetlen, elhanyagolt, hanem szépen berendezett és tisztán tartott. Fontos, hogy elsősorban az ott lakók jó érzéssel legyenek otthon, és fontos, hogy a férjnek jólessen ránéznie a feleségére. A feleség ne ékszerekkel vagy kacér öltözettel, hanem jó ízlésével, tehetségével, természetes bájával és tiszteletével tegye vonzóvá magát férje számára.

A 26. vers említi a gyakorlati tehetségen túli szellemi-lelki bölcsességet, ami egy nőt igazán kedvessé, szeretetre méltóvá tesz. Nem arra van szükség, hogy némán a család rabszolgája legyen, hanem szerezzen ismereteket világunkról, művelődjön, ezáltal is épülve, és másokat is építve.

„A tisztaság, a takarosság és a rend nélkülözhetetlen a háztartás megfelelő vezetéséhez. De ha az anya az élete eme legfontosabb kötelességeit nem végzi el, nem szenteli magát arra, és elhanyagolja gyermekei testi fejlődését, szellemi és erkölcsi nevelését, sajnálatos hibát követ el.

A keresztényeket meg kell tanítani arra – még ha szegények is –, hogy ne legyenek személyükben piszkosak vagy otthonukban rendetlenek. E téren segítenünk kell azoknak, akik nem érzik át a tisztaság jelentőségét és fontosságát. Meg kell tanítanunk őket arra, hogy akik a nagy és szent Urat képviselik, tartsák tisztán és feddhetetlenül lelküket. Ez a tisztaság ki kell hogy terjedjen ruházatukra és mindenre otthonukban, hogy a szolgáló angyalok lássák: az igazság változást munkált életükben, megtisztította lelküket és kifinomította ízlésüket. Akik az igazság elfogadása után nem változnak meg szavaikban, cselekedeteikben, ruházatukban és környezetükben, azok nem Krisztusért, hanem önmagu-

kért élnek. Nem lettek újjá teremtve Krisztus Jézusban a tisztaságra és szentségre. (...)

Miközben őrizkednünk kell a fölösleges díszítésektől és a feltűnéstől, semmi esetre se legyünk gondatlanok és közömbösek külső megjelenésünkben. Otthonunk és személyünk körül legyen minden rendezett és vonzó. Meg kell tanulnunk az ízléses megjelenés fontosságát, az olyan megjelenést, mely tiszteli Istent és az igazságot.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, Az igazi otthonteremtés alapjai c. fejelet.)

6 Mi az, ami a derék asszony tehetségének háttérében áll, miként ismerik el őt még a kívülállók is?

- **„Ismerik a férjét a kapukban, amikor ül a tartomány véneivel. (...) Erő és ékesség a ruhája; és nevet a következő napnak. (...) Csalárd a kedvesség, és hiábavaló a szépség; amely asszony féli az Urat, az szerez dicséretet magának!”** (Péld 31,23. 25. 30)
- .....
- .....
- .....

A 25. versben olvassuk, hogy a derék asszony megjelenése a lelkületéből és tehetségéből fakadó méltóságot áraszt. Egész lényét áthatja az, amivel foglalkozik, a gondoskodás mint hivatás, amelynek alapja a reménység és a derű.

A 23. vers azt hangsúlyozza, hogy a tehetséges asszonyt még mások is dicsérik a férjének. Sokan szerencsésnek „ismerik, nagyra tartják” a férjét, elismerve felesége képességeit. Boldog lehet az a férj, akinek jó hírű felesége van, nincs miért szégyenkeznie miatta, mert bölcsessége, lelkülete, szorgalma, külleme érett személyiségről vall és elismerésre méltó.

A 30. versben olvasunk arról, minek köszönhető ez a tehetség és siker, miből következhet mindaz a jó képesség, amellyel áldására tud lenni szeretteinek. Az alázat és szeretet lelkülete, az istenfélelem tesz szolgálatkészzé, szorgalmassá sok asszonyt. Isten segítségével megismerhették az önzetlen szeretetszolgálat tökéletes példáját, ahonnan meríteni tudnak, amikor szükségük van rá. Életük értékének és szépségének mércéje számukra nem a világi siker, hanem a család meglégedése és Isten jóváhagyása.

„Istennek ama napja majd kinyilvánítja, hogy mennyivel tartozik a világ az istenfélő anyáknak azokért a férfiakért, akik az igazság és a reformok hűséges védelmezői voltak, akik merészen és bátran cselekedtek, akik mozdíthatatlanul álltak a próbák és kísértések közepette, akik az igazság követését és Isten dicsőségét választották – a világi dicsőség elé helyezve a magasztos és szent elveket.

Édesanyák! Ébredjetek ama tény tudatára, hogy befolyásotok és példátok kihat gyermekeitek jellemére és sorsára; felelősségetek tudatában fejlesztétek értelmeteket és jellemeteket, törekedjete a kiegyensúlyozottságra, a szív tisztaságára, és csak azon elmélkedjete, ami igaz, jó és szép.” (Ellen G. White: *Boldog otthon*, Az édesanya befolyása c. fejelet.)

Az e heti adomány a gyermekosztályt támogatja.
– Gyermektanítási kiadványok készítésére és a nyári táborok gyermekfoglalkoztatására szánt adomány.

Január

1. csütörtök	Jn 3,16	Napnyugta: 16.04
2. péntek	1Móz 3,15	
3. szombat	Zsid 9,22	
4. vasárnap	1Jn 3,8	Napnyugta: 16.11
5. hétfő	Ésa 44,23	
6. kedd	1Móz 3,7; 3,21	
7. szerda	Zsid 11,4	
8. csütörtök	1Móz 22,7–8	
9. péntek	1Móz 28,12	
10. szombat	1Kor 5,7	
11. vasárnap	1Kor 10,4	Napnyugta: 16.20
12. hétfő	2Móz 24,7–8	
13. kedd	Jn 3,14–15	
14. szerda	Zsid 12,2	
15. csütörtök	Jób 33,24	
16. péntek	Zsolt 22,3	
17. szombat	Péld 8,22–30	
18. vasárnap	Ésa 61,1	Napnyugta: 16.31
19. hétfő	Ésa 12,2–3	
20. kedd	Ésa 43,1	
21. szerda	Ésa 42,1–3	
22. csütörtök	Gal 3,22–24	
23. péntek	Ésa 49,8–9	
24. szombat	Zsid 3,5–6	
25. vasárnap	Rm 3,30–31	Napnyugta: 16.41
26. hétfő	Rm 6,1–2	
27. kedd	Ésa 33,22	
28. szerda	Rm 5,8–10	
29. csütörtök	1Jn 4,13–15	
30. péntek	2Kor 10,4–5	
31. szombat	Ésa 50,4	

Február

1. vasárnap	Jn 1,9–11	Napnyugta: 16.52
2. hétfő	Jn 1,14	
3. kedd	Gal 4,4–5	
4. szerda	Fil 2,8	
5. csütörtök	Jn 3,35–36	
6. péntek	Rm 8,38–39	
7. szombat	Rm 8,3	
8. vasárnap	Jel 12,4–5	Napnyugta: 17.01
9. hétfő	Ésa 9,6	
10. kedd	Rm 8,32	
11. szerda	1Jn 3,10–11	
12. csütörtök	1Jn 3,5	
13. péntek	Lk 2,52	
14. szombat	Zsid 10,1. 5–7	
15. vasárnap	Zsid 2,18	Napnyugta: 17.12
16. hétfő	Zsid 2,17	
17. kedd	Eféz 3,16–17	
18. szerda	Ésa 44,22–23	
19. csütörtök	Jn 4,14	
20. péntek	Jer 17,14	
21. szombat	Rm 8,34	
22. vasárnap	Ésa 9,2	Napnyugta: 17.23
23. hétfő	Jn 15,8	
24. kedd	Kol 2,6–7	
25. szerda	Mt 7,28–29	
26. csütörtök	Zsolt 139,17	
27. péntek	Ésa 52,7	
28. szombat	Zsolt 40,18	

Az igék a „Jöjjetek énhozzám mindnyájan” című könyvből valók.

Március

1. vasárnap	Jn 9,4–5	
2. hétfő	Jn 5,34. 41	
3. kedd	Fil 2,5–7	
4. szerda	1Jn 1,9	
5. csütörtök	Mk 9,2. 6	
6. péntek	Zsid 10,17	Napnyugta: 17.33
7. szombat	Jn 1,52	
8. vasárnap	Mt 8,8–10	
9. hétfő	Jak 4,7–8	
10. kedd	Mt 12,49–50	
11. szerda	Zsolt 27, 9–11	
12. csütörtök	1Kor 1,30	
13. péntek	Fil 4,5–7	Napnyugta: 17.44
14. szombat	Kol 3,15	
15. vasárnap	Mt 8,25–26	
16. hétfő	Zsolt 40,17	
17. kedd	Mt 4,23	
18. szerda	Lk 4,22	
19. csütörtök	Zsolt 62,6. 9	
20. péntek	Lk 11,1	Napnyugta: 17.54
21. szombat	Zsolt 68,20	
22. vasárnap	Mt 14,29–31	
23. hétfő	Jn 6,33–34	
24. kedd	Jn 6,56	
25. szerda	Jn 6,35	
26. csütörtök	Jn 6,63	
27. péntek	Zsolt 119,114	Napnyugta: 18.04
28. szombat	Jn 6,68	
29. vasárnap	Mt 9,35	
30. hétfő	2Kor 5,17	
31. kedd	Zsolt 40,8–9	